

วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม

Journal of Social Science and Cultural

P-ISSN: 2697-6269 ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2562)

วัตถุประสงค์

วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม เป็นวารสารวิชาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม การศึกษาค้นคว้า และเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นิสิตนักศึกษา และคณะครู ในมิติทางด้านพระพุทธศาสนา วัฒนธรรม สังคมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ พัฒนาสังคม พัฒนาชุมชน และสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์และ วัฒนธรรม

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของ บุคคลทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการ พิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน บทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกอง บรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

กำหนดออกวารสารปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน)

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม

เจ้าของ

โรงเรียนพระปริยัติธรรมสามัญวัดสระเรียง

572 ถนนราชดำเนิน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

โทร. 061-5262919 โทรสาร. 075-340-042 E-mail : suriya.sur@mcu.ac.th

ที่ปรึกษา

พระเทพปัญญาสุธี

รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

พระครูพรหมเขตคณารักษ์, ดร.

เจ้าอาวาสวัดวังตะวันตก รักษาการเจ้าคณะอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมสามัญวัดสระเรียง

บรรณาธิการบริหาร

นางสาวปุกัญญาดา จงละเอียด

ผู้อำนวยการส่วนงานสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

นายธีรวัฒน์ ทองบุญชู

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

กองบรรณาธิการ

พระครูอรุณสุตาสังการ, ผศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

พระครูสิทธิธรรมมาภิรัต, ผศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

พระสาโรจน์ ธมมสโร

โรงเรียนพระปริยัติธรรมสามัญวัดสระเรียง

ศาสตราจารย์ ดร. ครองชัย หัตถา

มหาวิทยาลัยทักษิณ

รองศาสตราจารย์ ดร. ประเวศ อินทองปาน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร. สืบพงษ์ ธรรมชาติ

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

รองศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกกราช

รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ บุญโท

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

รองศาสตราจารย์ พัน ดอกบัว

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วาสนา แก้วหล้า

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณิชภาพรรณ คูวิเศษแสง

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนิศร ยืนยง

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

ดร. มะลิวัลย์ โยธารักษ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ดร. ธีระพงษ์ สมเขาใหญ่

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ดร. สิทธิโชค ปาณะศรี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ดร. พีระศิลป์ บุญทอง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ดร. มุกดาวรรณ พลเดช

วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้

ดร. อุทัย เอกสะพัง

มหาวิทยาลัยทักษิณ

 ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

พระมหาศกดิ์ดีดา สิริเมธี

เลขานุการศูนย์ส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา วัดวังตะวันตง

พระมหาอภิรักษ์ นนทภาณี

ผู้ช่วยเลขานุการศูนย์ส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา วัดวังตะวันตง

พระณัฐพงษ์ สิริสุวณฺโณ

วัดสระเรียง

 ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พระบุญญฤทธิ์ ภัททจารี

สำนักสงฆ์วัดนาสนธิ์

พระณัฐพงษ์ ญาณเมธี

วัดศาลามีชัย

 ฝ่ายกฎหมาย

นางสาวฉัตรตมาศ วิเศษสินธุ์

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

 ออกแบบปก

นายวินัย ธีระพิบูลย์วัฒนา

 จัดรูปเล่ม

พระมหาอนุชิต อนนตเมธี

วัดหน้าพระบรมธาตุ

 พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัด กรีนโซน อินเตอร์ 2001

155/2 ถนนปากนคร ตำบลท่าซัก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

โทรศัพท์. 075-466-031 โทรสาร. 075-446-676

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับที่ 1 ประจำปีพุทธศักราช 2562 บทความที่ได้รับการคัดเลือกให้เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ เป็นบทความวิจัยจำนวน 5 เรื่อง เล่มนี้เป็นปีที่ 3 ของการปรับปรุงรูปแบบ และประเด็นหลักเพื่อเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI เพื่อรองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา คณาจารย์ ครูอาจารย์ ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดี

๒/๗๖๓๓

นางสาวปญญาดา จงละเอียด
บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ (ก)

บทบรรณาธิการ (ข)

บทความวิจัย : Academic Article

แนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกหลักพิธีกรรม 5 ในสังคมไทยปัจจุบัน 1

GUIDELINES FOR THE CULTIVATE CONSCIOUS OF THE FIVE SACRIFICES
(PHALEEKHUMMA) IN THAI SOCIETY AT PRESENT

พระมหาอภิพล อภิพโล, พระครูโกศลอรธกิจ และสวัสดิ์ อโณทัย

บทบาทการพัฒนาสังคมของพระพรหมจริยาจารย์ (สังัด ปญญาวุโธ) 17

THE SOCIAL DEVELOPMENT ROLE OF PHRAPHRMJARIYAJARN (SAHAD
PANYAWUTHO)

พระมหาสุซุช มหาคมภิโร, พระครูอรุณสุตาลังการ และเดชชาติ ตริทรัพย์

ปัจจัยที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วน 30

ตำบลกำแพงเขา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

THE FACTORS AFFECTING DEVELOPMENT FOR THE QUALITY LIFE OF THE DISABLED
IN KOMPANGSOA SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANINZATION MUEANG
DISTRICT NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

พรทิพย์ แทนทอง, เดชชาติ ตริทรัพย์ และประเวศ อินทองปาน

ปัจจัยที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในตำบลกำแพงเขา อำเภอเมือง 44

จังหวัดนครศรีธรรมราช

FACTORS AFFECTING FOR DEVELOPMENT TO LIFE QUALITY OF THE ELDER IN
KAMPEANGSOA SUB DISTRICT, MUEANG DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT
PROVINCE

พระสิทธิชัย ชยานนุโ, เดชชาติ ตริทรัพย์ และประเวศ อินทองปาน

**โรงเรียนวัวชนและภูมิปัญญาการจัดการค่ายกีฬาวัวชนเพื่อการแข่งขันทาง
การค้ำ การนศึกษา สนามกีฬาชนโคบ้านปากพล ตำบลนาปะขอ อำเภอบาง
แก้ว จังหวัดพัทลุง**

FIGHTING-BULL SCHOOL AND THE FOLK WISDOM OF MANAGEMENT THE FIGHTING-
BULL SPORT CAMP FOR COMMERCIAL COMPETITION, A CASE STUDY: FIGHTING-
BULL STADIUM IN PAGPOL VILLAGE, NAPAKHOE, BANGKAEW, PATTHALUNG

ทิพวรรณ หมั่งห้อง, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, อุดมศักดิ์ เดโชชัย และเดโช แชน้ำแก้ว

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

73

แนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกหลักพิธีกรรม 5 ในสังคมไทยปัจจุบัน*

GUIDELINES FOR THE CULTIVATE CONSCIOUS OF THE FIVE SACRIFICES (PHALEEKHUMMA) IN THAI SOCIETY AT PRESENT

พระมหาอภิพล อภิพโล

Phramaha Apipon Apiphalo

พระครูโกศลธรรตกิจ

Phrakrukosolatthakit

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Si Thammarat Campus, Thailand

สวัสดิ์ อโนทัย

Sawat Anothai

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

Saint John's University, Thailand

E-mail: apipon_256@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดในเรื่องของการสร้างจิตสำนึก 2) เพื่อศึกษาหลักพิธีกรรม 5 ที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเถรวาท และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกในหลักพิธีกรรม 5 ในสังคมไทยปัจจุบัน ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์การสนทนาอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมในเรื่องพิธีกรรม 5 ที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเถรวาท ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มพระสงฆ์ และ 2) กลุ่มประชาชนทั่วไป จำนวนทั้งหมด 15 รูป/คน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องพิธีกรรม 5 และผู้ที่ทำการศึกษาเรื่องพิธีกรรม 5 มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป โดยนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปเป็นภาพรวม

* Received 13 January 2019; Revised 23 February 2019; Accepted 3 April 2019

ผลการศึกษาพบว่า 1) การสร้างจิตสำนึก จากการเรียนรู้และตระหนักถึงความรู้สึกรัก และให้ความสำคัญต่อสิ่งต่าง ๆ ต้องเน้นการสอนจริยธรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึก มี 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านพุทธพิสัย การได้รับรู้หรือการมีประสบการณ์ตรงกับสิ่งต่าง ๆ (2) ด้านจิตพิสัย ความรู้สึกทางจิตใจ อันได้แก่ การมีความสนใจ หรือใส่ใจในสิ่งดังกล่าว และ (3) ด้านทักษะ พิสัยที่พฤติกรรม หรือการแสดงออกเป็นผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นหลังจากการมีประสบการณ์ ตรงกับสิ่งเร้า 2) หลักพิธีกรรม 5 ประกอบด้วย (1) ญาตีพลี ได้แก่ สงเคราะห์ญาติ ไครตกทุกข์ ได้ยาก เข้ามาขอความช่วยเหลือก็ไม่ดูตาย (2) อติธิพลี ได้แก่ การต้อนรับแขก การฝึกตนเองให้ เข้าสังคม (3) ปุพพเปตพลี ได้แก่ การทำบุญอุทิศกุศลให้กับผู้วายชนม์ (4) ราชพลี ได้แก่ การ บริจาคทรัพย์ช่วยประเทศชาติ และ (5) เทเวตาพลี ได้แก่ การทำบุญอุทิศให้กับทวยเทพ ทั้งหลายที่คอยปกป้องรักษาตัวเรา 3) แนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกในหลักพิธีกรรม 5 คือ การ ถ่ายทอดค่านิยมในฐานะที่เป็นชาวพุทธให้ศึกษาหาความรู้ ทั้งความรู้ทางโลกและทางธรรม เพื่อให้เป็นคนดีของสังคม ด้วยการปฏิบัติตนตามหลักธรรม ประเพณี และพิธีกรรมทาง พระพุทธศาสนาให้มีความรู้ที่ถูกต้อง และนำไปประพฤติปฏิบัติซึ่งหลักธรรมนั้นตามประเพณี นิยมสืบต่อกันมา

คำสำคัญ : แนวทาง, จิตสำนึก, หลักพิธีกรรม 5, สังคมไทย

Abstract

The purposes of this study were: 1) to study the concept of the cultivate conscious 2) to study the principles of five sacrifices (Phaleekhumma) that appears in Theravada Buddhism scriptures and 3) to study concept of principles of five sacrifices (Phaleekhumma) in Thai society at the present. The study was quantitative research by the document of specific sampling questionnaire and all the sample are representative of knowledge person about five sacrifices (Phaleekhumma) that appears in Theravada Buddhism scriptures in NakhonSiThammara into 2 groups such as 1) Buddhist's monk and 2) normal persons for total 15 persons. All of them are knowledgeable about five sacrifices (Phaleekhumma) more than 5 years by analyzing the content and summarizing.

The research was found that: 1) To cultivate conscious from learning and realize feeling love to other important things, emphasis is placed on teaching ethics in order to raise awareness among learners within 3 parts such as (1) cognitive domain, learning or hand on experience (2) affective domain, psychological feelings or focusing with something and (3) psychomotor domain or expression is the result of learning that occurs after having direct experience with stimuli. 2) The principles of five sacrifices (Phaleekhumma) included with (1) Yati Phalee mean give a helping hand to relative who have a trouble (2) Atithi Phalee mean welcoming visitors, self-training to socialize (3) Pubpha Pata Phalee mean making merit and offering to the dead person (4) Racha Phalee mean donation to the country and (5) Thawata Phalee mean making merit dedicated to the deity that protect us. 3) The concept of the cultivate conscious by five sacrifices (Phaleekhumma) mean teaching of Buddhism values to study as secular and religious knowledge for being a good person of the society by observing the principles, traditions and Buddhist rituals on the right knowledge. To practice the Dharma principles that was traditionally passed down.

Keyword: Guideline, Conscious, Five Sacrifices (Phaleekhumma), Thai Society

บทนำ

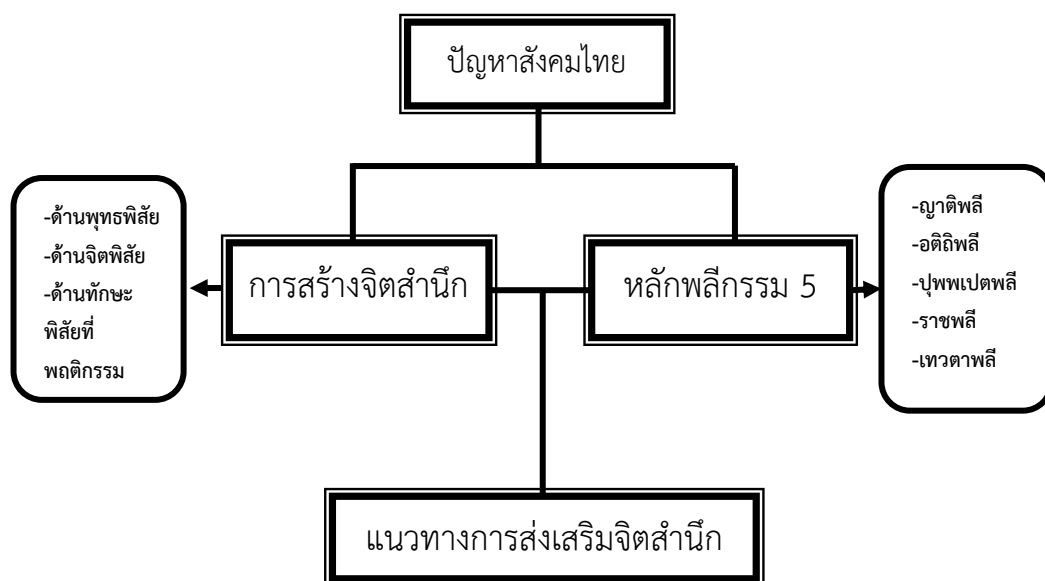
ปัจจุบันสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วตามกระแสวัฒนธรรมตะวันตก ที่มาพร้อมกับปัญหาอื่น ๆ อีกมากมาย เมื่อสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนสังคมโลกเปลี่ยนไป ส่งผลให้ช่วงที่ผ่านมาประชากรไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะ ดังปรากฏในผลการสำรวจด้านคุณธรรมจริยธรรมต่าง ๆ จากการสำรวจโดยศูนย์คุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม องค์การมหาชน, 2561) พบว่า ปัญหาความซื่อสัตย์สุจริต ทุจริตคอรัปชั่น เป็นปัญหาที่มีความรุนแรงมากที่สุด (ระดับความรุนแรง 4.13 จากคะแนนเต็ม 5.00) และจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขปัญหามากที่สุด รองลงมาคือปัญหาจิตสำนึกสาธารณะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม ซึ่งอาจสะท้อนการเปลี่ยนไปของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่มีค่านิยมยึดตนเองเป็นหลัก

มากกว่าการคำนึงถึงสังคมส่วนรวม ยุทธศาสตร์ชาติให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของประเทศในระยะยาว โดยการจะพัฒนาประชากรที่ดีและสมบูรณ์นั้น นอกจากการยกระดับในด้านสุขภาพและด้านทักษะการศึกษาแล้ว จะต้องพัฒนาด้านค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดี ของประชาชนทุกกลุ่มวัยควบคู่กันไปด้วย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ในการพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรม เป็นรากฐานที่สำคัญต่อการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยต้องสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม โดยใช้กลไกทางสังคม เช่น ครอบครัว โรงเรียน วัด ชุมชน และสื่อ ในการปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรม ความซื่อสัตย์ วินัย คุณธรรม จริยธรรม การยึดมั่นในสถาบันหลัก ความรักชาติและความภาคภูมิใจในความเป็นชาติ และส่งเสริมให้คนไทยมีจิตสาธารณะ จิตอาสา รวมทั้งจิตสำนึกร่วมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม (ศูนย์คุณธรรม องค์การมหาชน, 2561) ดังนั้น หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่สามารถจะทำให้มนุษย์มีคุณธรรมปฏิบัติตามหลักธรรมเห็นคุณค่าของตนเอง โดยเฉพาะหลักธรรมที่เกี่ยวกับความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน ได้แก่ การพลีกรรม ในทางพระพุทธศาสนา คือ สละเพื่อช่วยหรือบูชา หมายถึง การจัดสรรสละรายได้หรือทรัพย์บางส่วนเป็นค่าใช้จ่ายประจำ สำหรับการทำหน้าที่เกื้อกูลต่อผู้อื่นและการสงเคราะห์ช่วยเหลือกันในด้านต่าง ๆ ฉะนั้น ความรู้ความเข้าใจ ถึงการเสียสละ ช่วยเหลือ ในเรื่องพลีกรรมทางหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท จะช่วยก่อให้เกิดความสอดคล้องกัน จึงจะนำพาชีวิตไปสู่ความเจริญงอกงามได้อย่างถูกต้อง การประพฤติปฏิบัติที่มนุษย์จำเป็นจะต้องทำแต่การกระทำนั้นจะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับกำลังของผู้ทำและสงเคราะห์ให้แก่สังคมมากน้อยแค่ไหน กับการที่เราอยากได้บุญได้กุศลตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา เพราะเหตุเป็นปัจจัยให้พวกมนุษย์ที่เกิดมาเป็นมนุษย์ที่ปรากฏความเลวและความประณีต เพราะมีปัญหาในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นและสงสัยต่อเหตุการณ์ที่ปรากฏแก่มนุษย์ที่เกิดมาแล้ว มีอะไรหลายอย่างที่ไม่เหมือนกัน (พระพรหมคุณาภรณ์, (ป.อ.ปยุตฺโต), 2540) ซึ่งแนวทางส่งเสริมการสร้างจิตสำนึก หมายถึง การปลูกฝัง อบรม การฝึกปฏิบัติให้เห็นตัวอย่างที่ชวนให้ประทับใจ ปัจจัยเหล่านี้ค่อย ๆ โน้มนำใจของบุคคลให้เกิดจิตสำนึกที่ถูกต้องและการสร้างจิตสำนึกต่อส่วนรวมให้เกิดขึ้น จำต้องอาศัยสถาบันทางสังคมหลายส่วนเข้ามาร่วมมือ เช่น สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันครอบครัว เป็นต้น

ดังนั้น การสร้างจิตสำนึก จากการเรียนรู้และตระหนักถึงความรู้สึกและให้ความสำคัญต่อสิ่งต่าง ๆ ต้องเน้นการสอนจริยธรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึก จากประเด็นข้างต้นทำให้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า หาค้นหาทางต่าง ๆ โดยการสืบค้น ศึกษาวิเคราะห์ นำหลักพุทธศาสนาเถรวาท อันได้แก่ แนวคิดทางพระพุทธศาสนามาเป็นหลัก มีเป้าหมายเพื่อวิเคราะห์เพื่อตอบปัญหาสำคัญที่ว่า เราจะมามีวิธีการอย่างไร ให้ได้ความรู้ความเข้าใจ ในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อสร้างความสงบสุขสู่เป้าหมายสูงสุดต่อไป ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของแนวทางการส่งเสริมจิตสำนึก

จากภาพที่ 1 แนวทางการส่งเสริมจิตสำนึก ประกอบด้วย 1) การสร้างจิตสำนึก มี 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านพุทธพิธี (2) ด้านจิตพิธี และ (3) ทักษะพิธีที่พหุติกรรม และ 2) หลักพิธีกรรม 5 ประกอบด้วย (1) ญาติพิธี (2) อติพิธี (3) ปุพพเปตพิธี (4) ราชพิธี และ (5) เทวตพิธี ปัจจัย ต่าง ๆ นำไปสู่กระบวนการวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดิงาม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวคิดในเรื่องของการสร้างจิตสำนึก
2. เพื่อศึกษาหลักพิธีกรรม 5 ที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเถรวาท
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกในหลักพิธีกรรม 5 ในสังคมไทยปัจจุบัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกหลักพิธีกรรม 5 ในสังคมไทยปัจจุบัน โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์มีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขต

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของหลักพิธีกรรมที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเถรวาท โดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มผู้ที่มีความรู้ในเรื่องพิธีกรรม 5 และผู้ที่ทำการศึกษาเรื่องพิธีกรรม 5 มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มพระสงฆ์ และ 2) กลุ่มประชาชนทั่วไป จำนวนทั้งหมด 15 รูป/คน

1.2 ด้านเนื้อหา ได้แก่ จากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ พระไตรปิฎก อรรถกถาและทุติยภูมิ (Secondary Sources) คือ เอกสาร ตำรางานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา ในเรื่องของพิธีกรรม 5 ประการ และอินเทอร์เน็ต บทความ ตำรา คัดสำเนาจากรายงานการวิจัยหรือบทความตามเว็บไซต์

1.3 ด้านสถานที่ คือ พื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ โดยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญที่ทำการศึกษาร้อยพิธีกรรม 5 มีระยะเวลา 10 ปีขึ้นไป จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงและครอบคลุมเนื้อหา โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ได้เท่ากับ 0.78 – 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูลเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของงานวิจัย คือ นำไปทดลองใช้กับกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน และได้หาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach, L. J, 1990) เท่ากับ 0.95 และจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การสร้างจิตสำนึกด้วยหลักพิธีกรรม 5 และ 3) แนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกในหลักพิธีกรรม 5 นำบทสนทนาที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธี Content Analysis และสรุปผลโดยภาพรวม

3. การเก็บข้อมูล คือ ผู้วิจัยเก็บแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยแบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ระยะที่ 2 การสร้างและ

ตรวจสอบการสร้างจิตสำนึกด้วยหลักพิธีกรรม 5 และระยะที่ 3) นำเสนอแนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกในหลักพิธีกรรม 5

4. การวิเคราะห์ข้อมูล คือ เชิงคุณภาพด้วยสถิติคำร้อยละ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเป็นภาพรวม เพื่อร่างแนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกในหลักพิธีกรรม 5 และประเมิน ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินทั้งด้านอรรถประโยชน์ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ด้านการยอมรับได้ของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม อยู่ที่ 3.51 ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมิน

ผลการวิจัย

จากการสร้างจิตสำนึก เป็นจิตฝ่ายที่ดีที่เกิดจากการเรียนรู้และตระหนักถึงความรู้สึก รักและให้ความสำคัญต่อสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น ดังคำที่ว่า

“การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบ ตามหลักคุณธรรมความดีและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันขององค์กร ด้วยกระบวนการพัฒนาแก้ไขปัญหายังมีส่วนร่วมของทุกระดับ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในภาพลักษณ์ที่ดี การสร้างจิตสำนึกจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรบ่มเพาะตั้งแต่เด็ก ๆ ” (วันนา ใจรีน, 2562)

ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลเป็นผลลัพธ์เชิงคุณลักษณะทางจิตใจของมนุษย์ที่ก่อรูปขึ้น ผ่านกระบวนการเรียนรู้ของบุคคล มี 3 ด้าน ได้แก่

1. **ด้านพุทธิพิสัย** หมายถึง การได้รับรู้หรือการมีประสบการณ์ตรงกับสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมผ่านประสาทสัมผัสต่าง ๆ ทำให้บุคคลรู้จักหรือระลึกถึงมีความเข้าใจสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้สามารถวิเคราะห์และประเมินคุณค่าของสิ่งดังกล่าวได้ และนำไปสู่การก่อรูปของจิตสำนึก

2. **ด้านจิตพิสัย** หมายถึง ความรู้สึกทางจิตใจ อันได้แก่ การมีความสนใจ หรือใฝ่ใจในสิ่งดังกล่าว โดยมีปฏิภิกิริยาสนองตอบการเห็นหรือให้ คุณค่า การจัดระบบของคุณค่าและสร้างเป็นคุณลักษณะนิสัยที่นำไปสู่จิตสำนึก

3. **ด้านทักษะพิสัย** หมายถึง พฤติกรรม หรือการแสดงออกที่สามารถจะสังเกตรูปแบบความประพฤติได้อย่างชัดเจนที่เรียกว่า บุคลิกภาพ จิตสำนึกของบุคคล จึงเป็นผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายหลังจากการมีประสบการณ์ตรงกับ สิ่งเร้า การรับรู้ในส่วนนี้ ได้ก่อรูปขึ้นในจิตใจ

ของบุคคล ในรูปของความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติที่ก่อให้เกิดพฤติกรรม เป็นคุณลักษณะทางจิตที่ก่อรูปผ่านกระบวนการทางปัญญาเป็นปฏิกริยาตอบสนองต่อปรากฏการณ์ทางสังคม

ทั้งนี้ การเสริมสร้างจิตสำนึกจะต้องเกิดขึ้นได้จากการคลุกคลีอยู่กับความถูกต้อง การปลูกฝัง อบรม การฝึกปฏิบัติการได้เห็นตัวอย่าง ที่ชวนให้ประทับใจ ปัจจัยเหล่านี้จะค่อย ๆ โน้มนำใจของบุคคลให้เกิดจิตสำนึกที่ถูกต้องและเกิดการสร้างจิตสำนึกต่อส่วนรวม

หลักพิธีกรรมที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพุทธศาสนา หลักพิธีกรรมที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพุทธศาสนาส่วนมากปรากฏในรูปหลักความเชื่อที่เกี่ยวกับการบวงสรวงเพื่อทำพิธีกรรม อันเกิดจากการไม่รู้และไม่เข้าใจ เป็นเรื่องราวในชาดก ต่อมาพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสพระธรรมเทศานี้ไว้ เพื่อเป็นหลักในการครองเรือน หลักในการใช้ชีวิตทางโลกจะได้ปรับตัวให้เข้ากับสังคมโลก ไว้ว่า เมื่อขยันทำมาหากิน มีสมบัติมากมายแล้ว ให้หาทางป้องกันอันตรายที่เกิดจากไฟ น้ำ ข้าราชการ โจร หรือทายาทผู้ไม่เป็นที่รัก อาจจะมาลักขโมย จี้ ปล้นเอาไป ต้องรู้จักทำตนให้ได้รับความปลอดภัยจากภัยเหล่านั้น ด้วยการทำพิธีกรรม 5 อย่าง ซึ่งเป็นการประกันชีวิตอย่างนักปราชญ์บัณฑิตในทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง พิธีกรรม 5 (อง.ปณจก (ไทย) 22/41/50 มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) ได้แก่

1. ญาติพลี คือ สงเคราะห์ญาติ ใครตกทุกข์ได้ยาก เข้ามาขอความช่วยเหลือก็ไม่ดูดาวยริบหาทางช่วยเหลือเกื้อกูลกันไป ทำแล้วเป็นที่รักของหมู่ญาติ

2. อดิถิปถี ต้องรู้จักการต้อนรับแขก เป็นมนุษยสัมพันธ์ที่สำคัญ ต้องฝึกตนเองให้เข้าสังคมได้อย่างเหมาะสม เมื่อแขกมาเยี่ยมต้องทำให้แขกรู้สึกสบายใจอบอุ่นใจเหมือนอยู่ที่บ้าน ยามแขกกลับไปจะได้คิดถึง มิตรภาพอันดีงามก็จะกลายเป็นเกลียวสัมพันธ์ที่กระชับแน่นมั่นคงตลอดไป เราจะเป็นที่รักของเพื่อนมนุษย์ทุก ๆ คน ความเคารพในการต้อนรับปฏิสันถารนี้ เป็นหนึ่งในคารวะ 6 อย่าง ที่พระพุทธองค์ทรงให้ความสำคัญมาก เพราะเป็นเส้นทางสู่ความสุขและความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต

3. ปุพพเปตพถี ทำบุญอุทิศกุศลให้กับผู้วายชนม์ เพราะในสังสารวัฏอันยาวไกลนี้ ผู้ที่ไม่เคยเกิดเป็นญาติกันนั้นไม่มี ญาติของเราที่ตายไปแล้ว ไม่รู้ว่าไปเกิดที่ไหนกันบ้าง เมื่อเราพอมีทรัพย์สินสมบัติ ต้องรู้จักนำออกมาทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลไปให้หมู่ญาติเหล่านั้น ตั้งแต่ทำบุญอุทิศให้บิดามารดา ปู่ ย่า ตา ทวด และบรรพบุรุษทั้งหลาย หากญาติเหล่าใดที่ประมาทไม่ได้สั่งสมบุญไว้ ต้องตกไปในอบายภูมิ ถ้าอยู่ในสถานะที่พอจะรับบุญได้ เขาจะได้พ้นจากอัตรภาพของความทุกข์ทรมานนั้น หรือที่มีความสุขอยู่แล้วก็จะได้รับความสุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป และถึงแม้ยังตกอยู่

ในนรก ไม่สามารถมารับส่วนบุญส่วนกุศลของเราได้ เมื่อพ้นภาวะของสัตว์นรกไปแล้ว ก็ สามารถที่จะมารับบุญที่เราทำไว้ให้ได้

4. ราชพลี คือ การบริจาคทรัพย์ช่วยประเทศชาติ เช่น การเสียภาษีอากร เป็นต้น ช่วยกันพัฒนาประเทศชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรือง ผู้รู้ได้กล่าวไว้ว่า เมื่ออาศัยร่มเงาของต้นไม้ ไต ไม่ควรหักรานกิ่งของต้นไม้ นั้น เพราะผู้ประทุษร้ายมิตรเป็นคนเลวทราม ในทำนองเดียวกัน เราอาศัยแผ่นดินไต ต้องรู้จักคุณของแผ่นดินนั้น เมื่อประสบความสำเร็จในธุรกิจการงานแล้ว ต้องเสียสละช่วยเหลือชาติบ้านเมืองบ้าง

5. เทวดาพลี ทำบุญอุทิศให้กับทวยเทพทั้งหลาย ที่คอยปกป้องรักษาตัวเรา หรืออุทิศ ให้กับเทวดาประจำเมืองที่คอยดูแลรักษา ไม่ให้ภัยพิบัติต่าง ๆ เกิดขึ้น แล้วผลแห่งทักษิณาทาน จะมากได้นั้น พระพุทธองค์ยังทรงสอนว่า ต้องทำบุญกับสมณพราหมณ์ผู้มีศีลบริสุทธิ์ ผู้เว้นจากความประมาทหมัวเมา มุ่งฝึกฝนตนจนสงบระงับดับกิเลสได้ หากทำได้เช่นนี้ แม้ทรัพย์นั้นจะหมด ไป แต่ก็เป็นไปเพื่อประโยชน์ใหญ่ ทั้งต่อตนเองและสรรพสัตว์ทั้งหลาย

แนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกในหลักพิธีกรรม 5 คือ แนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกใน หลักพิธีกรรม 5 ในสังคมไทยปัจจุบัน เนื่องจากสังคมไทยปัจจุบัน เป็นสังคมที่ผู้คนนับถือพุทธ ศาสนาเป็นส่วนใหญ่ จึงได้รับการถ่ายทอดค่านิยมในฐานะที่เป็นชาวพุทธ ให้ศึกษาหาความรู้ ทั้งความรู้ทางโลกและทางธรรม เพื่อให้เป็นคนดีของสังคม ด้วยการปฏิบัติตนตามหลักธรรม ประเพณี และพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาให้มีความรู้ที่ถูกต้อง และนำไปประพฤติปฏิบัติซึ่ง หลักธรรมนั้น เช่น หลักพรหมวิหาร หลักสังคหวัตถุ หลักนาถรณธรรม หลักสาราณียธรรม หลักอภิธานิยธรรม เป็นต้น จากการศึกษาในสังคมไทยมีการเรียนรู้หลักคำสอนในศาสนา ดังกล่าว จึงมีอิทธิพลต่อจิตสำนึกและพฤติกรรมของบุคคลในสังคมค่อนข้างสูง และแสดง ออกมาในรูปของความกตัญญูตเวทีต่อบุคคลรอบข้าง ดังนี้

1. แนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกในเรื่องญาติพลี (การสงเคราะห์ญาติ) เพราะเป็นเชื้อ สายเดียวกัน เป็นเหล่ากอเดียวกัน เป็นสายโลหิตเดียวกันไม่มีใครสามารถที่จะตัดได้ง่าย ๆ การ อุทิศหนุนจุนเจือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือหรือสงเคราะห์อนุเคราะห์ด้วยทรัพย์ วัสดุสิ่งของ แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผลและช่วยเหลือกิจการต่าง ๆ คือ ร่วมสุข ร่วม ทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกันยอมเป็นปัจจัยส่งเสริมให้เกิด ความสามัคคีในวงศาคนญาติ ตรงกันข้ามบุคคลผู้มีทรัพย์แล้วไม่รู้จักใช้สอย ไม่ทำบุญกุศล ไม่ สงเคราะห์ญาติของตน ถึงแม้จะมีทรัพย์มากมายก็ไม่มีประโยชน์สำหรับตนและคนทั้งปวง

2. แนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกในเรื่องอติพิถี (การต้อนรับแขก) การแสดงมารยาทอันดีงามของเจ้าบ้าน เป็นคุณธรรมที่ดีที่ทุกคนควรปฏิบัติ ด้วยการทักทายด้วยสีหน้าแสดงความยินดี ด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส ถ้าสนิทควรแนะนำให้รู้จักกับสามี หรือภรรยา หรือสมาชิกในครอบครัว ควรแสดงความเห็นใจเมื่อแขกมาปรับทุกข์ด้วย อย่าตำหนิหรือตำใครต่อหน้าแขก เวลาแขกกำลังสนทนาอยู่ไม่ควรให้ลูกหลานมาเปิดวิทยุฟัง หรือดูโทรทัศน์ในห้องรับแขก ถ้าเขามาขอความช่วยเหลือ ถ้าพอช่วยได้ก็ช่วยไปตามควร ถ้าช่วยไม่ได้ก็แสดงความเห็นใจ ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ เมื่อแขกกลับ เจ้าบ้านควรลุกออกไปส่งถึงประตูบ้าน พร้อมกับกล่าวแสดงความขอบคุณที่กรุณามาเยี่ยม เป็นต้น อย่างนี้ควรปลูกฝังไว้เป็นลักษณะนิสัยส่วนตัวสำหรับเจ้าบ้านที่ดี

3. แนวทางส่งเสริมจิตสำนึกในเรื่องบุพพเขตพลี (การทำบุญอุทิศให้ผู้ตาย) การแสดงออกถึงการมีจิตสำนึกในเรื่อง การทำบุญอุทิศให้ผู้ตายนี้ ในสังคมไทยปัจจุบัน มักเห็นได้บ่อยมาก ถือว่าเป็นประเพณีปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัดเมื่อมีบุคคลที่ตนเคารพรักล่วงลับไป ต่างก็พากันทำบุญเพื่ออุทิศให้ ด้วยบุญพิธีต่าง ๆ ของแต่ละพื้นที่ ผู้ศึกษาอยู่ภาคใต้ เลยขอยกประเพณีการทำบุญอุทิศให้ผู้ล่วงลับ (งานบุญเดือนสิบ) ซึ่งจะทำทุกปีเปรียบเสมือนการรวมญาติ ๆ ที่อยู่ไกลบ้านให้มารวมตัวกันเพื่อทำบุญด้วย ส่วนหลังออกพรรษา ช่วงเทศกาลทอดกฐิน เราจะได้โอกาสสั่งสมบุญที่มีอนิสงส์มาก ทำบุญแล้วปลื้มปีติ ก็ยอมปรารถนาที่จะแผ่อุทิศบุญให้แก่หมู่ญาติที่จากไปแล้ว ปรารถนาให้เขามีความสุขเช่นกัน โดยหลักให้ทำใจใส ๆ นึกถึงชื่อหรือรูปร่างหน้าตาของหมู่ญาติหรือบุคคลที่เราต้องการแผ่ส่วนบุญชนิดจำเพาะเจาะจงให้ แต่จะอุทิศส่วนกุศลโดยรวม ๆ ก็ได้ว่า อิทํ เม ญาติินํ โหตุ สุขิตา โหนตุ ญาติโย ขอผลบุญนี้จงสำเร็จแก่ญาติทั้งหลาย ของข้าพเจ้า ขอให้ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้าจงประสบความสุขด้วยเถิด

4. แนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกในเรื่องราชพลี (การถวายหลวงหรือบำรุงราชการ) ในการส่งเสริมจิตสำนึกในส่วนราชพลีนี้ ในสถานการณ์ปัจจุบันที่ต้องเร่งสร้างความสมานฉันท์และความปรองดองให้เกิดขึ้นแก่คนในชาติ คงเป็นเรื่องของการส่งเสริมการเรียนการสอนให้มากขึ้น เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนมีความรักความสามัคคีกัน ส่งเสริมให้เยาวชนมีความรักชาติ เห็นความสำคัญของเอกลักษณ์ไทย และประวัติความเป็นมาของประเทศชาติ หากเป็นผู้ใหญ่กระทำได้โดยการบำรุงพระราชาราชการ ช่วยเหลือทางราชการ เสียภาษีให้รัฐ นอกจากนี้ยังหมายรวมไปถึง การเข้ารับเกณฑ์ทหาร เพื่อรับใช้ประเทศชาติก็ถือเป็นจิตสำนึกในเรื่องราชพลีด้วยเช่นกัน

ในสังคมไทยปัจจุบัน ควรส่งเสริมจิตสำนึกในเรื่องราชพิธี ด้วยการ ปลูกฝังทัศนคติที่ถูกต้องดีงามสู่คน รุ่นหลังเพื่อสืบสานความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้ฝังอยู่ในจิตสำนึกเสมอ เช่น ปลูกฝังให้เด็กฟังและร้องเพลงชาติ ยืนตรงเคารพธงชาติ เล่าประวัติความเป็นมาของประเทศไทย รวมถึงสอนมารยาท ประเพณีวัฒนธรรม และภาษาไทยให้ถูกต้องปลูกฝังให้เด็กเรียนรู้เข้าใจศาสนา สอนหลักศีลธรรม และพาเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเพื่อขัดเกลาจิตใจ เช่น ไหว้พระ สวดมนต์ ตักบาตร นั่งสมาธิ สอนให้มีความรู้เข้าใจเรื่องสถาบันพระมหากษัตริย์ รู้จักแสดงความจงรักภักดี และสำนึกถึงพระมหากรุณาธิคุณเสมอ

5. แนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกในเรื่องเทวตาพิธี (การทำบุญอุทิศให้เทวดา) การบูชาสถูป เจดีย์ วิหารที่เคารพต่าง ๆ ประจำบ้านเมือง ด้วยสำนึกในคุณงามความดี เป็นแบบอย่างที่ดีให้ประพฤติปฏิบัติตาม คอยทำความสะอาดบูรณปฏิสังขรณ์ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ให้ดีไว้เป็นอนุสรณ์เตือนสติให้ผู้คนรุ่นหลัง ๆ ปฏิบัติแต่สิ่งดี เหล่านี้ถือได้ว่าเป็นแนวทางที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นในจิตใจการถ่ายทอดค่านิยมในฐานะที่เป็นชาวพุทธให้ศึกษาหาความรู้ ทั้งความรู้ทางโลกและทางธรรม เพื่อให้เป็นคนดีของสังคม ด้วยการปฏิบัติตนตามหลักธรรม ประเพณี และพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาให้มีความรู้ที่ถูกต้อง และนำไปประพฤติปฏิบัติซึ่งหลักธรรมนั้นตามประเพณีนิยมสืบต่อกันมา หลักการสร้าง จิตสำนึกในการเป็นพลโลกที่ดีอยู่บนพื้นฐานของการวางแผนจัดการอย่างเป็นระบบเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้วยการบำรุงรักษาและกำหนดขอบเขตการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้มีประสิทธิภาพอย่างชัดเจนโดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม พลโลกหรือพลเมืองของโลกที่อยู่ร่วมกันภายใต้กฎข้อบังคับและบัญญัติของกฎหมายอย่างเป็นระเบียบ แม้จะมีความเชื่อ มีศาสนาและวัฒนธรรม มีคนเชื้อชาติและสังคมที่ต่างกัน แต่ไม่ว่าจะต่างกันอย่างใด เราก็อยู่บนโลกเดียวกัน รักที่จะมีความสุขสงบและปลอดภัยเหมือนกัน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกหลักพิธีกรรม 5 ในสังคมไทยปัจจุบัน พบประเด็นสำคัญ คือ ด้านการสร้างจิตสำนึก หลักพิธีกรรม 5 แนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกในหลักพิธีกรรม 5 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การสร้างจิตสำนึก ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ อีราพร ทองปัญญา ได้ศึกษาเรื่อง จิตสำนึกต่อการพัฒนาชุมชนของเยาวชน: กรณีศึกษากลุ่มเยาวชนอาสาสมัครพัฒนาชุมชนห้วยหมอนทอง (อีราพร ทอง

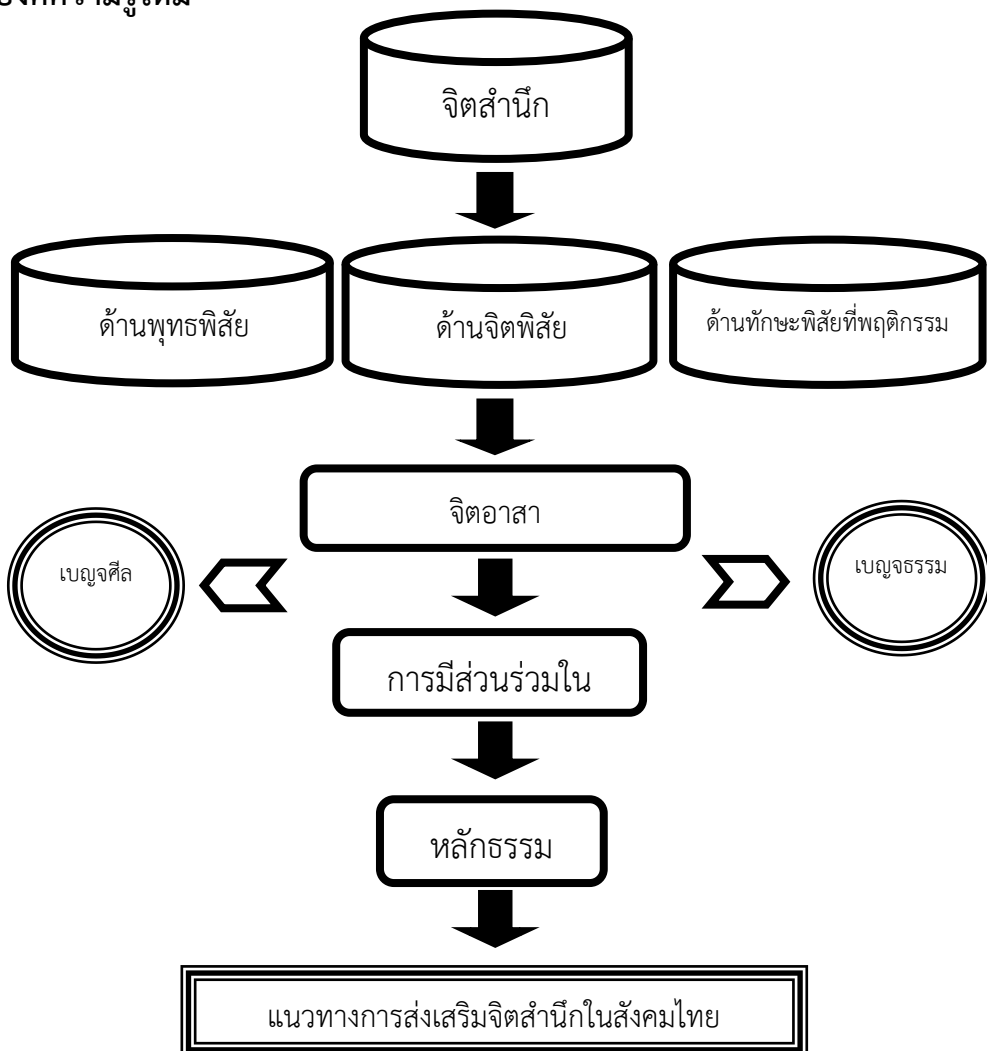
ปัญญา, 2558) ผลการวิจัยพบว่า จิตสำนึกต่อการพัฒนาชุมชนของเยาวชนอยู่ในระดับการเห็นคุณค่าเป็นส่วนใหญ่ โดยมีเยาวชนเพียง 1 คน ที่มีจิตสำนึกต่อการพัฒนาชุมชนในระดับการจัดระบบ และเมื่อพิจารณาจิตสำนึกกับบทบาทในการพัฒนาชุมชนของเยาวชน แยกตามรายด้าน 4 ด้าน พบว่า เยาวชนมีจิตสำนึกต่อการพัฒนาชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่าด้านอื่น ๆ ในขณะที่เยาวชนมีการแสดงบทบาทในการพัฒนาชุมชนด้านวัฒนธรรมมากที่สุด และการแสดงบทบาทต่าง ๆ ของเยาวชนมีลักษณะเป็นเพียงผู้เข้าร่วมทำเท่านั้น เนื่องจากผู้นำและคนในชุมชนมองว่า เยาวชนยังมีวุฒิภาวะต่ำไม่สามารถเป็นผู้ทำการ พัฒนาชุมชนได้ด้วยตนเอง และยังอยู่ในวัยที่ควรเรียนหนังสือ ดังนั้น ผู้นำและคนในชุมชนจะต้อง เปลี่ยนมุมมองที่มีต่อเยาวชนใหม่ พร้อมกับการเปิดโอกาสให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการคิดและทำ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนของตน

หลักพิธีกรรม 5 ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ สมเดช นามเกตุ ได้ศึกษาเรื่อง การปลูกจิตสำนึกทางจริยธรรมในสังคมไทย (สมเดช นามเกตุ, 2561) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจุบันสังคมไทยกำลังประสบปัญหาคนในสังคมเสื่อมถอยจริยธรรม ตั้งแต่ระดับ นักการเมือง ข้าราชการ คนในแวดวงอาชีพอื่น ๆ เช่น การทุจริตคอร์รัปชัน การก่ออาชญากรรม การเสพและค้ายาเสพติด ไม่เว้นแม้แต่ในกลุ่มเยาวชน ตั้งแต่ระดับประถมจนถึงระดับอุดมศึกษา ปัญหาความเสื่อมถอยทางจริยธรรมจึงเป็นปัญหาเร่งด่วนที่คนในสังคมทุกภาคส่วนจะต้องร่วมมือกันแก้ไข โดยเริ่มจากครอบครัว พ่อแม่ ครู ผู้บริหาร นักการเมือง ผู้นำสังคม ผู้นำ ประเทศ บุคคลสาธารณะ ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในทางจริยธรรม และการนำหลักคำสอนทาง พระพุทธศาสนา มาประพฤติปฏิบัติหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ควรนำมาเป็นทฤษฎี เพื่อพัฒนาจริยธรรม คือ หลักไตรสิกขา และมงคล 38 ประการ

แนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกในหลักพิธีกรรม 5 ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ วรณิภา สันป่าแก้ว ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พลังงานของเยาวชน (วรณิภา สันป่าแก้ว, 2556) ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พลังงานประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือ 1) การขัดเกลา 2) การสร้างความคิด 3) การเสริมทัศนคติ 4) การปฏิบัติ และ 5) การประเมินผล ส่วนปัจจัยในการเสริมสร้างจิตสำนึกซึ่งจำแนกได้ 2 ประเภท คือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ ความคิด ทัศนคติ พฤติกรรมและการรับรู้ ปัจจัยภายนอก ได้แก่ โอกาสและการเข้าถึง

แรงจูงใจ งบประมาณ นโยบาย ตัวอย่าง การมีส่วนร่วม เวลา การบริหารของหน่วยงาน การพัฒนาบุคลากรและการจัดการเรียนรู้ แนวทางการเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พลังงานของเยาวชน ได้แก่ การกำหนดนโยบายจากระดับประเทศลงสู่ระดับชุมชน เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม เสริมแรงจูงใจเพื่อกระตุ้นการเข้าร่วม จัดการเรียนรู้โดยเน้นเยาวชนเป็นศูนย์กลางให้ได้สัมผัสลงมือปฏิบัติจริง บูรณาการเรื่องการอนุรักษ์พลังงานกับเนื้อหาวิชาเรียนในทุกกลุ่มสาระ พัฒนาบุคลากรในการให้ความรู้และจัดกิจกรรม ปรับปรุงสื่อและกิจกรรม ตลอดจนสร้างเครือข่ายการอนุรักษ์พลังงานเพื่อให้เกิดการเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พลังงานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

จากองค์ความรู้สรุปได้ว่า แนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกในสังคมไทย ต้องเริ่มมาจากคน “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” คือ มุ่งสร้าง คุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม การปลูกจิตสำนึกในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ควรยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมดำเนินการเข้าร่วม ด้วยความสมัครใจ มีอิสระ เสรีภาพ และมีความ เสมอภาค การกระบวนการเสริมพลังอำนาจเยาวชนให้เกิดจิตสำนึกต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติซึ่งอาจช่วยให้ได้องค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในการสร้างหรือพัฒนาจิตสำนึกของคนได้ การประพฤติปฏิบัติด้วยกรอบเบญจศีล เบญจธรรม นำมาเป็นแนวทางในการสร้างจิตสำนึกด้วยการเสียสละ มีจิตอาสา นั้น จะทำให้คนอยู่ในสังคมได้อย่างสันติ และมีความสุข

สรุป

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดในเรื่องของการสร้างจิตสำนึก เพื่อศึกษาหลักพิธีกรรม 5 ที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเถรวาท และเพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกในหลักพิธีกรรม 5 ในสังคมไทยปัจจุบัน ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมในเรื่องพิธีกรรม 5 ที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเถรวาทในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มพระสงฆ์ และ 2) กลุ่มประชาชนทั่วไป จำนวนทั้งหมด 15 รูป/คน ซึ่งทั้งหมดเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องพิธีกรรม 5 และผู้ที่ทำการศึกษาเรื่องพิธีกรรม 5 มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป โดยนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปเป็นภาพรวม ผลการศึกษาพบว่า การสร้างจิตสำนึก จากการเรียนรู้และตระหนักถึงความรู้สึก และให้ความสำคัญต่อสิ่งต่าง ๆ ต้องเน้นการสอนจริยธรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึก มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านพุทธพิธี การได้รับรู้หรือการมีประสบการณ์ตรงกับสิ่งต่าง ๆ 2) ด้านจิตพิธี ความรู้สึกทางจิตใจ อันได้แก่ การมีความสนใจ หรือใฝ่ใจในสิ่งดังกล่าว และ 3) ทักษะพิธีที่พฤติกรรม หรือการแสดงออกเป็นผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายหลังจากการมีประสบการณ์ตรงกับสิ่งเร้า การนำหลักพิธีกรรม 5 ประกอบด้วย 1) ญาติพิธี ได้แก่ สงเคราะห์ญาติ ไครตทุกข์ได้ยาก เข้ามาขอความช่วยเหลือก็ไม่ดูตาย 2) อติพิธี ได้แก่ การต้อนรับแขก การฝึกตนเองให้เข้าสังคม 3) ปุพฺพเปตฺตพิธี ได้แก่ การทำบุญอุทิศกุศลให้กับผู้วายชนม์ 4) ราชพิธี ได้แก่

การบริจาคทรัพย์ช่วยเหลือประเทศชาติ และ 5) เทวดาพลี ได้แก่ การทำบุญอุทิศให้กับทวยเทพทั้งหลายที่คอยปกป้องรักษาตัวเรา และแนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกในหลักพิธีกรรม 5 คือ การถ่ายทอดค่านิยมในฐานะที่เป็นชาวพุทธให้ศึกษาหาความรู้ ทั้งความรู้ทางโลกและทางธรรม เพื่อให้เป็นคนดีของสังคม ด้วยการปฏิบัติตามหลักธรรม ประเพณี และพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาให้มีความรู้ที่ถูกต้อง และนำไปประพฤติปฏิบัติซึ่งหลักธรรมนั้นตามประเพณีนิยมสืบต่อกันมา ในด้านการอภิปรายผลสรุปได้ว่า ด้านการสร้างจิตสำนึก หลักพิธีกรรม 5 แนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกในหลักพิธีกรรม 5 จากการศึกษาข้อมูลไม่พบบางงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยสรุปโดยรวมว่า การสร้างจิตสำนึกที่ปลูกฝัง บ่มเพาะให้คนมีคุณธรรม จริยธรรม มากขึ้น โดยการสร้างเป็นกลไกของสังคมที่ทำหน้าที่เป็นบรรทัดฐานของความประพฤติ เป็นสิ่งที่กำหนดว่าอะไรควรประพฤติปฏิบัติ และจะต้องปลูกฝังตั้งแต่เด็กให้กับคนในสังคม เพราะถ้าคนในสังคมเป็นคนดีแล้ว สังคมก็จะมีความสุข

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1) ศึกษาจิตสำนึกในเรื่องอื่น ๆ ของภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ที่มีลักษณะเด่นเฉพาะที่ชัดเจน โดยอาจศึกษาตามแนวทางบันเทิงคดีศึกษา 2) ศึกษาจิตสำนึกในเรื่องอื่น ๆ ของพระภิกษุ ยุคปัจจุบันที่มีลักษณะเด่นเฉพาะที่ชัดเจน โดยอาจศึกษาตามแนวทางบันเทิงคดีศึกษา และ 3) ควรศึกษาแนวทางส่งเสริมจิตอาสาตามหลักศาสนาพุทธ-อิสลามในสังคมปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- ธีราพร ทองปัญญา. (2558). จิตสำนึกต่อการพัฒนาชุมชนของเยาวชน: กรณีศึกษากลุ่มเยาวชนอาสาสมัครพัฒนาชุมชนห้วยหมอนทอง. *วิทยาสารเกษตรศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์*, 36(3), 483-497.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 2*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาการพิมพ์.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2540). *ธรรมนุญชีวิต*. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (อง.ปญจก (ไทย) 22/41/50)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- วรรณิภา สันป่าแก้ว. (2556). แนวทางการเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พลังงานของเยาวชน. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันนา ใจรีน. (2562). แนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกหลักพิธีกรรม 5 ในสังคมไทยปัจจุบัน. (พระมหาอภิพล อภิพล, ผู้สัมภาษณ์)
- ศูนย์คุณธรรม องค์การมหาชน. (2561). *พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์คุณธรรม องค์การมหาชน.
- สมเดช นามเกต. (2561). การปลูกจิตสำนึกทางจริยธรรมในสังคมไทย. *วารสารปัญญาปณิธาน*, 3(1), 13-27.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing (5th ed.)*. New York: Harper Collins Publishers.

บทบาทการพัฒนาสังคมของพระพรหมจริยาจารย์ (สังัด ปญญาวุโธ)*
THE SOCIAL DEVELOPMENT ROLE OF PHRAPHRMJARIYAJARN
(SAHAD PANYAWUTHO)

พระมหาสุชัช มหาคัมภีโร

Phramaha suchat mahacampeero

พระครูอรุณสุตาลังการ

Phrakru Arunasutalangkarn

เดชชาติ ตรีทรัพย์

Detchat Treesap

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Si Thammarat Campus, Thailand

E-mail: suchat-wich@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม 2) เพื่อศึกษาบทบาทการพัฒนาสังคมของพระพรหมจริยาจารย์ (สังัด ปญญาวุโธ) และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางหลักการและวิธีการในการพัฒนาสังคมของพระพรหมจริยาจารย์ (สังัด ปญญาวุโธ) ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับพระพรหมจริยาจารย์ (สังัด ปญญาวุโธ) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มพระสงฆ์ผู้เป็นพระสังฆาธิการที่พำนักอยู่ในพื้นที่ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง 2) กลุ่มศิษย์ยานุศิษย์ผู้ที่เคยบวชเรียนในวัด และ 3) กลุ่มประชาชนผู้ที่มาทำบุญในวันพระ จำนวนทั้งหมด 15 รูป/คน ซึ่งทั้งหมดเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องชีวประวัติและบทบาทการพัฒนาสังคมของพระพรหมจริยาจารย์ (สังัด ปญญาวุโธ) โดยนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปเป็นภาพรวม

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม มี 4 ด้าน คือ (1) ด้านสร้างสาธารณประโยชน์ (2) ด้านอบรมศีลธรรมแก่ประชาชน (3) ด้านศึกษาสงเคราะห์ และ (4) ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมประเพณี 2) บทบาทการพัฒนาสังคมของพระพรหมจริยา

* Received 26 January 2019; Revised 1 March 2019; Accepted 5 April 2019

จารย์ (สังัด ปญญาวุโธ) คือ การพัฒนาสังคมที่มีประโยชน์ทั้งด้านบุคคล สังคม และ พระพุทธศาสนา เป็นการนำพุทธวิธีที่หลากหลายทั้งโดยตรงและทั้งโดยอ้อม และการปกป้อง พระพุทธศาสนา โดยการใช้ความรู้ ความสามารถ สติปัญญา และความรอบคอบในการพัฒนา สังคมเพื่อสร้าง ความรู้ ความเข้าใจ เข้าถึง ที่ถูกต้องต่อหลักคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา และเพื่อเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาให้มั่นคงถาวรสืบไป 3) แนวทางหลักการและวิธีการใน การพัฒนาสังคมของพระพรหมจรรย์จารย์ (สังัด ปญญาวุโธ) คือ การนำบทบาทและวิธีการ พัฒนาสังคมของพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ โดยใช้กลยุทธ์ที่มีการวิเคราะห์สถานการณ์และ กลุ่มเป้าหมาย โดยการนำหลักธรรม สัปปริสธรรม 7 ได้แก่ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จัก ประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชน และรู้จักบุคคล มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาสังคม เพื่อ แก้ปัญหาเศรษฐกิจบนพื้นฐานของความพอเพียง และการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม

คำสำคัญ: บทบาท, การพัฒนาสังคม, พระพรหมจรรย์จารย์ (สังัด ปญญาวุโธ)

Abstract

The purposes of this study were as follows: 1) to study of social development role of Buddhist monk. 2) To study the social development role of Phraphromjariyajan (Sahad Panyavudho). 3) To study principle course and procedure social development role of Phraphromjariyajan (Sahad Panyavudho). The study was qualitative research by using specific sampling interview and the sample group who are relate person with Phraphromjariyajan (Sahad Panyavudho) which can divided into 3 groups consisting of 1) the group of Buddhist monk (Phrasungkhathikarn) who live at Tubteaing sub distract area, Moug distract Trang province. 2) People who was Buddhist ordained at that temple before and 3) group of people who come to make merit on Buddha's day, total 15 persons. Moreover, all of them are knowledgeable people about biography and social development role of Phraphromjariyajan (Sahad Panyavudho) by analyzing the content and summarize.

The result of this research was: 1) The social development role of Buddhist monk was divided into 4 part such as (1) creating community service (2)

teaching moral (3) education welfare and (4) supporting art and culture. 2) The social development role of Phraphromjariyajan (Sahad Panyavudho) is social development that has advantage in both personal, social, and Buddhism by introduce Buddha's methods for both directly and indirectly way, and protecting Buddhism. By using knowledge, ability, intellect and prudence in social development to create knowledge, understanding and access to the correct Buddhism principle and the inheritance of Buddhism permanently. 3) The principle course and procedure social development role of Phraphromjariyajan (Sahad Panyavudho) is applying roles and methods of social development of Buddhism to use strategies that analyze situations and target groups. Moreover, using principle of Sappurisa-dhamma 7 (virtues of a good person) such as knowing the cause, knowing the purpose, knowing oneself, knowing sense of proportion, knowing community and knowing the individual for apply to solve social problems, economic problems based on sufficiency and strengthening unity in society.

Keywords: Role, Social Development, Phraphromjariyajan (Sahad Panyavudho)

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยการพัฒนาสังคมเท่าที่ผ่านมาในอดีต มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจ เป็นประการสำคัญประกอบกับในระยะเวลาที่ผ่านมา สังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทำให้ คุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรมลดลง โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน เนื่องจากวิถีชีวิต และสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป ทั้งนี้เป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางวิชาการทั้งด้าน สื่อสารมวลชน และเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมต่าง ๆ ตลอดจนได้รับเอาวัฒนธรรม จากต่างชาติมากเกินไป สิ่งเหล่านี้มีส่วนทำให้คนไทยมีค่านิยมทางด้านวัตถุสูงขึ้นจนบางครั้ง กลับทำให้เกิดผลกระทบในการทำลายคุณภาพชีวิตตนเอง ขาดการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าจน ลืมไปว่า การใช้ชีวิตที่เรียบง่ายในเรื่องการกิน การนอน การทำงาน เพื่อตนเองและส่วนรวมเห็น คุณค่าของธรรมชาติ และการปรับตัว อดทนให้อยู่กับธรรมชาติได้อย่างเป็นมิตร ทำจิตใจให้สงบ ผีการปล่อยวาง เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ชีวิตมีความสุขซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องการของคนเราทุกคน

ต้องการ ส่งผลให้บทบาทของพระสงฆ์ในสังคมไทยมีความสำคัญมากขึ้นในการสงเคราะห์จิตใจ สำหรับพระสงฆ์ ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นพระสังฆาธิการในระดับต่าง ๆ นั้น ถือว่า มีความสำคัญต่อองค์กรพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก เพราะนอกจากนี้จะต้องปฏิบัติศาสนกิจตามหน้าที่โดยปกติแล้ว ยังต้องรับภาระหน้าที่ในฐานะเป็นพระสังฆาธิการที่ได้รับมอบหมายจากคณะสงฆ์ อีกส่วนหนึ่งด้วยจึงต้องรับผิดชอบ และปฏิบัติหน้าที่ในศาสนกิจอื่น ๆ เพิ่มขึ้น และเมื่อกล่าวถึง พระสงฆ์ที่มีชื่อเสียง มีบทบาทที่เปี่ยมล้นในด้านนักพัฒนา และมีความศรัทธามากโดยเขตพื้นที่ จังหวัดตรัง บทบาทหน้าที่ในความเป็นสงฆ์ของพระพรหมจริยาจารย์ (สงัด ปญญาวุโธ) ที่มุ่งเน้นการพัฒนา “คน” หรือ “กลุ่มคน” โดยการยึดคนและกลุ่มคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพื่อเป็นการเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาชุมชน และให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีความเข้มแข็งทั้งในด้านเศรษฐกิจ ชุมชน วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญา สามารถพึ่งพาตนเองได้และมีอิสรภาพ ในการกำหนดวิถีชีวิต การดำรงอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขที่เน้นความยั่งยืนของสังคมและสิ่งแวดล้อม (เจียมพงษ์ วงธรรม, 2518)

พระสังฆาธิการมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ มี 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการปกครอง 2) ด้านการเผยแผ่ 3) ด้านการศึกษา 4) ด้านสาธารณูปการ 5) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ และ 6) ด้านสาธารณสงเคราะห์ (เจียมพงษ์ วงธรรม, 2518) ซึ่งในส่วนของบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม มี 4 ด้าน คือ 1) ด้านสร้างสาธารณะประโยชน์ 2) ด้านอบรมศีลธรรมแก่ประชาชน 3) ด้านศึกษาสงเคราะห์ และ 4) ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งเป็นบทบาทที่พระสงฆ์มีกับสังคมอันช่วยสร้างคุณค่าในการมีส่วนร่วมการพัฒนาสังคม และช่วยเสริมสร้างความมั่นคงเข้มแข็งให้กับพระพุทธศาสนาสืบต่อไป (พระมหาไพสิทธิ์ สัตยาวุธ, 2542)

ดังนั้น การศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม และบทบาทการพัฒนาสังคมของพระพรหมจริยาจารย์ (สงัด ปญญาวุโธ) เป็นการพัฒนาสังคมที่มีประโยชน์ทั้งด้านบุคคล สังคม และพระพุทธศาสนา โดยการใช้ความรู้ ความสามารถ สติปัญญา และความรอบคอบในการพัฒนาสังคม เพื่อสร้าง ความรู้ ความเข้าใจ เข้าถึง ที่ถูกต้อง และสืบทอดพระพุทธศาสนาให้มั่นคงถาวรสืบไป ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม และบทบาทพระสังฆาธิการ และผลการสังเคราะห์ตัวแปรจากงานวิจัยมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดนำไปสู่การวิจัยพบว่า ตัวแปรหลัก ประกอบด้วย บทบาทพระสังฆาธิการ มี 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการปกครอง 2) ด้านการเผยแผ่ 3) ด้านการศึกษา 4) ด้านสาธารณูปการ 5) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ และ 6) ด้านสาธารณสงเคราะห์ และบทบาท

ของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม มี 4 ด้าน คือ 1) ด้านสร้างสาธารณะประโยชน์ 2) ด้านอบรมศีลธรรมแก่ประชาชน 3) ด้านศึกษาสงเคราะห์ และ 4) ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมประเพณี เพื่อนำไปศึกษาแนวทางหลักการและวิธีการในการพัฒนาสังคมของพระพรหมจริยาจารย์ (สังัด ปญญาวุโธ)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม
2. เพื่อศึกษาบทบาทการพัฒนาสังคมของพระพรหมจริยาจารย์ (สังัด ปญญาวุโธ)
3. เพื่อศึกษา แนวทาง หลักการ และวิธีการในการพัฒนาสังคมของพระพรหมจริยาจารย์ (สังัด ปญญาวุโธ)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทการพัฒนาสังคมของพระพรหมจริยาจารย์ (สังัด ปญญาวุโธ) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์มีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขต

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม และบทบาทการพัฒนาสังคมของพระพรหมจริยาจารย์ เพื่อศึกษา แนวทาง หลักการ และวิธีการในการพัฒนาสังคมของพระพรหมจริยาจารย์ (สังัด ปญญาวุโธ) โดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับพระพรหมจริยาจารย์ (สังัด ปญญาวุโธ) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

- 1) กลุ่มพระสงฆ์ผู้เป็นพระสังฆาธิการที่พำนักอยู่ในพื้นที่ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง
- 2) กลุ่มศิษยานุศิษย์ผู้ที่เคยบวชเรียนในวัด และ 3) กลุ่มประชาชนผู้ที่มาทำบุญในวันพระจำนวนทั้งหมด 15 รูป/คน ซึ่งทั้งหมดเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องชีวประวัติและบทบาทการพัฒนาสังคมของพระพรหมจริยาจารย์ (สังัด ปญญาวุโธ)

1.2 ด้านเนื้อหา ได้แก่ จากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ เอกสาร ตำรางานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม และทุติยภูมิ (Secondary Sources) คือ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต บทความ ตำรา คัดสำเนาจากรายงานการวิจัยหรือบทความตามเว็บไซต์

1.3 ด้านสถานที่ คือ พื้นที่ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ โดยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ในเรื่องชีวประวัติและบทบาทการพัฒนาสังคมของพระพรหมจรรย์ (สงัด ปญญาวุโธ) มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงและครอบคลุมเนื้อหา โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ได้เท่ากับ 0.78 – 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูลเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของงานวิจัย คือนำไปทดลองใช้กับกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน และได้หาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach, L. J, 1990) เท่ากับ 0.97 และจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม และ 3) แนวทางหลักการและวิธีการในการพัฒนาสังคมของพระพรหมจรรย์ (สงัด ปญญาวุโธ) นำบทสนทนาที่ได้มาวิเคราะห์โดยการใช้วิธี Content Analysis และสรุปผลโดยภาพรวม

3. การเก็บข้อมูล คือ ผู้วิจัยเก็บแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยแบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ระยะที่ 2 ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม และระยะที่ 3 วิเคราะห์แนวทางหลักการและวิธีการในการพัฒนาสังคมของพระพรหมจรรย์ (สงัด ปญญาวุโธ)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล คือ เชิงคุณภาพด้วยสถิติคำร้อยละ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเป็นภาพรวม

ผลการวิจัย

1. บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม พบว่า มีหน้าที่ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านสร้างสาธารณประโยชน์ ได้แก่ เป็นการอนุเคราะห์สงเคราะห์และเป็นการสละสิ่งของตนเพื่อเป็นประโยชน์คนอื่นหรือแก่เพื่อนมนุษย์ผู้ตกทุกข์ได้ยากจากภัยธรรมชาติ หรือภัยที่เกิดจากการเจ็บไข้ ซึ่งเป็นหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้แสดงไว้ในทานกถาธรรมบทที่พระองค์ทรงวางหลักไว้ให้พุทธบริษัททั้งหลายได้ดำเนินตามรอยพระองค์เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้ประพฤติปฏิบัติ 2) ด้านอบรมศีลธรรมแก่ประชาชน ได้แก่ เป็นการช่วยเสริมสร้างเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่ดีในสังคมและการปฏิบัติตนในการใช้ทักษะชีวิตในสังคม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนได้เรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อพัฒนาจิตได้สำนึกที่ดี เพื่อพัฒนาตนเองและ

สังคม และเป็นเยาวชนที่ดีในสังคมและประเทศชาติ 3) ด้านศึกษาสงเคราะห์ ได้แก่ เป็นการสงเคราะห์ที่เกี่ยวกับอุปกรณ์และทุนทางการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน เพื่อช่วยส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนของครูนักเรียนให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาตนเองและประเทศชาติให้มั่นคงอยู่ดีมีกิน โดยไม่เบียดตนเองและบุคคลรอบข้างอย่างสันติสุข และ 4) ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมประเพณี ได้แก่ เพื่อเป็นการปลูกฝังเด็กและเยาวชนช่วยในการสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีให้อยู่คู่แผ่นดินไทย และเป็นแบบแผนของชนรุ่นหลังและคนชาติอื่นได้ รู้ได้เห็นว่าคุณคนไทยไม่น้อยหน้าใครในเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีและไม่เหมือนใคร ซึ่งเป็น การบูรณาการกิจกรรมและส่งเสริม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ให้คนในพื้นที่เกิดความเข้มแข็ง ความรัก ความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

2. บทบาทการพัฒนาสังคมของพระพรหมจริยาจารย์ (สังัด ปญญาวุโธ) พบว่า การพัฒนาสังคมที่มีประโยชน์ทั้งด้านบุคคล สังคม และพระพุทธศาสนา เป็นการนำพุทธวิธีที่หลากหลายทั้งโดยตรงและทั้งโดยอ้อม และการปกป้องพระพุทธศาสนา โดยการใช้ความรู้ ความสามารถ สติปัญญา และความรอบคอบในการพัฒนาสังคมเพื่อสร้าง ความรู้ ความเข้าใจ เข้าถึง ที่ถูกต้องต่อหลักคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา และเพื่อเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาให้มั่นคงถาวรสืบไป ในสภาวะปัจจุบันการดำเนินชีวิตของประชาชนได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตเป็นอันมาก เนื่องจากความซับซ้อนทางเหตุปัจจัยของสังคมทำให้การดำรงชีวิตต้องต่อสู้ดิ้นรนมากยิ่งขึ้น พระสงฆ์จึงควรมีผู้มีบทบาทรับผิดชอบและหาทางเยียวยาปัญหาที่เกิดขึ้น และในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมเป็นศูนย์กลางของชุมชน และเป็นที่ยอมรับของชุมชน จึงต้องนำวิกฤตินี้มาเป็นโอกาสเพื่อพัฒนาสังคมให้เป็นที่พึงพอใจของประชาชน ช่วยอบรมศีลธรรมให้สังคมอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข มีความสามัคคีเป็นที่ตั้ง

3. แนวทางหลักการและวิธีการในการพัฒนาสังคมของพระพรหมจริยาจารย์ (สังัด ปญญาวุโธ) คือ การนำบทบาทและวิธีการพัฒนาสังคมของพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ โดยใช้กลยุทธ์ที่มีการวิเคราะห์สถานการณ์และกลุ่มเป้าหมาย โดยการนำหลักธรรม สัปปริสธรรม 7 ประกอบด้วย ดังนี้ 1) ธัมมัญญตา (ความรู้จักรธรรม รู้หลัก หรือรู้จักเหตุ) คือ รู้หลักความจริง รู้หลักการ รู้หลักเกณฑ์ รู้กฎแห่งธรรมดา รู้กฎเกณฑ์แห่งเหตุผล และรู้หลักการที่จะทำให้เกิดผล 2) อตถัญญตา (ความรู้จักรรรถ รู้ความมุ่งหมาย หรือรู้จักผล) คือ รู้ความหมาย รู้ความมุ่งหมาย รู้ประโยชน์ที่ประสงค์ รู้จักผลที่จะเกิดขึ้นสืบเนื่องจากการกระทำหรือความเป็นไปตามหลัก 3) อตตัญญตา (ความรู้จักตน) คือ รู้ว่าเรานั้น ว่าโดยฐานะ ภาวะ เพศ กำลังความรู้ ความสามารถ

ความถนัด และคุณธรรม เป็นต้น 4) มัตตัญญูตา (ความรู้จักประมาณ) คือ ความพอดี 5) กาลัญญูตา (ความรู้จักกาล) คือ รู้กาลเวลาอันเหมาะสม และระยะเวลาที่จะต้องใช้ในการประกอบกิจ กระทำหน้าที่การงาน 6) ปริสัณญูตา (ความรู้จักบริษัท) คือ รู้จักชุมชน และรู้จักที่ประชุม และ 7) ปุคคลัญญูตา หรือ ปุคคลปิโรปรัญญูตา (ความรู้จักบุคคล) คือ ความแตกต่างแห่งบุคคลว่า โดยอธยาศัยความสามารถ และคุณธรรม เป็นต้น มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาสังคม เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจบนพื้นฐานของความพอเพียง และการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม การพัฒนาชุมชนเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะพัฒนาประเทศให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อม ความสมบูรณ์ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทำให้ประชาชนในชุมชนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน และมีความสุข จึงจำเป็นต้องอาศัยกำลังจากทุกคน ทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็ระดับชุมชน หรือสูงขึ้นไป จะต้องให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการพัฒนาต่าง ๆ ตามบทบาทหน้าที่เท่าที่จะทำได้ และ บทบาท ซึ่งในการทำหน้าที่ให้สำเร็จและสมบูรณ์ตามที่ได้รับมอบหมายหรือตามบทบาทนั้น ๆ ซึ่งในบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนต้องทำหน้าที่พัฒนาชุมชนให้มีความมั่นคง ยั่งยืน มั่นคงในฐานะหน้าที่ต่าง ๆ ที่ชุมชนนั้นจะพึงมี พระสงฆ์ถือว่าเป็นบทบาทที่สำคัญในการมีส่วนพัฒนาชุมชนอย่างดียิ่ง เพราะพระสงฆ์ถือว่าเป็นองค์ประกอบหลักในการช่วยให้ชุมชนมีการพัฒนาไปในทางที่ดี

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง บทบาทการพัฒนาสังคมของพระพรหมจริยาจารย์ (สังัด ปลูกญาวุธ) พบประเด็นสำคัญ คือ บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม และ วิธีการในการพัฒนาสังคม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ พระครูนนทมงคลวิศิษฐ์ ได้ศึกษาเรื่อง พระสงฆ์กับบทบาทการพัฒนาสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย (พระครูนนทมงคลวิศิษฐ์, 2559) ผลการวิจัยพบว่า หากจะมองจากบทบาทหลักของพระสงฆ์ โดยที่เริ่มจากบทบาทภายในของคณะสงฆ์เอง แล้วส่งผลต่อสังคม ต่อชุมชนในวงกว้างมากยิ่งขึ้น อันได้แก่ - ด้านการปกครอง - ด้านการศาสนศึกษา - ด้านการเผยแผ่ - ด้านการศึกษาสงเคราะห์ - ด้านสาธารณูปการ - ด้านสาธารณสงเคราะห์ ที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นหลักการในบทบาทของพระสงฆ์ และเป็นบทบาทจริงในทาง ปฏิบัติ ที่พระสงฆ์ที่ถูกต้องตามพระธรรมวินัยพึงปฏิบัติกัน

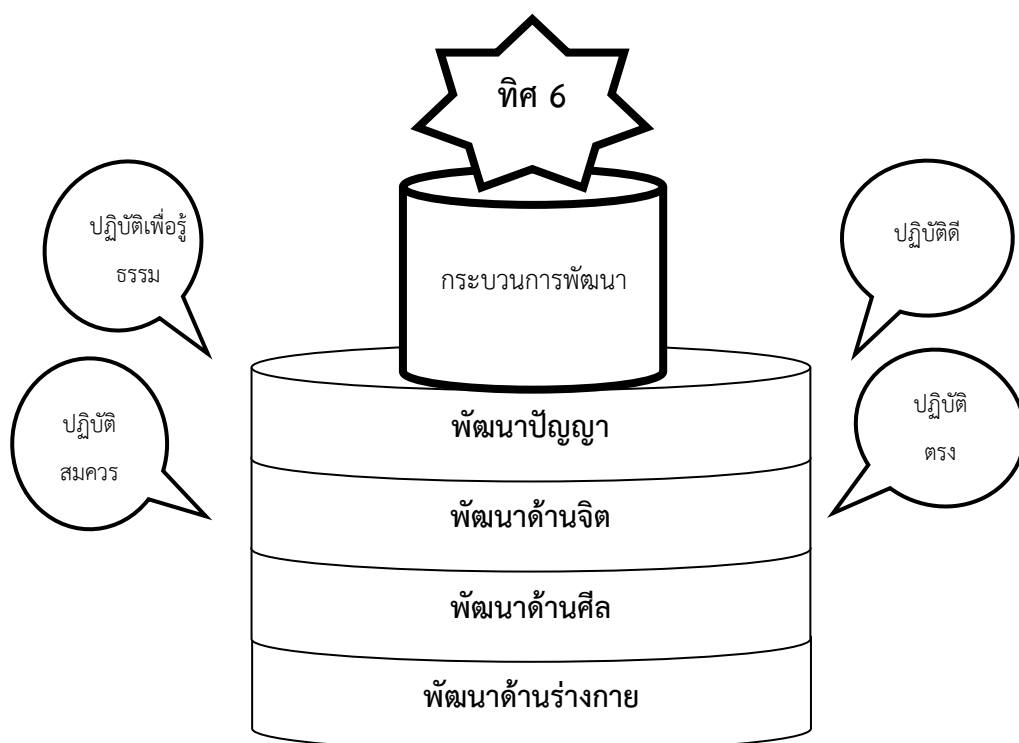

โดยเฉพาะในด้านหลัก 4 ด้านอัน ได้แก่ ด้านการปกครองต้องปกครองโดยธรรมเป็นธรรมาภิบาล ปกครองเพื่อเกื้อหนุนให้เกิดการศึกษา ด้านการศึกษาและการศึกษาสงเคราะห์ ทั้งที่พระองค์เองสอนพระเณรด้วยตนเอง และ สงเคราะห์กุลบุตร กุลธิดา เพื่อให้ได้รับการศึกษาที่ถูกต้อง พร้อมทั้งวิชาความรู้ จรรยา ความประพฤติ การศึกษาที่สร้างวิถีคิดที่เป็นสัมมาทิฐิ การเรียนรู้คู่ความสุข (Learning And Happiness) บทบาทด้านการเผยแผ่ งานเผยแผ่เป็นงานที่นำคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกเผยแผ่สู่ประชาชนเป็นภารกิจที่มีความสำคัญ ในสมัยพุทธกาลพระพุทธองค์ ใช้คำว่าไป ประกาศพรหมจรรย์ ประกาศวิถีชีวิตอย่างพรหม อันเป็นชีวิตที่ประเสริฐ นั้นหมายถึง พระสงฆ์ ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีของการดำเนินชีวิต สังคมสงฆ์ต้องเป็นสังคมจำลอง สังคมแบบอย่างหรือ สังคมต้นแบบของสังคมชาวบ้านที่ดีให้ได้ สังคมสงฆ์ต้องเป็นระเบียบ ต้องมีการจัดระเบียบสังคมสงฆ์ให้ดีไม่ใช่ให้รัฐมนตรีมาจัดระเบียบวัด ให้กระทรวงมหาดไทยมาจัดระเบียบให้กับพระสงฆ์ เหตุเพราะพระสงฆ์เราได้เสียสถานะของความเป็นผู้นำไปแล้วโดยสิ้นเชิง เพราะวัดเต็มไปด้วยการพนัน หวยเถื่อน ยาบ้า วัดกลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรม ทั้งด้านกายภาพและด้านจิตใจ เมื่อสังคมสงฆ์ยังช่วยตัวเองไม่ได้แล้วจะไปช่วยพัฒนาชาวบ้านได้อย่างไร เพราะแทนที่จะใช้วัดให้เป็นสถานที่บำบัดผู้ติดยาเสพติดแต่วัดบางแห่ง กลายมาเป็นสถานที่รวบรวมของผู้ติดยาและขายเสียเอง

วิธีการในการพัฒนาสังคม ไม่พบบางวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ พระสุภาพ สุภาโว (บัวบรรจง) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่ ตำบลยางค้อม อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช (พระสุภาพ สุภาโว (บัวบรรจง), 2561) ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนได้เสนอแนะบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน ด้านสังคม ได้แก่ พระสงฆ์ควรเทศนาและอบรมให้ประชาชนในชุมชนมีความรักใคร่ สามัคคีกันในชุมชน ปฏิบัติตนในการเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ และเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนตามแนวพระพุทธศาสนา ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ พระสงฆ์ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง จัดให้วัดเป็นศูนย์รวมในการสนับสนุนการประกอบอาชีพหรือส่งเสริมผลิตภัณฑ์ในชุมชน ด้านวัฒนธรรม ได้แก่ พระสงฆ์ควรอบรมให้ควรรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น และประเพณีต่าง ๆ ให้กับเด็กและเยาวชนในชุมชน เพื่อสืบทอดต่อไป ด้านสาธารณสุข ได้แก่ พระสงฆ์ควรปฏิบัติตนแบบอย่างที่ดีและนำธรรมะมาใช้ส่งเสริมในการบำบัดโรคหรือยาเสพติดแก่ประชาชนในชุมชน และด้าน

สิ่งแวดล้อม ได้แก่ พระสงฆ์ควรเป็นตัวอย่างที่ดีในการรักษาความสะอาดให้กับชุมชนและฟื้นฟูอนุรักษ์ ป่าไม้และต้นน้ำในชุมชน

องค์ความรู้ใหม่

จากองค์ความรู้สรุปได้ว่า เป้าหมายของการพัฒนา คือ การปลดปล่อยตนเองให้พ้นจากความทุกข์ทั้งทางกายและจิตใจ โดยการให้ความสำคัญกับความสุขทางจิตใจอันเกิดจากความอิสรภาพที่พึ่งตนเองได้ และความเข้มแข็งของบุคคลและสังคม ต้องได้รับการพัฒนาให้สมบูรณ์ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาด้านร่างกาย (physical development) ต้องมีการพัฒนาร่างกายให้เข้มแข็ง มีสุขภาพดี ปราศจากโรค ต้องพัฒนาให้มีความสัมพันธ์ภาพกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพสัมพันธ์กับธรรมชาติไม่เอาเปรียบธรรมชาติ 2) การพัฒนาด้านศีล (moral development) เกี่ยวข้องกับสังคมเป็นการพัฒนาศีลขั้นต้น คือ ไม่ก่อการเบียดเบียน ไม่ทำความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น แก่สังคม นี้เป็นขั้นง่ายที่สุด การมีระเบียบวินัยซึ่งเป็น

องค์ประกอบของศีลนั้น มรรคมีองค์ 8 ได้แก่ ความเห็นชอบ การเจรจาชอบ การทำงานชอบ เป็นต้น ฉะนั้น การพัฒนาศีล จึงเป็นการพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยดีอย่างเกื้อกูลเป็นประโยชน์และมีอาชีพที่ถูกต้องโดยการประกอบสัมมาชีพ 3) การพัฒนาด้านจิต (emotional development) หรืออารมณ์ต้องมีการฝึกอบรมเสริมสร้างจิตใจหรืออารมณ์ให้พร้อมด้วยคุณสมบัติ 3 ด้าน คือ ด้านคุณภาพจิต ด้านสมรรถภาพจิต และด้านสุขภาพจิต และการพัฒนาปัญญา (intellectual development) คือ ความรู้ความเข้าใจในศิลปะและศาสตร์ต่าง ๆ อย่างไม่มีอคติ มีความรู้ความเข้าใจในโลกและชีวิตตามความเป็นจริง รู้เท่าทันธรรมดาของสังขารคือโลกและชีวิต ซึ่งความรู้ความเข้าใจมีหลายชั้นโดยแบ่งเป็นชั้น ๆ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคมเพื่อศึกษาบทบาทการพัฒนาสังคมของพระพรหมจริยาจารย์ (สงัด ปญญาวุโธ) และเพื่อศึกษาแนวทางหลักการและวิธีการในการพัฒนาสังคมของพระพรหมจริยาจารย์ (สงัด ปญญาวุโธ) ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับพระพรหมจริยาจารย์ (สงัด ปญญาวุโธ) แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มพระสงฆ์ผู้เป็นพระสังฆาธิการที่พำนักอยู่ในพื้นที่ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง 2) กลุ่มศิษย์ยานุศิษย์ผู้ที่เคยบวชเรียนในวัด และ 3) กลุ่มประชาชนผู้มาทำบุญในวันพระ ซึ่งทั้งหมดเป็นเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องชีวประวัติและบทบาทการพัฒนาสังคมของพระพรหมจริยาจารย์ (สงัด ปญญาวุโธ) โดยนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปเป็น ผลการวิจัยพบว่า ด้านบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม มี 4 ด้าน คือ 1) ด้านสร้างสาธารณะประโยชน์ 2) ด้านอบรมศีลธรรมแก่ประชาชน 3) ด้านศึกษาสงเคราะห์ และ 4) ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมประเพณี ในด้านบทบาทการพัฒนาสังคมของพระพรหมจริยาจารย์ (สงัด ปญญาวุโธ) คือ การพัฒนาสังคมที่มีประโยชน์ทั้งด้านบุคคล สังคม และพระพุทธศาสนา เป็นการนำพุทธวิธีที่หลากหลายทั้งโดยตรงและทั้งโดยอ้อม และการปกป้องพระพุทธศาสนา โดยการใช้ความรู้ ความสามารถ สติปัญญา และความรอบคอบในการพัฒนาสังคมเพื่อสร้าง ความรู้ ความเข้าใจ เข้าถึง ที่ถูกต้องต่อหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา และเพื่อเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาให้มั่นคงถาวรสืบไป และแนวทางหลักการและวิธีการในการพัฒนาสังคมของพระพรหมจริยาจารย์ (สงัด ปญญาวุโธ) คือ การนำบทบาทและวิธีการพัฒนาสังคมของพระพุทธศาสนาประยุกต์ใช้ โดยใช้กลยุทธ์ที่มีการ

วิเคราะห์สถานการณ์และกลุ่มเป้าหมาย โดยการนำหลักธรรม สัปปริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาสังคม เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจบนพื้นฐานของความพอเพียง และการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม ในด้านการอภิปรายผล บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม และเพื่อศึกษาแนวทางหลักการและวิธีการในการพัฒนาสังคม จากการศึกษาข้อมูลไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยสรุปโดยรวมว่า กระบวนการที่พระสงฆ์ใช้ในการขัดเกลาคุณธรรมเป็นลักษณะทางตรง คือ การบอกกล่าวหรือเทศนา หรือกระบวนการอบรมโดยผ่านเทคนิคการเรียนรู้แบบต่าง ๆ และการขัดเกลาทางอ้อม โดยใช้ระเบียบวินัยที่เข้มงวดเป็นสื่อในการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวในสังคม การที่พุทธศาสนามีหลักธรรมคำสอนที่โน้มนำให้ประชาชนมีความเชื่อ และยึดถือเป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิตเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีและความเป็นปึกแผ่นให้แก่สังคม และศาสนาเข้มแข็งจะทำให้มีความมั่นคงแก่ประเทศชาติและส่วนรวม

ข้อเสนอแนะในการวิจัย ได้แก่ 1) คณะสงฆ์ในภาคใต้หรือผู้เกี่ยวข้องควรจัดทำหนังสือหรือนิทรรศการเกี่ยวกับบทบาทการพัฒนาสังคมของพระพรหมจรรย์จารย์ (สังัด ปญญาวุโธ) ในแต่ละด้าน 2) ควรนำหลักการและวิธีการด้านการพัฒนาสังคมของพระพรหมจรรย์จารย์ (สังัด ปญญาวุโธ) เผยแพร่ให้คณะสงฆ์ในภาคใต้หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนของแต่ละพื้นที่ รวมทั้งเผยแพร่องค์ความรู้ดังกล่าวสู่สังคมและสาธารณชน และ 3) ศึกษาวิเคราะห์บทบาทการนำหลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสังคมของพระสงฆ์และพระสังฆาธิการรูปอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- เจียมพงษ์ วงธรรม. (2518). บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม. ใน *วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 2*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาการพิมพ์.
- พระครูนวมงคลวิศิษฐ์. (2559). พระสงฆ์กับบทบาทการพัฒนาสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม*, 1(2), 20-31.

- พระมหาไพสิทธ์ สัตยาภูธ. (2542). บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบท ศึกษากรณีพระเทพสีมาภรณ์กับการพัฒนาชนบทในจังหวัดนครราชสีมา. ใน *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา*. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พระสุภาพ สุภาโว (บัวบรรจง). (2561). บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลยางค้อม อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช. ใน *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing (5th ed.)*. New York: Harper Collins.

ปัจจัยที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในเขตองค์การบริหาร

ส่วนตำบลกำแพงเขา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช*

THE FACTORS AFFECTING DEVELOPMENT FOR THE QUALITY

LIFE OF THE DISABLED IN KOMPANGSOA SUBDISTRICT

ADMINISTRATIVE ORGANIZATION MUEANG DISTRICT

NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

พรทิพย์ แทนทอง

Porntip tanthong

เดชชาติ ตริทรัพย์

Detchat Treesap

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Si Thammarat Campus, Thailand

ประเวศ อินทองปาน

Praves Intongpan

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Kasetsart University, Thailand

E-mail: noi_porntip@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ 2) เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ ใช้วิธีวิจัยเชิงเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามส่วนตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มคนพิการที่อาศัยอยู่ในตำบลกำแพงเขา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่อยู่ในวัยทำงานมีอายุระหว่าง 25-50 ปี และพักอาศัยในพื้นที่ 10 ปีขึ้นไป จำนวนทั้งหมด 183 คน (สูตร Krejcie and Morgan) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบน

* Received 3 February 2019; Revised 3 March 2019; Accepted 10 April 2019

มาตรฐาน และนำมาจับคู่เปรียบเทียบ T – test และ F– test นำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาสรุปในภาพรวม

ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณภาพชีวิตของคนพิการฯ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านจิตใจ (2) ด้านสุขภาพทางกาย (3) ด้านสิ่งแวดล้อม และ (4) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม 2) ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ มีความแตกต่างกัน ตามเพศ อายุ ลักษณะความพิการ และอาชีพต่างกัน และในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ไม่แตกต่างกัน และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 3) ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ ได้แก่ (1) ควรให้บริการ/ออกไปให้บริการ/นำเจ้าหน้าที่ไปตรวจสุขภาพคนพิการถึงที่บ้านตามสิทธิขั้นพื้นฐานคนพิการ (2) ควรส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้แก่คนพิการได้รับรู้รับทราบอย่างทั่วถึง (3) ควรส่งเสริมอาชีพหลักอาชีพเสริมให้กับคนพิการในชุมชน (4) ควรช่วยเหลือเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในการดำรงชีวิตให้มีปัจจัยขั้นพื้นฐานที่เพียงพอและมีคุณภาพ และ (5) ควรอบรมเจ้าหน้าที่ ที่ทำหน้าที่ดูแลคนพิการหรืออาสาสมัครที่มีอยู่ให้มีความรู้ ความชำนาญในการดูแลคนพิการ

คำสำคัญ : การพัฒนา, คุณภาพชีวิต, คนพิการ

Abstract

The purposes of this study were as follows: 1) to study of life quality development of disables 2) to compare on life quality development of disables and 3) to study suggestions and ways to improve the quality of life of the disabled. The study was quantitative research by specific sampling questionnaire from the group sample of disables who working age between 25-50 year-olds and living at Kampangsoa sub district administrative organization, Mueang district, Nakhon Si Thammarat province more than 10 years with the total 183 persons. Data were analyzed using (Krejcie and Morgan formula), statistic, percentage, average, standard deviation and compare with T-test and F-test for presenting descriptive information in an overview.

The findings were as follows: 1)The life quality development of disables found overall is at a medium level so divided into 4 parts such as (1) mind (2) health (3) environment and (4) social relationship 2) The comparative results on life quality development of disables that have different life in terms of gender, age, disable type and occupation so the life quality of disables are the same. And is associated with a statisticant significant level .001. 3) The study suggests about the life quality development of disables (1) there should have more service providing at home according to basic right of disables. (2) There should promote information into public relations that will useful for disabled. (3) There should support full time and part time job to disables in community (4) There should help disables to rehabilitation for living quality with basic need and (5) there should training skill for the staff or volunteer to take care the disables.

Keywords: Life Quality, Development, Disables

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มนุษย์มีความเป็นอยู่ที่ได้อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง เป็นปัจจัยหลักที่มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศในทุกๆระดับ ประเทศชาติใดมีมนุษย์ที่พร้อมด้วยศักยภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ถือว่าประเทศนั้นเป็นประเทศที่พัฒนาและประสบผลสำเร็จ คนพิการจึงนับเป็นประชากรกลุ่มหนึ่งของสังคมที่กำลังเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของตนเองมาพัฒนาชุมชน สังคม และดำเนินชีวิตร่วมอยู่ในชุมชนได้อย่างมีความสุข (เฉลิมขวัญ สิงห์วี, 2548) ซึ่งการช่วยเหลือคนพิการให้สามารถอยู่ได้ในสังคมถือเป็นหน้าที่ของทุกคน ดังพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานไว้เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2517 ความตอนหนึ่งว่า “งานช่วยเหลือคนพิการนี้ ก็มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะว่าผู้พิการไม่ได้อยากจะเป็นผู้พิการ และอยากช่วยเหลือตนเอง ถ้าเราไม่ช่วยเขาให้สามารถที่จะปฏิบัติงานอะไร เพื่อชีวิตและเศรษฐกิจของครอบครัว จะทำให้เกิดสิ่งที่หนักในครอบครัวหนักแก่ส่วนรวม ฉะนั้นนโยบายที่จะทำก็คือ ช่วยเขาให้ช่วยเหลือตนเองได้ เพื่อจะ使他สามารถเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม” (สุจินต์ สว่างศรี, 2550) กับปฎิญญาคนพิการไทย พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้คนพิการควรได้รับการส่งเสริมและ

พัฒนาศักยภาพเพื่อให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ขึ้น สามารถพัฒนาตนเองได้ โดยให้การคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ ความเป็นมนุษย์ และความเป็นพลเมืองไทยมีส่วนร่วมทางการเมืองในการกำหนดนโยบาย รวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากรอบครัว ชุมชน สังคม และรัฐในทุก ๆ ด้าน จากข้อมูลการจดทะเบียนคนพิการของตำบลกำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีจำนวน 155 คน จากจำนวนคนพิการทั้งสิ้น 350 คน (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2559) สอดคล้องกับภาพรวมของประเทศที่พบความพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหวมากที่สุด ซึ่งคนพิการส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ทำให้ขาดโอกาสในการเข้าถึงการรับบริการทางด้านการแพทย์หรือฟื้นฟูสมรรถภาพเฉพาะด้าน และวิธีการรักษาต่าง ๆ ทางด้านการแพทย์ที่ไม่ใช่ยา แต่เป็นอุปกรณ์เสริมที่สามารถใช้ดำเนินชีวิตประจำวันได้สำหรับคนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว ที่เกิดข้อจำกัดและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น รถเข็น แขน ขา เทียม ไม้เท้า ไม้ค้ำยัน และไม้เท้าขาว สุนัขนำทาง สำหรับคนพิการทางเห็น รวมไปถึงสังคมไม่เปิดโอกาสให้คนพิการได้แสดงถึงความสามารถเพราะไม่มีสถานประกอบการใดจ้างคนพิการเข้าไปทำงาน จากสภาพการณ์ของคนพิการดังกล่าวข้างต้น องค์กรบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการบริหารกำหนดนโยบาย และการตัดสินใจ เป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีข้อมูลประชากรของชุมชน และเป็นผู้รู้ปัญหาของประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้้องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีอำนาจอิสระในการกำหนดทิศทางการตัดสินใจในการที่สนับสนุนงบประมาณด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย มีกฎหมายและอำนาจของข้อบัญญัติตำบล โดยมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

คนพิการ เป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ประกอบกับการมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ ทำให้มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือทำงานได้อย่างบุคคลทั่วไป ทำให้ไม่มีรายได้เพียงพอที่จะทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น ส่งผลต่อสภาพจิตใจเกิดความเบื่อหน่ายกลาย อับอาย เครียด ที่กลายเป็นคนไม่กล้าแสดงออก และแสดงความสามารถให้สังคมได้รับรู้ จากปัญหาที่กล่าวนี้ถือว่าเป็นวิกฤติเฉียบที่ถูกสังคมมองผ่านทำให้คนพิการเหล่านี้สูญเสียโอกาสสร้างคุณค่าให้กับตัวเองและสังคม (สุจินต์ สว่างศรี, 2550) ในด้านคุณภาพชีวิต เป็นรู้สึกของคนพิการที่มีความต้องการ ความพึงพอใจในชีวิต เกี่ยวกับความ

เป็นอยู่ที่ดี ทั้งสุขภาพกาย และสุขภาพจิต ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมและสิ่งแวดล้อม ภายใต้อิทธิพลของวัฒนธรรม ค่านิยมมาตรฐานของสังคมและสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของคนพิการ

ดังนั้น ในการวัดระดับคุณภาพชีวิตและปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตคนพิการ จึงให้องค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเขา อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อให้คนพิการมีคุณภาพชีวิต ครอบคลุมความจำเป็นพื้นฐานของการใช้ชีวิตประจำวันของคนพิการ เช่น ด้านการแพทย์ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านสังคมให้มีความเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ โดยผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และผลการสังเคราะห์ตัวแปรจากงานวิจัยมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดนำไปสู่การวิจัยพบว่า ตัวแปรหลัก ประกอบด้วย 1) ปัจจัยการเห็นคุณค่าในตนเอง ได้แก่ ด้านความสามารถ ด้านความสำคัญ ด้านการประสบความสำเร็จ และด้านการมีคุณค่า 2) ปัจจัยการสนับสนุนทางสังคม ได้แก่ ด้านความสำคัญ ด้านการประเมิน ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านเครื่องมือสิ่งของการเงิน/แรงงาน 3) คุณภาพชีวิตคนพิการ ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการจะต้องอาศัยปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้ครอบคลุมความจำเป็นพื้นฐานของการใช้ชีวิตประจำวันของคนพิการ และการยกระดับชีวิตในด้านอื่น ๆ ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเขา อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเขา อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามข้อมูลทั่วไปที่แตกต่างกัน
- 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเขา อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเขา อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ” โดยใช้วิธีวิจัยเชิงเชิงปริมาณ

(Quantitative Research) คัดเลือกแบบเจาะจง ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขต

1.1 ด้านประชากร (Population) คือ คนพิการที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลกำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวนทั้งหมด 350 คน (**สำนักงานสถิติจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2558**)

1.2 ด้านกลุ่มตัวอย่าง (Sample) โดยแบบสอบถามเพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ และเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ประกอบด้วย คนพิการที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลกำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยใช้แบบสอบถามสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มคนพิการที่อาศัยอยู่ในตำบลกำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่อยู่ในวัยทำงานมีอายุระหว่าง 25-50 ปี และพักอาศัยในพื้นที่ 10 ปีขึ้นไป จำนวนทั้งหมด 183 คน จากการใช้สูตรคำนวณของ Krejcie and Morgan (Krejcie, Robert V. & Morgan, Daryle W, 1970)

1.3 ด้านเนื้อหา ได้แก่ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ และอินเทอร์เน็ต บทความ ตำรา คัดสำเนาจากรายงานการวิจัยหรือบทความตามเว็บไซต์

1.4 ด้านสถานที่ คือ ตำบลกำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญทำงานเกี่ยวกับคนพิการ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC มีค่า 0.05 (สงศรี ชมพูนงค์, 2554) จากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, L. J, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 ของแบบสอบถามทั้งหมด (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2546) และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และ 2) ศึกษาปัจจัยและเปรียบเทียบในด้านต่าง ๆ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert' Scale) และ 3) ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ เพื่อนำไปเก็บข้อมูลและวิเคราะห์สถิติด้วย SPSS เพื่อหาค่าทางสถิติของข้อมูลที่ศึกษา

3. ด้านการเก็บข้อมูล คือ ผู้วิจัยเก็บแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยแบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 2 การศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการและ และปัจจัยที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ และระยะที่ 2 เปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ

4. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำมาจับคู่เปรียบเทียบ T - test และ F- test นำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาสรุปในภาพรวม

ผลการวิจัย

ผู้พิการที่ตอบแบบส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีจำนวน 104 คน (ร้อยละ 56.80) มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มากสุด มีจำนวน 62 คน (ร้อยละ 33.90) ลักษณะความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย มากสุด มีจำนวน 76 คน (ร้อยละ 41.50) ส่วนใหญ่ผู้พิการมีอาชีพรับจ้าง มีจำนวน 95 คน (ร้อยละ 51.90) และไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 82 คน (ร้อยละ 44.80) ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีจำนวน 82 คน (ร้อยละ 44.80) มีรายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่ ต่ำกว่า 8,000 บาท มีจำนวน 110 คน (ร้อยละ 60.10)

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านจิตใจ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 17.93, S.D. = 2.22) ได้แก่ ความรู้สึกพอใจ การมีสมาธิในการทำงาน การยอมรับรูปร่างหน้าตาตนเอง ความรู้สึกกังวล และความรู้สึกชีวิตมีค่า 2) ด้านสุขภาพทางกาย การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 17.71, S.D. = 4.57) ได้แก่ การเจ็บป่วย การมีกำลังพอ ความพอใจในการนอนหลับ การรักษาพยาบาล ความพอใจกับความสามารถในการทำงาน และความสามารถในการเดินทางด้วยตนเอง 3) ด้านสิ่งแวดล้อม การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 23.15, S.D. = 2.95) ได้แก่ ความมั่นคงในชีวิต ความพอใจกับที่อยู่อาศัย การมีเงินใช้จ่าย และความพอใจในการใช้บริการสาธารณสุข และ 4) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 9.22, S.D. = 1.44) ได้แก่ ความพอใจกับการผูกมิตร ความพอใจกับการช่วยเหลือ และความพอใจในชีวิตทางเพศ

การเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ พบว่า จากข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($F=7.60, p < .001$) ได้แก่

- 1) คนพิการที่มีเพศต่างกัน มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยรวม ไม่แตกต่างกัน
- 2) คนพิการที่มีอายุต่างกัน มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยรวม ไม่แตกต่างกัน
- 3) คนพิการที่มีลักษณะความพิการต่างกัน มีการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยรวม ไม่แตกต่าง
- 4) คนพิการที่มีอาชีพต่างกัน มีการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยรวม ไม่แตกต่างกัน
- 5) คนพิการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยรวม แตกต่าง
- 6) คนพิการที่มีรายได้ต่างกัน มีการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยรวม แตกต่าง

ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ พบว่า ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ มี 5 ข้อ ได้แก่ 1) ควรให้บริการ/ออกไปให้บริการ/นำเจ้าหน้าที่ไปตรวจสุขภาพคนพิการถึงที่บ้านตามสิทธิขั้นพื้นฐานคนพิการ เช่น โรงพยาบาล อนามัย กลุ่ม อ.ส.ม. เป็นต้น 2) ควรส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้แก่คนพิการได้รับรู้รับทราบอย่างทั่วถึง เช่น ประชุมประจำเดือน ตั้งกลุ่มโซเชียล (line, facebook) 3) ควรส่งเสริมอาชีพหลักอาชีพเสริมให้กับคนพิการในชุมชน เช่น ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นต้น 4) ควรช่วยเหลือเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในการดำรงชีวิตให้มีปัจจัยขั้นพื้นฐานที่เพียงพอและมีคุณภาพ เช่น การซ่อมแซมที่อยู่อาศัย จัดตั้งชมรมคนพิการ และ 5) ควรอบรมเจ้าหน้าที่ ที่ทำหน้าที่ดูแลคนพิการ หรืออาสาสมัครที่มีอยู่ให้มีความรู้ ความชำนาญในการดูแลคนพิการ เช่น การใช้อุปกรณ์ที่ถูกต้องและเหมาะสมกับคนพิการแต่ละประเภท

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช” พบประเด็นสำคัญสามารถนำมาอภิปรายผล คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ การเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพ

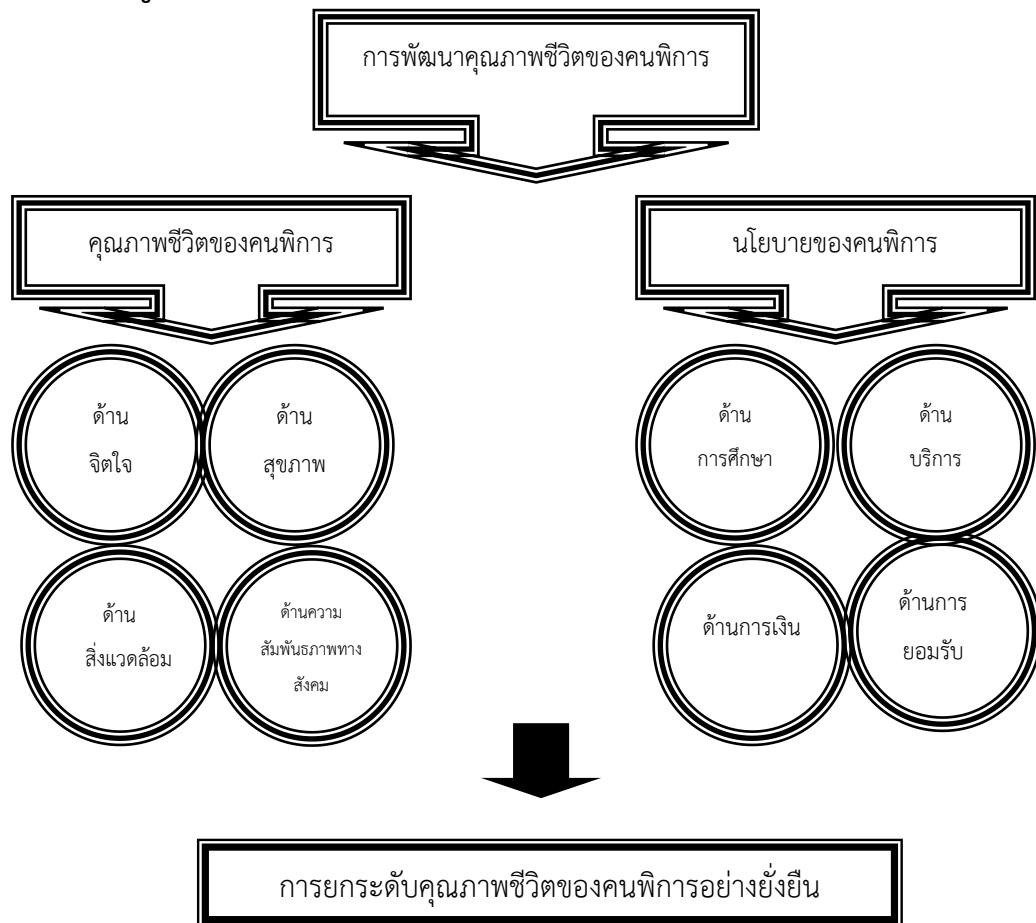
ชีวิตของคนพิการ และข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ มีรายละเอียด ดังนี้

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ อติรัตน์ นงค์ทอง ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาคุณภาพชีวิตของคนพิการรุนแรงทางร่างกายและการเคลื่อนไหว (อติรัตน์ นงค์ทอง และพิมพา ขจรธรรม, 2560) ผลการวิจัยพบว่า คนพิการรุนแรงทางร่างกายและการเคลื่อนไหว มีคุณภาพชีวิตทั้งในภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยในภาพรวม 86.9 คะแนน (SD=17.9) ด้านสุขภาพกาย 22.1 คะแนน (SD= 5.3) ด้านจิตใจ 20.7 คะแนน (SD=5.6) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม 11.4 คะแนน (SD =3.1) และด้านสิ่งแวดล้อม 28.1 คะแนน (SD =5.4)

การเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ ศศินันท์ วาสิน ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตคนพิการในจังหวัดนนทบุรี (ศศินันท์ วาสิน, 2556) ผลการวิจัยพบว่า คนพิการส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็น ร้อยละ 66.9 อายุตั้งแต่ 31-59 ปคิดเป็นร้อยละ 49.7 สถานภาพโสด ร้อยละ 46.1 ด้านการศึกษา คนพิการร้อยละ 50 จบระดับชั้นประถมศึกษา มีคนพิการที่ไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือร้อยละ 33.1 สำหรับผู้พิการ ร้อยละ 78.6 มีรายได้น้อยกว่า 500 บาทต่อเดือน ในด้านการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง สัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีการทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัวน้อย การบริการที่ได้รับจากภาครัฐ ด้านสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง สวนด้านอาชีพและการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ภาคีเครือข่ายอยู่ในระดับปานกลาง และคุณภาพชีวิตคนพิการทาง ด้านร่างกาย จิตใจ และสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง สวนคุณภาพชีวิตทางดานสังคมอยู่ในระดับน้อย ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตคนพิการในจังหวัดนนทบุรี ภาคีเครือข่ายคนพิการมีอิทธิพลทางบวกกับคุณภาพชีวิตคนพิการมากที่สุด รองลงมา คือ การบริการที่ได้รับจากภาครัฐ การเห็นคุณค่าในตนเอง เพศ และสัมพันธภาพในครอบครัวตามลำดับ สวนอายุ และสถานภาพสมรส มีอิทธิพลทางลบกับคุณภาพชีวิตคนพิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) สรุปได้ว่า ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาพิการ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตคนพิการ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ ไม่พบบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ วิชุปรรณ ทินนบุตรา ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการที่ไชรถเข็น ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล (วิชุปรรณ ทินนบุตรา, 2559) ผลการวิจัยพบว่า มีข้อบกพร่องของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการที่ไชรถเข็นในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล คือ 1) สถานที่สาธารณะต่าง ๆ เช่น ห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ตและร้านสะดวกซื้อ สถานที่ซึ่งไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการที่ไชรถเข็นมากเท่าที่ควร 2) พื้นถนนทางเดินเท้าที่มีความต่างระดับกันและไม่เรียบทำให้เป็นอุปสรรคต่อรถเข็นคนพิการที่จะเดินทาง โดยคนพิการที่ไชรถเข็นต้องไ้ขึ้นบนพื้นถนนร่วมกับรถยนต์เพื่อความสะดวก คนพิการที่ไชรถเข็นไม่สามารถใช้บริการสะพานลอยข้ามถนนได้ 3) การใช้บริการของรถโดยสารประจำทางนั้นเป็นเรื่องที่ยากมากสำหรับคนพิการที่ไชรถเข็นเพราะระดับของทางเท้าที่ป้ายรถประจำทางกับบันไดขึ้นลงของตัวรถประจำทางที่ไม่ได้ออกแบบมาเพื่อรถเข็นคนพิการ 4) อาคารเรียน ทางเดินเท้า ถนนทางเขาสถานที่ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการที่ไชรถเข็นมากพอ 5) ถนนของมหาวิทยาลัยมีเกาะกลางที่เป็นทางลาดสำหรับรถเข็นคนพิการ เป็นทางเดินเท้าที่มีระดับสูงกว่าถนน คนพิการไม่สามารถขึ้นไปใช้ทางเท้าเหมือนคนปกติได้ 6) สถานที่ต่าง ๆ ในบางมหาวิทยาลัยได้ออกแบบมาสำหรับให้คนพิการที่ไชรถเข็นใช้บริการ แต่ทางก็ไม่เรียบและเสมอกันทั้งหมดสร้างความลำบากให้คนพิการที่ไชรถเข็น 7) ในการเดินทางด้วยขนส่งสาธารณะ เช่น รถไฟฟ้านั้นบางสถานี (สถานีย่อย) ยังไม่มีลิฟต์สำหรับคนพิการที่จะขึ้นไปชั้น 2 เพื่อขึ้นรถไฟฟ้า และ 8) สถานที่ราชการสวนมากยังไม่ได้ออกแบบมาเพื่อการให้บริการของคนพิการที่ไชรถเข็น

องค์ความรู้ใหม่

จากองค์ความรู้สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตคนพิการ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านร่างกาย ได้แก่ เพศ อายุ ระยะเวลาที่พิการ ระดับความพิการ และภาวะสุขภาพทางกาย 2) ปัจจัยด้านจิตใจ ได้แก่ การรับรู้ภาพลักษณ์ และรูปร่างของตนกับการเห็นคุณค่าในตนเอง 3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความปลอดภัย ความสะดวกในการใช้ชีวิต กับการเข้าถึงข้อมูล

ข่าวสารและบริการ และ 4) ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ และการสนับสนุนทางสังคม ในด้านนโยบายที่ภาครัฐควรส่งเสริม เช่น การศึกษา การเข้าถึงบริการต่าง ๆ ด้านการเงิน และด้านการยอมรับ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา “ปัจจัยที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเขา อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการฯ เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการฯ และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการฯ ใช้วิธีวิจัยเชิงเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มคนพิการที่อาศัยอยู่ในตำบลกำแพงเขา อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่อยู่ในวัยทำงานมีอายุระหว่าง 25-50 ปี และพักอาศัยในพื้นที่ 10 ปีขึ้นไป จำนวนทั้งหมด 183 คน (สูตร Krejcie and Morgan) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำมาจับคู่เปรียบเทียบ T – test และ F– test นำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาสรุปในภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า

ในด้านคุณภาพชีวิตของคนพิการฯ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจิตใจ 2) ด้านสุขภาพทางกาย 3) ด้านสิ่งแวดล้อม และ 4) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านการเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ มีความแตกต่างกัน ตามเพศ อายุ ลักษณะความพิการ และอาชีพต่างกัน และในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ไม่แตกต่างกัน และในด้าน ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ ได้แก่ 1) ควรให้บริการ/ออกไปให้บริการ/นำเจ้าหน้าที่ไปตรวจสุขภาพคนพิการถึงที่บ้านตามสิทธิขั้นพื้นฐานคนพิการ 2) ควรส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้แก่คนพิการได้รับรู้รับทราบอย่างทั่วถึง 3) ควรส่งเสริมอาชีพหลักอาชีพเสริมให้กับคนพิการในชุมชน 4) ควรช่วยเหลือเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในการดำรงชีวิตให้มีปัจจัยขั้นพื้นฐานที่เพียงพอและมีคุณภาพ และ 5) ควรอบรมเจ้าหน้าที่ ที่ทำหน้าที่ดูแลคนพิการหรืออาสาสมัครที่มีอยู่ให้มีความรู้ ความชำนาญในการดูแลคนพิการ ในด้านการอภิปรายผลสรุปได้ว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ การเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ และ

ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ จากการศึกษาข้อมูลไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยสรุปโดยรวมว่า เพื่อให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นควรมีการจัดบริการให้มีความสอดคล้องระหว่าง ความต้องการกับความเป็นจริงของคนพิการแต่ละบุคคล เช่น การให้คำปรึกษาด้านจิตใจ อาชีพ และอุปกรณ์ที่เอื้อต่อคนพิการ เพื่อช่วยให้คนพิการสามารถปรับตัว ทักษะคิด และยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชีวิต มีอาชีพที่เหมาะสมสร้างรายได้เลี้ยงตนเองได้ รวมถึง การจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของคนพิการ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1) ควรศึกษาวิจัยในประเด็นของการพัฒนากลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้พิการ และ 2) ควรวิจัยในประเด็นกิจกรรมของชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับความพิการที่มีอยู่ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้พิการ

เอกสารอ้างอิง

- เฉลิมขวัญ สิงห์วี. (2548). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการทางกายในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. ใน *วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธิดารัตน์ นงค์ทอง และพิมพ์พา ขจรธรรม. (2560). การศึกษาคุณภาพชีวิตของคนพิการรุนแรงทางร่างกายและการเคลื่อนไหว. *วารสารพัฒนาสังคม*, 19(2), 113-131.
- วิชูพรรณ ทินนบุตร. (2559). แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการที่ไร้รถเข็น ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ*, 26(1), 207-232.
- ศศินันท์ วาสิน. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตคนพิการในจังหวัดนนทบุรี. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 7(2), 83-96.
- สงศรี ชมพวงศ์. (2554). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช.
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช. (2559). *ข้อมูลคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อแก๊งเขา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช*. นครศรีธรรมราช: อบต.ท่าบ่อแก๊งเขา.
- สำนักงานสถิติจังหวัดนครศรีธรรมราช. (2558). *ข้อมูลประชากรคนพิการ*. เรียกใช้เมื่อ 25 มิถุนายน 2559 จาก <http://nksitham.nso.go.th/index.php?option=>

com_content&view=article&id=397:mindmap-older&catid=100 :2012-01-09-07-04-24

สุจินต์ สว่างศรี. (2550). การส่งเสริมอาชีพคนพิการทางสติปัญญาของโรงเรียนลพบุรีปัญญานุกูล จังหวัดลพบุรี. ใน *โครงการวิจัยตามแผนงานสร้างเสริมสุขภาพคนพิการในสังคมไทย*. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2546). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเฟื่องฟ้า พรินติ้ง จำกัด.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing (5th ed.)*. New York: Harper Collins Publishers.

Krejcie, Robert V. & Morgan, Daryle W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), .607-610.

ปัจจัยที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
ในตำบลกำแพงเขา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช*
FACTORS AFFECTING FOR DEVELOPMENT TO LIFE QUALITY
OF THE ELDER IN KAMPEANGSOA SUB DISTRICT, MUEANG DISTRICT,
NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

พระสิทธิชัย ชยานนโท

Phra Sittichai Chayananto

เดชชาติ ตรีทรัพย์

Detchat Treesap

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Si Thammarat Campus, Thailand

ประเวศ อินทองปาน

Praves Intongpan

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Kasetsart University, Thailand

E-mail: phrachayananto@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ 2) เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ใช้วิธีวิจัยเชิงเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในตำบลกำแพงเขา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุระหว่าง 55-65 ปี และพักอาศัยในพื้นที่ 10 ปีขึ้นไป จำนวนทั้งหมด 317 คน (สูตร Krejcie and Morgan) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำมาจับคู่เปรียบเทียบ T – test และ F– test นำเสนอข้อมูลในรูปแบบพรรณนา และสรุปในภาพรวม

* Received 16 February 2019; Revised 20 March 2019; Accepted 27 April 2019

ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านสวัสดิการสังคม (2) ด้านทางร่างกาย (3) ด้านสิ่งแวดล้อม (4) ด้านทางจิตใจ และ (5) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม 2) การเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน แต่ในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ได้แก่ (1) ผู้สูงอายุควรบริโภคอาหารแต่พอประมาณ และเป็นประโยชน์ต่อร่างกาย และควรหมั่นออกกำลังกายสม่ำเสมอ (2) อบต. ควรจัดกิจกรรมนันทนาการ เช่น ฟ้อนรำ ร้องเพลง กิจกรรมปฏิบัติธรรมอย่างเป็นระบบแก่ผู้สูงอายุ (3) ผู้สูงอายุควรทำกิจกรรมร่วมกันในการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมด้วยจิตอาสา อบต. ควรส่งเสริมผู้สูงอายุที่มีทักษะทางอาชีพที่บ้านโดยการถ่ายทอดความรู้แก่คนในชุมชน (4) อบต. ควรจัดให้มีพื้นที่สีเขียวสำหรับผู้สูงอายุไว้ออกกำลังกาย มีมุมพักผ่อน ทางเดินราบเรียบ สะดวกสบายเหมาะสมแก่ผู้สูงอายุสามารถทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อนบ้านได้มากขึ้น และ (5) ภาครัฐควรมีการสำรวจและส่งเสริมผู้สูงอายุในชุมชนอย่างจริงจังและทั่วถึง โดยการสนับสนุนอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่ผู้สูงอายุตามความต้องการโดย ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

คำสำคัญ : การพัฒนา, คุณภาพชีวิต, ผู้สูงอายุ

Abstract

The objectives of this research were as follows 1) To study of life quality development of elders 2) To compare about life quality development of elders 3) To study the suggestions on life quality development of elders. The study was quantitative research by specific sampling questionnaire from the group sample age between 55-65 year old that live at Kampongsoa sub district, Mueang district, Nakhon Si Thammarat province more than 10 years for all the total sample 317 persons. Data were analyzed using (Krejcie and Morgan formula), statistic, percentage, average, standard deviation and compare with T-test and F-test for presenting descriptive information in an overview.

The research found that: 1) The life quality development of elders by overview was at moderate level ($\bar{x} = 3.29$) when considered in each aspect from 5 parts such as (1) social welfare (2) health (3) environment (4) mind and (5) Social relations. 2) The comparative results on life quality development of elders found that the elders who had different from gender, age, education, occupation and income but they had the same life quality development. 3) The suggestions and life quality development processing such as (1) the elders should consume food moderately and also benefit for health moreover exercise regularly. (2) The sub-district administration organization should create recreation activities such as Thai dancing, singing and Dharma activities for elders. (3) The elders should do activities about community service with volunteering together. 4) The sub-district administration organization should create green area for the elders to exercise, relaxing zone and also create flat pathway, comfortable, suitable for the elders. 5) The government should survey and support seriously about the elders in the community for supply various equipment as needed for the elders as required for free.

Keyword: Development, Life Quality, Elders

บทนำ

ปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรครั้งสำคัญ คือ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยสัดส่วนจำนวนประชากรในวัยทำงานและวัยเด็กลดลง เนื่องจากอัตรา การเกิดและอัตราการตายของประชากรลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชากรไทยโดยเฉลี่ยมีอายุยืนยาวขึ้น ซึ่งสถานการณ์ของประเทศไทยก็ดำเนินไปเช่นเดียวกับนานา ประเทศ กล่าวคือ การดำเนินนโยบาย ด้านประชากรและการวางแผนครอบครัวที่ประสบผลสำเร็จ ตลอดจนความก้าวหน้าในการพัฒนา ประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้คนไทยมีสุขภาพดีมีอายุยืนยาวขึ้น และมีโอกาสได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น มีความรู้และทักษะในการป้องกันและดูแลสุขภาพ ตลอดจนการวางแผนครอบครัว ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งผลสำเร็จดังกล่าวทำให้ภาวะการณ์เจริญพันธุ์และอัตราการเกิดมีแนวโน้ม ที่ลดลง จนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างของประชากร กล่าวคือ ประชากรที่อยู่ในวัยสูงอายุ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานมีแนวโน้มที่ลดลง (ชมพูนุท พรหมภักดี,

2556) จากพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติสิทธิเรื่องเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุนผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมจากรัฐเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่กำหนดให้บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรีและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ ประเทศไทยเมื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุจึงควรมีการเตรียมการเพื่อรองรับ โดยเมื่อมีคนแก่ หรือคนชรามากขึ้น สัดส่วนคนทำงานลดลง ผลผลิตโดยรวมก็จะลดลงส่งผลให้รายได้ของประเทศลดลง เกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของประเทศได้ผู้สูงอายุต้องเกษียณจากการงานไม่มีรายได้ต้องอาศัย รายได้จากเงินที่เก็บออมไว้ถ้าหากไม่มีเงินออมไว้มากพอก็จะส่งผลให้เกิดปัญหาในการดำรงชีพเป็น ภาวะแก่สังคมที่ต้องช่วยเหลือ เกื้อกูลจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้เหมาะสมและเพียงพอ เมื่อถึงวัยสูงอายุสภาพร่างกายและจิตใจมีการเปลี่ยนแปลงต้องมีการปรับตัว และที่สำคัญเมื่ออายุมากขึ้นสภาพร่างกายเริ่มเสื่อมถอยลง ปัญหาด้านสุขภาพก็จะตามมา ซึ่งทั้งหมดเป็นปัญหาที่ทุกภาคส่วนสมควรมีการ เตรียมการเพื่อรองรับจำนวนผู้สูงอายุที่จะมีเพิ่มขึ้นและเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ (ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย, 2563)

ผู้สูงอายุ เป็นประชากรทั้งเพศชาย และเพศหญิง ซึ่งมีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป กลุ่มคนที่มีอายุอยู่ในช่วงปลายของชีวิต นิยามของผู้สูงอายุ แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับว่ามองผ่านความรู้สาขาใด เช่น ทางชีววิทยา ประชากรศาสตร์ การจ้างงาน และทางสังคมวิทยา เป็นต้น สำหรับประเทศไทย ตามกฎหมายกำหนด (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ (สทส.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2563)

การพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้วยการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะต่าง ๆ สำหรับรองรับผู้สูงอายุ สร้างความพร้อมในการเป็นสังคมผู้สูงอายุ พัฒนาบริการสุขภาพอนามัย ให้การส่งเสริมการจัดการศึกษา จัดสวัสดิการ รวมถึงหาอาชีพให้แก่ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุ ร่วมเป็นพลังขับเคลื่อนสังคมภายใต้หลักคิดที่ว่า ผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์สูงสมควรให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาบ้านเมือง (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ (สทส.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2563)

ดังนั้น การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ คาดว่าการศึกษารุ่นนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการวางแผนทางการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่าง เหมาะสม โดยผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และการพัฒนา คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และผลการสังเคราะห์ตัวแปรจากงานวิจัยมากำหนดเป็นกรอบแนวคิด นำไปสู่การวิจัยพบว่า ตัวแปรหลัก ประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุฯ แบ่ง ออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสวัสดิการสังคม 2) ด้านทางร่างกาย 3) ด้านสิ่งแวดล้อม 4) ด้าน ทางจิตใจ และ 5) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และประกอบด้วยปัจจัยภายใน และภายนอกใน การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ รวมถึงการนำกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคฝ่ายเข้า มาสนับสนุนและส่งเสริม ทั้งด้านสวัสดิการและอาชีพให้มีรายได้ ความเป็นอยู่ดี มีสุขขึ้น ทำให้ ประการในประเทศมีคุณภาพชีวิต สังคม และเศรษฐกิจที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลกำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลกำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราชของผู้สูงอายุ ที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลกำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในตำบลกำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีวิจัยเชิงเชิงปริมาณ (Quantitative Research) คัดเลือกแบบเจาะจง ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขต

1.1 ด้านประชากร (Population) คือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลกำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวนทั้งหมด 1,800 คน (สำนักงานสถิติจังหวัด นครศรีธรรมราช, 2558)

1.2 ด้านกลุ่มตัวอย่าง (Sample) โดยแบบสอบถามเพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลกำแพงเขา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยใช้แบบสอบถามสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เป็นตัวแทนกลุ่มผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในตำบลกำแพงเขา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุระหว่าง 55-65 ปี และพักอาศัยในพื้นที่ 10 ปีขึ้นไป จำนวนทั้งหมด 317 คน (สูตร Krejcie and Morgan) (Krejcie, Robert V. & Morgan, Daryle W, 1970)

1.3 ด้านเนื้อหา ได้แก่ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และอินเทอร์เน็ต บทความ ตำรา คัดสำเนาจากรายงานการวิจัยหรือบทความตามเว็บไซต์

1.4 ด้านสถานที่ คือ ตำบลกำแพงเขา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญทำงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC มีค่า 0.05 (สงศรี ชมพวงค์, 2554) จากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, L. J, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 ของแบบสอบถามทั้งหมด (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2546) และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และ 2) ศึกษาปัจจัยและเปรียบเทียบในด้านต่าง ๆ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert' Scale) และ 3) ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเพื่อนำไปเก็บข้อมูลและวิเคราะห์สถิติด้วย SPSS เพื่อหาค่าทางสถิติของข้อมูลที่ศึกษา

3. ด้านการเก็บข้อมูล คือ ผู้วิจัยเก็บแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยแบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และ ปัจจัยที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และระยะที่ 2 เปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

4. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำมาจับคู่เปรียบเทียบ T – test และ F– test นำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาสรุปในภาพรวม

ผลการวิจัย

ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 56.80 เพศชาย มีจำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 43.20 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 60-69 ปี มีจำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 69.70 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มากสุด มีจำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร มีจำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 และส่วนใหญ่มีรายได้ 5,001 บาทขึ้นไป มีจำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 55.50

การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.29$) แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสวัสดิการสังคม การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 17.93$, S.D. = 2.52) ได้แก่ ที่อยู่อาศัย เบี้ยเลี้ยงชีพ การรักษาพยาบาล และอาชีพ 2) ด้านทางร่างกาย การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 19.71$, S.D. = 4.50) ได้แก่ การเจ็บป่วย การมีกำลังพอ การนอนหลับ และความสามารถในการทำงาน 3) ด้านสิ่งแวดล้อม การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 25.50$, S.D. = 2.63) ได้แก่ ความมั่นคงในชีวิต ความพอใจกับที่อยู่อาศัย การมีเงินใช้จ่าย และความพอใจในการใช้บริการสาธารณสุข และ 4) ด้านทางจิตใจ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 39.49$, S.D. = 3.22) ได้แก่ ความรู้สึกพอใจ ความรู้สึกกังวล และความรู้สึกชีวิตมีค่า

การเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน แต่ในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($F=7.760$, $p < .001$) ได้แก่

- 1) ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกัน มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยรวม ไม่แตกต่างกัน
- 2) ผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกัน มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยรวม ไม่แตกต่างกัน
- 3) ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยรวมแตกต่างกัน
- 4) ผู้สูงอายุที่มีอาชีพต่างกัน มีการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยรวม ไม่แตกต่างกัน
- 5) ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่างกัน มีการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยรวม แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ พบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลกำแพงเขา อำเภอมะเอนก จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ 1) ด้านสวัสดิการสังคม มี

ค่าเฉลี่ยแปลผลอยู่ในระดับมาก ซึ่ให้เห็นว่าผู้สูงอายุในเขตตำบลกำแพงเขา มีความพึงพอใจกับสวัสดิการที่ได้รับจากหน่วยงานรัฐและหน่วยงานในชุมชน จากการให้คำปรึกษา หรือการฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกาย 2) ด้านทางร่างกาย มีค่าเฉลี่ยแปลผลอยู่ในระดับมาก ซึ่ให้เห็นว่าผู้สูงอายุในเขตตำบลกำแพงเขา มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง สามารถเคลื่อนไหว ทำงานได้เป็นปกติในการประกอบกิจวัตรประจำวัน โดยไม่ต้องพึ่งพาหรือเป็นภาระผู้อื่น 3) ด้านความสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่ให้เห็นว่าผู้สูงอายุในเขตตำบลกำแพงเขา อยู่ในสภาพสิ่งแวดล้อมมีอากาศถ่ายเท มีแสงสว่างเพียงพอ สะดวก มีความเป็นส่วนตัว มีความปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวกโดยสามารถใช้ประโยชน์และเข้าถึงระบบสาธารณสุขปกคได้ดี มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถนำหลักเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้เป็นการอยู่แบบพอเพียง 4) ด้านทางจิตใจ มีค่าเฉลี่ยแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่ให้เห็นว่าผู้สูงอายุในเขตตำบลกำแพงเขา มีความมั่นใจในตนเอง ไม่รู้สึกว่าตนเองไร้ค่า สามารถจำเหตุการณ์ในอดีตได้ มีความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตสามารถปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา เช่น ทำบุญ ตักบาตรได้ 5) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีค่าเฉลี่ยแปลผลอยู่ในระดับน้อย ซึ่ให้เห็นว่าแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลกำแพงเขา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความความสัมพันธ์ทางสังคมนั้น ยังไม่มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีพอ ในเรื่องความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในการพบปะสังสรรค์กับบุคคลภายในชุมชน เช่น ชมรมผู้สูงอายุ หรือการมีส่วนร่วมในงานประเพณีและงานเทศกาลประจำปีต่าง ๆ ผู้สูงอายุไม่สามารถเข้าถึงหน่วยงานราชการ หรือรับรู้และรับทราบข่าวสารในชุมชนหรือจากสื่อต่าง ๆ ขาดการเข้ามามีส่วนร่วมหรือให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุในเรื่อง ต่าง ๆ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในตำบลกำแพงเขา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบประเด็นสำคัญสามารถนำมาอภิปรายผล คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุการเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ มีรายละเอียด ดังนี้

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเขา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่พบบางวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ สุทธิพงษ์ บุญผดุง ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิต

ผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ระยะที่ 1) (สุทธิพงศ์ บุญผดุง, 2554) ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี และด้านสภาพร่างกายที่ดีตามลำดับ ในขณะที่ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี และด้านการตัดสินใจด้วยตนเองมีระดับคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต พบว่า ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ ปัจจัยด้านความว่าเหว อ่างว้าง และปัจจัยด้านความสุขภาพสบายใจ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ใน ครอบครัว มิตรสหายและเพื่อนบ้าน ด้านการรวมกลุ่มทางสังคมมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัย ด้านการอุทิศและการได้รับการยอมรับจากชุมชน ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัยด้านการดำรงชีพ และปัจจัยด้านรายรับและรายจ่าย คุณภาพชีวิตด้านสภาพร่างกายที่ดี มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัยด้านการใส่ใจเรื่องสุขภาพ และปัจจัยด้านการบริโภคที่ดี และ สุดท้ายด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัยด้านความเป็นอิสระทางความคิด และปัจจัยการเลือกทำในสิ่งที่ต้องการ 3) แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งสามารถนำไปทดลองใช้ และศึกษาผลการใช้กับผู้สูงอายุในท้องถิ่นในงานวิจัยระยะที่ 2 ต่อไป

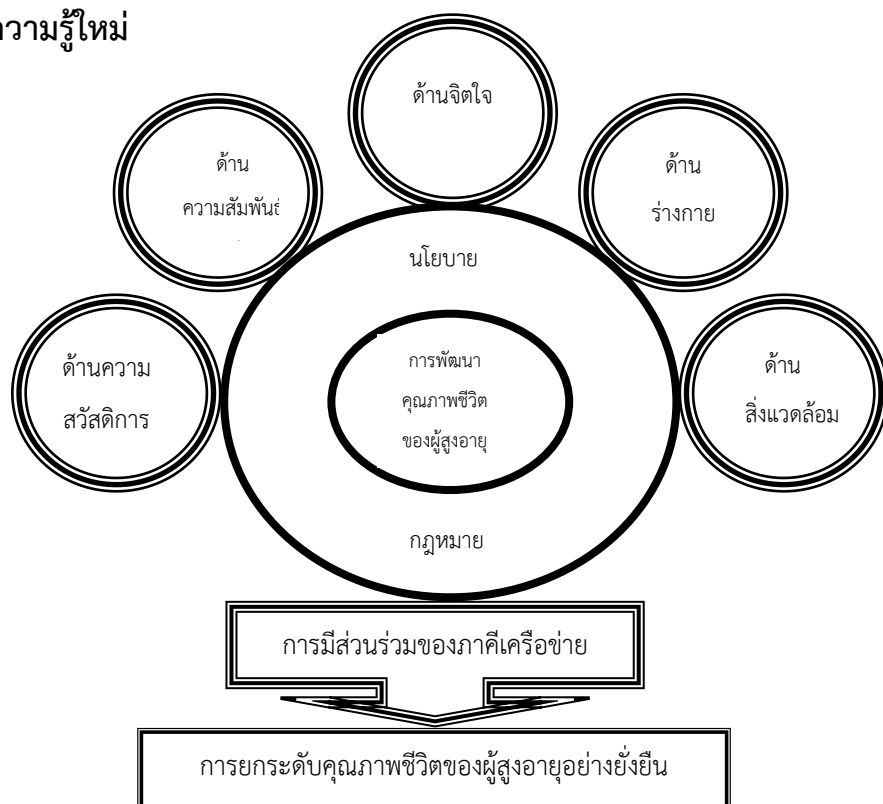
การเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุฯ ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ สมคิด แทวกระโทก ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา (สมคิด แทวกระโทก, 2560) ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้สูงอายุพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอจักราช ที่มีอายุและสถานภาพสมรสต่างกัน มีคุณภาพ ชีวิตแตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอจักราช ที่มีเพศต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุฯ ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ สมคิด แทวกระโทก ได้ศึกษาเรื่อง แนว

ทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา (สมคิด แทวกระโทก, 2560) ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา ด้านที่อยู่อาศัย องค์การบริหารส่วนตำบล ควรสนับสนุนการปรับปรุงทางเดินสำหรับผู้สูงอายุ ด้านสังคมองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนในชุมชน ควรจัดกิจกรรมหรือโครงการในวันสำคัญต่าง ๆ โดยให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรมเป็นครอบครัว ด้านสุขภาพอนามัยองค์การบริหารส่วนตำบล ควรร่วมกันปฏิบัติงานกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โดยใช้กลยุทธ์เชิงรุกในการให้ความรู้หรือการจัดกิจกรรม ด้านสุขภาพอนามัยแก่ผู้สูงอายุที่มีพฤติกรรมใช้สารเสพติดโดยต่อเนื่องสม่ำเสมอ ด้านนันทนาการ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรส่งเสริมและสนับสนุนวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของ ผู้สูงอายุที่มีความสามารถในการเล่นนันทนาการในบ้านในอำเภอจักราชจังหวัดนครราชสีมา ด้านความรู้สึกรักมีคุณค่าในตนเององค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดกิจกรรมหรือโครงการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวอย่างจริงจังสม่ำเสมอ

องค์ความรู้ใหม่

จากองค์ความรู้สรุปได้ว่า โครงสร้างประชากรที่มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมสูงอายุมากขึ้น เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันมองถึงงานในอนาคตที่จะให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ความรู้ ความสามารถทำได้ มองถึงโครงสร้างและการปรับปรุงระเบียบกฎเกณฑ์ในการให้สวัสดิการให้เหมาะสม การกำหนดนโยบายวางแผนพัฒนาโครงการพัฒนา ต่าง ๆ ควรมีการศึกษา และวิจัย เพื่อนำข้อมูลในแต่ละพื้นที่มาปรับปรุงให้เข้ากับสภาพบริบท แก้ไขปัญหาด้านคุณภาพชีวิตให้ตรงกับความต้องการตรงตามเป้าหมายในการเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ซึ่งเป็นประโยชน์และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุฯ 2) เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุฯ และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุฯ ใช้วิธีวิจัยเชิงเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในตำบลกำแพงเขา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุระหว่าง 55-65 ปี และพักอาศัยในพื้นที่ 10 ปีขึ้นไป การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำมาจับคู่เปรียบเทียบ T – test และ F– test นำเสนอข้อมูลในรูปแบบพรรณนา และสรุปในภาพรวม ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุฯ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.29$) แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสวัสดิการสังคม 2) ด้านทางร่างกาย 3) ด้านสิ่งแวดล้อม 4) ด้านทางจิตใจ และ 5) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม การเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุฯ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน แต่ในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน และ ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุฯ ได้แก่ 1) ผู้สูงอายุควรบริโภคอาหารแต่พอประมาณ และเป็นประโยชน์ต่อร่างกาย และควรหมั่นออกกำลังกายสม่ำเสมอ 2) อบต. ควรจัดกิจกรรมนันทนาการ เช่น ฟ้อนรำ ร้องเพลง กิจกรรมปฏิบัติธรรมอย่างเป็นระบบแก่ผู้สูงอายุ 3) ผู้สูงอายุควรทำกิจกรรมร่วมกันในการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมด้วยจิตอาสา อบต. ควรส่งเสริมผู้สูงอายุที่มีทักษะทางอาชีพพื้นบ้านโดยการถ่ายทอดความรู้แก่คนในชุมชน 4) อบต. ควรจัดให้มีพื้นที่สีเขียวสำหรับผู้สูงอายุไว้ออกกำลังกาย มีมุม

พักผ่อนทางเดินราบเรียบสะดวกสบายเหมาะสมแก่ผู้สูงอายุสามารถทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อนบ้านได้มากขึ้น และ 5) ภาครัฐควรมีการสำรวจและส่งเสริมผู้สูงอายุในชุมชนอย่างจริงจัง และทั่วถึง โดยการสนับสนุนอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่ผู้สูงอายุตามความต้องการโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายพิการ ในด้านการอภิปรายผลสรุปได้ว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุการเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จากการศึกษาข้อมูลไม่พบบางงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยสรุปโดยรวมว่า ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุแล้ว การอยู่ร่วมกันในสังคมที่ควรตระหนักถึงการยอมรับ การให้ความช่วยเหลือ และการได้รับการเอาใจใส่ดูแลอย่างสม่ำเสมอ สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้ภาวะจิตใจมีความสุข และเข้มแข็งมากขึ้น สามารถใช้ชีวิตระดับคุณภาพชีวิตได้ในระดับหนึ่ง รวมถึงการจัดสวัสดิการทางสังคมที่เหมาะสมทำให้ผู้สูงอายุมีกำลังใจในการใช้ชีวิตในสังคม สิ่งเหล่านี้ ช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้เป็นอย่างดี และดำรงชีวิตต่อไปอย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1) ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุที่มีทักษะทางอาชีพพื้นบ้านช่วยถ่ายทอดความรู้แก่คนในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม 2) ควรค้นหารูปแบบที่เหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมเพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีปฏิสัมพันธ์กับเยาวชนในชุมชน และ 3) ควรศึกษาวิจัยในประเด็นแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคมผู้สูงอายุกับเยาวชนในชุมชนผ่านกระบวนการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นเก๋าสู่รุ่นเยาว์

เอกสารอ้างอิง

- ชมพูนุท พรหมภักดี. (2556). *การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย. (2563). *ประเทศไทยก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุเกือบเต็มตัว*. เรียกใช้เมื่อ 5 มกราคม 2563 จาก <https://www.royalthaident.org/home/>
- สงศรี ชมพวงศ์. (2554). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช.

- สมคิด แทวกระโทก. (2560). แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอจากราช จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารชุมชนวิจัย*, 11(1), 158-170.
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ (สทส.). กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2563). *นโยบายรัฐบาลด้านผู้สูงอายุ*. เรียกใช้เมื่อ 5 มกราคม 2563 จาก http://www.oppo.opp.go.th/pages/law/law_06.html.
- สำนักงานสถิติจังหวัดนครศรีธรรมราช. (2558). *ข้อมูลประชากรคนพิการ*. เรียกใช้เมื่อ 5 มิถุนายน 2559 จาก http://nksitham.nso.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=397:mindmap-older&catid=100:2012-01-09-07-04-24
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2546). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเฟื่องฟ้า พรินติ้ง จำกัด.
- สุทธิพงษ์ บุญผดุง. (2554). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ระยะที่ 1)*. ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีงบประมาณ 2554. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing (5th ed.)*. New York: Harper Collins Publishers.
- Krejcie, Robert V. & Morgan, Daryle W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), .607-610.

โรงเรียนวัวชนและภูมิปัญญาการจัดการค่ายกีฬาวัวชนเพื่อการแข่งขัน
ทางการค้า กรณีศึกษา สนามกีฬาชนโคบ้านปากพล ตำบลนาปะขอ
อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง*

FIGHTING-BULL SCHOOL AND THE FOLK WISDOM OF MANAGEMENT
THE FIGHTING-BULL SPORT CAMP FOR COMMERCIAL COMPETITION,
A CASE STUDY : FIGHTING-BULL STADIUM IN PAGPOL VILLAGE,
NAPAKHOE, BANGKAEW, PATTHALUNG

ทิพวรรณ หมั่งห้อง

Tippawan Mhonghong

จิตติมา ดำรงวัฒนะ

Jittima Dumrongwattana

อุดมศักดิ์ เดโชชัย

Udomsak Dechochai

เดโช แชน้ำแก้ว

Daycho Kaenhamkaew

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand.

E-mail: tippawan_mhong@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาภูมิปัญญาในการเลี้ยงวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า 2) เพื่อศึกษาวิธีการจัดการค่ายกีฬาวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการจัดการค่ายกีฬาวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์มีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มผู้ที่มีหน้าที่ดูแลค่ายกีฬาวัวชน และสมาชิกสนามกีฬาชนโคบ้านปากพลฯ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) เจ้าของสนามกีฬา 2) กรรมการทำหน้าที่ดูแลค่ายกีฬา และ 3)

* Received 15 March 2019; Revised 20 April 2019; Accepted 30 May 2019

สมาชิกสนามกีฬา จำนวนทั้งหมด 14 คน ซึ่งทั้งหมดเป็นเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องการเลี้ยงวัวชน เพื่อการแข่งขันทางการค้า และผู้ที่ศึกษาวิธีการจัดการค่ายกีฬาวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป โดยนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปเป็นภาพรวม

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภูมิปัญญาในการเลี้ยงวัวชน มี 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านโครงสร้างร่างกาย ได้แก่ การคัดเลือกวัวชนต้องเป็นวัวชน ร่างกายแข็งแรง บึกบึน เขาวัวที่ใหญ่ หางสวย และกีบเล็บกลม 2) ด้านเชื้อสายวัวชนโดยตรง ได้แก่ พ่อแม่มีเชื้อสายวัวชนแท้ ๆ ประวัติการชนดี และมีขวัญต้องครบตามตำรา และ 3) ด้านกระบวนการฝึกฝนของวัวชน ได้แก่ การออกกำลังกาย การอาบน้ำวัวชน การเลือกหญ้าดูแลการกินหญ้าของวัวชน การให้วัวตากแดด และการฝึกซ้อมวัวชน 2) วิธีการจัดการค่ายวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า คือ สภาพบริบทสนามกีฬาชนโคบ้านปากพล สนามมีความพร้อม สบาย ความแข็งแรง ความปลอดภัย มีกฎกติกา และมีแนวปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ตั้งแต่การเริ่มเปรียบวัว จนถึงเสร็จสิ้นการชนโดยมีนายสนามเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด 3) แนวทางส่งเสริมการจัดการค่ายกีฬาวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า มี 4 ข้อ ประกอบด้วย 1) แนวทางส่งเสริมข้อจำกัดด้านกฎหมาย ได้แก่ นักกีฬาชนวัวต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางสนามชนโคอย่างเคร่งครัด 2) แนวทางส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ การส่งเสริมด้านประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสนามชนโค และแหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียง 3) แนวทางส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่ออนุรักษ์พัฒนากีฬาวัวชน ได้แก่ การจัดตั้งเป็นชมรมกลุ่มอนุรักษ์โคพื้นเมืองปักษ์ใต้ และตั้งเป็นค่ายโคต่าง ๆ และ 4) แนวทางส่งเสริมด้านข้อมูลทางด้านวิชาการ ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมภาคชุมชนเลี้ยงวัวพื้นบ้านเพื่อใช้ประโยชน์แรงงานวัวกับภาคการเกษตรมากขึ้น

คำสำคัญ : ภูมิปัญญา, การจัดการ, กีฬาวัวชน

Abstract

The objective of this research were as follow: 1) to study the wisdom of raising cattle for competition 2) to learn how to manage a sports camp Bulls to trade competition and 3) to study ways to promote the sports camp Bulls to trade competition. Using Qualitative Research This study documents And interviews with a purposive sampling. Which represents a group of people who watch sports camps cow. And members of the Coast Stadium Pak Army divided

into 3 groups: 1) the owner of the stadium 2) the Board's view, sports, and 3) a total of 14 members Stadium. They are all business competitive knowledge and learn how to manage their training camp. The purpose of this study is to analyze the contents and conclusions.

The research was found that: 1) wisdom in rearing cattle are 3 aspects: 1) the structure of the body, including the selection of a cow to cow. His body strong, hardy cow head, tail and hooves, nails pretty round. 2) In addition, parents of teenagers are real teenagers, good history and morale must follow the textbook and practice process. Youth rain includes exercise, bathing, grass selection, care, food, sunshine and training for cows. 2) The management method in business competition is a good preparation, comfort, health, health, health, health, health, health, health, health, health, health, health, health. Safety is a strict rule and practice from the beginning of cattle. Until the end, Shama was the supreme power. 3) The guideline promotion of management the fighting-bull sport camp for commercial competition were as follow: 1). The guidelines for promoting legal restrictions: Cow athletes must strictly adhere to the field regulations. 2) The guidelines for promoting tourism: public relations for ecology 3) The guideline to promote the development of youth sports protection is to establish a group. Native ecological protection in southern Thailand And 4) The guideline to promote academic information, including government agencies, to promote the community of folk cows to utilize more cattle workers to the agricultural sector.

Keywords: folk wisdom, management, fighting-bull sport camp

บทนำ

วัวชนนิยมเลี้ยงกันมากทางภาคใต้ ซึ่งจากการที่คนภาคใต้ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา เมื่อหลังฤดูเก็บเกี่ยวประมาณเดือนมีนาคม-เมษายน ชาวนาจะปล่อยโคออกมากินตามท้องทุ่งเป็นฝูงใหญ่ โคจากในหมู่บ้านมีโอกาสพบกัน ประกอบกับเป็นช่วงฤดูผสมพันธุ์โคตัวผู้จึงชนกันแย่งชิงเป็นจำฝูง เพื่อจะได้ยึดครองโคตัวเมีย ชาวบ้านจึงได้เห็นลีลาการชนของโคบางตัว

เกิดความรู้สึกพอใจ ประทับใจ และคัดเลือกไว้เป็นโคชน ซึ่งโคชนจะต้องเป็นโคตัวผู้ที่มีลักษณะดี มีอายุประมาณ 4-5 ปี ต้องมีสายพันธุ์เป็นโคชนโดยเฉพาะ ผ่านการเลี้ยงดูฟิตซ้อมร่างกายให้แข็งแรงและฝึกชนบ่อย ๆ จนกลายเป็นโคชนที่มีคุณสมบัติเด่นเฉพาะ เช่น แข็งแรง สมบูรณ์ มีไหวพริบในการชน และทรหดอดทนเป็นพิเศษ เป็นต้น โคชนมีมากที่สุดในจังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง ตรัง และสงขลา วัวชนกีฬาพื้นเมือง เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่มนุษย์ได้คิดค้นสร้างสรรค์ ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ถ่ายทอดสืบต่อกันจนเป็นมรดกทางสังคม วัฒนธรรมกีฬา มีขึ้นเพื่อสนองตอบความต้องการของมนุษย์ ก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ตื่นเต้นเร้าใจตามชนิด และประเภทของกีฬานั้น ๆ กีฬาจึงเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่มนุษย์ได้ตั้งแต่สมัยโบราณถึงปัจจุบันว่าได้มีการเล่นกีฬาเพื่อประโยชน์ในด้านต่าง ๆ มาโดยตลอด นอกจากมนุษย์จะเล่นกีฬาด้วยตัวมนุษย์เองแล้ว มนุษย์ยังมีการนำสัตว์หลายชนิดมาใช้ในการเล่นกีฬา โดยเฉพาะการแข่งขัน เช่น การแข่งม้า การแข่งควาย การชนไก่ และชนแกะ การกัดปลา การชนวัว เป็นต้น มนุษย์พยายามคิดค้นกีฬาเพื่อความสนุกสนาน ตื่นเต้นเร้าใจ โดยการใช้สัตว์เป็นตัวแทนของตนไปต่อสู้กันจนเป็นที่นิยมเล่นกันทั่วไปในท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับและเล่นกันอย่างกว้างขวาง จนกลายเป็นกีฬาพื้นเมืองในปัจจุบัน (สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์, 2552) ชนวัวเป็นกีฬาพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงมากที่สุดอย่างหนึ่งของภาคใต้ โดยการคัดเลือกเอาวัวที่มีคุณลักษณะเหมาะสมมาชนกันในสถานที่ที่กำหนดและมีกติกาชัดเจนจนถึงขั้นแพ้ชนะ การจะเป็นวัวชนนั้นต้องมีการฝึกซ้อมที่ต่อเนื่อง และต้องซ้อมชนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เริ่มตั้งแต่วัวมีอายุประมาณ 4 ปี จนกว่าจะถึงช่วงลงสนามชนวัว โดยมีผู้เลี้ยง หรือควาญวัว เป็นเหมือนหุ่นส่วนชีวิตที่ดูแลกันจนกว่าจะขาย หรือวัวตายไป (อาคม เดชทองคำ, 2543)

ซึ่งกีฬาชนวัว เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่ทำให้ความสนุกสนานตื่นเต้น และสร้างความประทับใจแก่ผู้ที่รักการต่อสู้เป็นอย่างมากการชนวัวถือว่าเป็นกีฬาที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของชาวภาคใต้ ที่มีสืบทอดมาเป็นเวลาช้านาน กีฬาชนวัวเป็นกีฬาพื้นเมืองของชาวภาคใต้ที่ได้รับความสนใจ และมักจะจัดขึ้นในเทศบาลต่าง ๆ เช่น งานเทศกาลสารทเดือนสิบ เป็นต้น จนถือเป็นประเพณีที่จะต้องจัดให้มีการแข่งขันชนวัวขึ้นในงานกีฬาชนวัวเป็นประเพณีอย่างหนึ่งของทางภาคใต้ ซึ่งมีเกือบทุกจังหวัดของภาคใต้การชนวัวนี้มีมานานแล้วประมาณกว่า 100 ปี มาแล้วปัจจุบันนี้มีขึ้นในหลายจังหวัด และยังมีกีฬาชนวัวกันอยู่และชาวภาคใต้ถือว่าเป็นประเพณีด้วย (วิเชียร ณ นคร, 2545)

การนำภูมิปัญญามาใช้ในการจัดการวัวชน เป็นวิถีภูมิปัญญาที่ถูกถ่ายทอดมารุ่นต่อรุ่น คือ วิธีที่จะสร้างความแข็งแกร่งให้กับวัวก่อนลงสนาม สุขภาพ อาหารการกินที่ถูกจัดเตรียมเช่น หญ้า ถั่วฝักยาว มะพร้าว น้ำหอม หรือแม้กระทั่งน้ำดื่มของวัวถูกเตรียมมาจากนอกพื้นที่มาให้ วัวกิน ดื่มน้ำเป็นการเฉพาะ เพื่อป้องกันผู้ไม่ประสงค์ดี หรือฝ่ายตรงข้ามเข้ามาเล่นลูกไม้ อุบายไม่พึงประสงค์ บริเวณที่พักของวัวจึงถูกดูแลอย่างเข้มงวด

การพนันวัวชน ในฐานะที่เป็นกิจกรรมพนันเชิงวัฒนธรรม ชุมชนที่ปฏิสัมพันธ์กับ กิจกรรมการพนันร่วมสมัยอื่น ๆ อันเป็นปฏิบัติการของการพนัน ยุคโลกาภิวัตน์พนันวัวชนจึงตองท้าทายกับการพนันแบบใหม่ที่พัฒนาขึ้นด้วยอุปทาน และอุปสงค์การเล่นด้วยกระบวนการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ที่ซับซ้อนของทุนนิยมและ เสรีนิยมใหม่ แต่วัวชนเป็นการพนันที่บ้านดำรงอยู่ด้วยการใช้ภูมิปัญญาผสมผสาน วิทยาการแบบใหม่ ไม่มีแบบแผนการเล่น การพนันแบบนี้ต้องใช้สมาธิ ตั้งใจ อดทน มีกติกามีมีเฉพาะกลุ่ม ทั้งนี้ต้องเดินทางลงสู่บ่อนหรือสนามวัวชนด้วยตนเอง เป็นการพนันที่ต้องสัมผัสแบบหน้าต่อหน้าในบ่อนวัวอันร้อนระอุ เช่นเดียวกับตองหนิงการตีตราเชิงลบ จากนักอนุรักษ์ และนักสิทธิสัตว์ที่มักจะอ้างสิทธิ์ของสัตว์ (วัว) ว่าด้วยความรุนแรงหรือทารุณสัตว์ สวณนักพนันตีความว่าวัวชนเป็นกิจกรรมบันเทิงและการอนุรักษ์สายพันธุ์วัวพื้นบ้าน การรักษาวีถีชีวิตวัฒนธรรมชุมชน เป็นวัฒนธรรมพื้นบ้านที่ต่อรองทาทาย วัฒนธรรมพนันแบบใหม่ของโลกและคานิยมการอนุรักษ์สัตว์ที่นำโดยตะวันตก (รงค์ บุญสวยขวัญ, 2561)

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงได้สนใจในการศึกษาเรื่อง “โรงเรียนวัวชนและภูมิปัญญาการจัดการ ค่ายกีฬาวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า กรณีศึกษา สนามกีฬาชนโคบ้านปากพล ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง” เพื่อศึกษาภูมิปัญญาในการเลี้ยงวัวชนวิธีการจัดการ ค่ายกีฬาวัวชน และแนวทางในการส่งเสริมการจัดการค่ายกีฬาวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า โดยผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ กีฬาวัวชน และภูมิปัญญา การจัดการวัวชน วิธีการจัดการค่ายวัวชน และผลการสังเคราะห์ตัวแปรจากงานวิจัยมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดนำไปสู่การวิจัยพบว่า ตัวแปรหลัก ประกอบด้วย ภูมิปัญญาในการเลี้ยงวัวชน มี 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านโครงสร้างร่างกาย 2) ด้านเชื้อสายวัวชนโดยตรง และ 3) ด้านกระบวนการฝึกฝนของวัวชน ในส่วนของวิธีการจัดการค่ายวัวชน ได้แก่ สนามมีความพร้อมสบาย มีความแข็งแรง ความปลอดภัย มีกฎกติกา มีแนวปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ตั้งแต่การเริ่มเปรียบวัว จนถึงเสร็จสิ้นการแข่งขันโดยมีนายสนามเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด เพื่อนำไปสู่การแข่งขันทาง

การค้า และค้นหาแนวทางส่งเสริมการจัดการค้าปลีกกีฬาวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้าอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภูมิปัญญาในการเลี้ยงวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า กรณีศึกษา สนามกีฬาชนโคบ้านปากพล ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง
2. เพื่อศึกษาวิธีการจัดการค้าปลีกกีฬาวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า กรณีศึกษา สนามกีฬาชนโคบ้านปากพล ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง
3. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการจัดการค้าปลีกกีฬาวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า กรณีศึกษา สนามกีฬาชนโคบ้านปากพล ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง โรงเรียนวัวชนและภูมิปัญญาการจัดการค้าปลีกกีฬาวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า กรณีศึกษา สนามกีฬาชนโคบ้านปากพล ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์มีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขต

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อศึกษาภูมิปัญญาในการเลี้ยงวัวชน และวิธีการจัดการค้าปลีกกีฬาวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า สนามกีฬาชนโคบ้านปากพล ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง เพื่อการแข่งขันทางการค้า โดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มผู้ที่มีหน้าที่ดูแลค้าปลีกกีฬาวัวชน และสมาชิกสนามกีฬาชนโคบ้านปากพล ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) เจ้าของสนามกีฬา 2) กรรมการทำหน้าที่ดูแลค้าปลีกกีฬา และ 3) สมาชิกสนามกีฬา จำนวนทั้งหมด 14 คน ซึ่งทั้งหมดเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องการเลี้ยงวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า และผู้ที่ศึกษาวิธีการจัดการค้าปลีกกีฬาวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป

1.2 ด้านเนื้อหา ได้แก่ จากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ เอกสาร ตำรางานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับวัวชน และทุติยภูมิ (Secondary Sources)

คือ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต บทความ ตำรา คัดสำเนาจากรายงานการวิจัยหรือบทความตามเว็บไซต์

1.3 ด้านสถานที่ คือ พื้นที่ชุมชนบ้านปากพล ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ โดยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ด้านวัวชน มีหน้าที่ดูแลค่ายกีฬาวัวชน และสมาชิกสนามกีฬาชนโคบ้านปากพล ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงและครอบคลุมเนื้อหา โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ได้เท่ากับ 0.78 – 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2543) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูลเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของงานวิจัย คือ นำไปทดลองใช้กับกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน และได้หาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach, L. J, 1990) เท่ากับ 0.96 และจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) ภูมิปัญญาและวิธีการจัดการวัวชน และ 3) แนวทางส่งเสริมการจัดการค่ายกีฬาวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า นำบทสนทนาที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธี Content Analysis และสรุปผลโดยภาพรวม

3. การเก็บข้อมูล คือ ผู้วิจัยเก็บแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยแบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ระยะที่ 2 ศึกษาภูมิปัญญาและวิธีการจัดการวัวชน และระยะที่ 3) วิเคราะห์แนวทางส่งเสริมการจัดการค่ายกีฬาวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า

4. การวิเคราะห์ข้อมูล คือ เชิงคุณภาพด้วยสถิติคำร้อยละ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเป็นภาพรวม

ผลการวิจัย

ภูมิปัญญาในการเลี้ยงวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า พบว่า ภูมิหลัง และพัฒนาการของวัวชนภาคใต้ วัวชนในประเทศไทยเกิดขึ้นที่นครศรีธรรมราชในช่วงสเปนมาทำการค้าขายเรื่องวัวในอำเภอร่อนพิบูลย์ และกีฬาชนวัวทางภาคใต้ ได้มีมาตั้งแต่สมัยอดีต และมีการสืบทอดกีฬาวัวชนมาจนถึงปัจจุบัน วัวชนทางภาคใต้เป็นวัวพื้นเมือง หรือวัวชนพื้นบ้านทั่วไป และเป็นวัวที่อยู่คู่กับคนไทยมาเป็นเวลายาวนาน สมัยก่อนส่วนมากจะนิยมใช้ในการเกษตร แต่ได้มี

การเปลี่ยนแปลงมาเป็นกีฬาวัวชน สมัยก่อนนิยมนำวัวชนไปชนกันในทุ่งนา หรือพื้นที่ที่มีบริเวณกว้าง และปัจจุบันได้มีการจัดตั้งเป็นบ่อนหลวง หรือสนามชนโค ปัจจุบันที่มีกรรมการตัดสิน และมีกฎระเบียบอื่น ๆ อีกมากมาย ขั้นตอนการคัดเลือกสายพันธุ์วัวชน ต้องเป็นวัวที่มีโครงสร้างร่างกายที่แข็งแรง บึกบึน สูงใหญ่ มีลักษณะเขาใหญ่ กีบเล็บกลมไม่มีโรค ออกใหญ่ หลังหนา ลักษณะขาวัวชนต้องแข็งแรง ปลายยอดเขาตี ปลายเขาโค้งเข้าไป หรือที่เรียกว่า เขา วง เลือกวัวชนที่มีคิ้วหนา มีดวงตาเล็ก วัวชนที่มีใบหน้าสั้น มีใบหูเล็ก ขนสวยสะอาด ดุสีของวัวชนให้ตรงตามความชอบ หางสวย มีชันเชิง ความสามารถในการต่อสู้เป็นลูกผสมพ่อแม่มีเชื้อสายวัวชนแท้ ๆ มีความอดทนสูงในการต่อสู้ ขวัญต้องครบตามตำรา เล็บเท้าวัวชนต้องสะอาด สวย ถ้าวัวชนที่มีใบหน้ายาวจะไม่นิยมเลือก วัวชนที่มีลักษณะขวัญบนผิวน้ำของวัวชนที่อยู่ตรงบริเวณปลายจมูกไม่นิยมเลือกซื้อมาเป็นวัวชน และวัวชนที่มีใบหูใหญ่ก็จะไม่นิยมเลือก ในด้านลักษณะวัวชนที่ดี ประกอบด้วย 1) ลักษณะเฉพาะพันธุ์เลือกวัวชน 2) ลักษณะสีของวัวชนไม่จำกัดสี และ 3) ลักษณะขวัญที่ดีของวัวชนขวัญกลางหลังของวัวชน (ขวัญจำใจ)

ในส่วนของการเลี้ยงวัวชนก่อนตีคู่ มีขั้นตอน ได้แก่ 1) การออกกำลังกายให้แก่วัวชน มีหลายวิธีไม่ว่าจะเป็น การนำวัวชน เดิน-วิ่ง 2) การอาบน้ำวัวชน อาบน้ำให้กับวัวชนวันละ 2 ครั้ง ตอนเช้าและตอนเย็น 3) การกินหญ้า หญ้าพื้นบ้านได้ทุกชนิด เป็นหญ้าที่เขียวสด 4) การตากแดด อาบน้ำวัวชนเสร็จนำวัวชนไปตากแดด ตั้งแต่เวลา 10.00-15.00 และนำหญ้าไปให้วัวชนกิน และเมื่อวัวที่ตีคู่ชน มีขั้นตอน ได้แก่ 1) การเข้าอยู่อาศัยในโรงเรือน เลือกคอกวัวชนที่มีความสะอาด มีบริเวณกว้างไม่มีน้ำขัง มีที่อาบน้ำวัวชนให้สะดวก 2) จำนวนผู้ดูแลรักษาวัวชน ขึ้นอยู่กับเจ้าของวัวชนแต่ละตัวจะเลือกจำนวนผู้ดูแล 3) อาหารเสริม เช่น แคลเซียม วิตามิน เป็นต้น ต้มถั่วเขียว แล้วป้อนให้วัวชนกิน ให้วัวชนกินน้ำตาลกลูโคส ฉีดยาบำรุงต่าง ๆ ให้แก่วัวชนให้วัวชนกินกล้วยน้ำว้า เพื่อให้วัวชนดูสดใส ให้กินน้ำมะพร้าวเพื่อล้างสารพิษทำให้วัวชนมีแรงในการต่อสู้ และสร้างกล้ามเนื้อ และ 4) การเสริมแต่งภายนอก โดยการทาขมิ้นให้ร่างกายอบอุ่นเพื่อไม่ให้วัวเป็นหวัด ทายาตามโคนเขาวัว เพื่อไม่ให้เขาวัวมีเชื้อรา ไล่สร้อยคอสีสันสวยงามเพื่อเสริมความหล่อให้วัวชน ทาน้ำมันมะกอกเพื่อให้ขนของวัวชนแวว และเพื่อไม่ให้แมลงมาตอม และสิ่งสุดท้ายที่สำคัญ คือ การฝึกซ้อมวัวชน มีขั้นตอน ได้แก่ 1) การเลือกคู่ซ้อม เลือกตัวที่มีลักษณะโครงสร้างร่างกาย ความสูง ความยาวของลำตัวใกล้เคียงกัน ตัวเท่า ๆ อายุพอ ๆ กัน หรือไม่ห่างกันมาก ความแข็งแรงพอ ๆ กัน ความยาวของเขาวัวชนใกล้เคียงกัน 2) เลือกเวลา และสถานที่ในการซ้อมเลือกซ้อมวัวชนที่สนามชนโคหรือสนามซ้อมเพื่อให้วัวชนเกิด

ความเคยชินไม่หวาดกลัวกับสนามชนโค หรือคนมาก ๆ 3) จำนวนเวลาในการซ้อมคู่การวาง หรือการซ้อม แต่ละครั้งต้องดูสภาพวู้ชนด้วยว่ามีความพร้อมในการซ้อมวู้ชนหรือไม่ ใช้เวลา ประมาณ 20-25 นาที และครั้งต่อไปจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ให้เหมาะกับสภาพร่างกายวู้ชน และ 4) การวางวู้ก่อนติดคู่ชนใช้วิธีการเลือกคู่วาง การวางวู้ก่อนติดคู่ชนเพื่อให้วู้ชนมีความ แข็งแรงแข็งแกร่งมากขึ้น เวล่านำวู้ไปชนวู้ชนสามารถชนได้นาน

วิธีการจัดการค่ายกีฬาวู้ชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า พบว่า สนามชนวู้ ต้องมี ความพร้อม มีความปลอดภัย ถูกกฎหมาย เป็นลักษณะพื้นที่ที่มีบริเวณกว้าง โปรงโล่งแจ้งมี อัจฉรยวิไว้ให้คนนั่งชมกีฬาวู้ชน มีรั้วล้อมลอบที่แข็งแรงกันไว้สำหรับให้วู้ทำการชน มี กรรมการตัดสินแพ้ชนะ มีโฆษกเรียกวู้ชนเข้ามาทำการชน มีห้องน้ำไว้บริการ มีทางเข้าออก ทางเดียว มีการจำหน่ายบัตรเข้าชมสนามชนโคที่มีความสบายมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีแม่ค้า มาขายของมีกรรมการกำหนดเวลาตีโพน และมีคนตรวจบัตรเข้าชม มีสถานที่จอดรถเพียงพอ มีคอกวู้ หรือโรงเรือนวู้ชนให้เช่าอยู่ใกล้กับสนามชนวู้ มีกรรมการฝ่ายเช็ดล้างวู้ชน มี เจ้าหน้าที่เปิดประตูให้วู้ชนเข้ามาทำการชน มีน้ำใช้สะดวก มีความสะอาดไม่อึดอัดไม่อบอ้าว มีกฎกติกาของทางสนาม และเคารพกติกาของทางสนาม ด้านกติกาชนวู้ มีข้อปฏิบัติ คือ การ เช็ดล้างวู้ชนก่อนทำการชนต้องให้เจ้าหน้าที่เป็นคนเช็ดล้าง ห้ามทาน้ำมัน หรือเมือกทุกชนิด ห้ามใส่เครื่องรางของขลังให้วู้ชน หรือสร้อยคอวู้ชนในวันที่ทำการชน หลังจากเช็ดล้างเสร็จ แล้ว ให้ฟังเสียงสัญญาณนกหวีดในการนำวู้ชนมาชนให้ต่อหัวกัน ห้ามโดนวู้ชนเมื่อปล่อยชน เข้ากันแล้ว ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดนวู้ที่ทำการชนกันอยู่จะปรับเป็นตัวแพ้ทันที เมื่อกรรมการ กลางตัดสินแพ้ชนะเป็นอันว่าสิ้นสุด ต้องยอมรับคำตัดสินของกรรมการ กรรมการจะถือเงินเดิม พันไว้ โดยจะให้แก่ผู้ชนะ หรือแบ่งคืนให้กับคู่ที่เสมอกัน ห้ามพกอาวุธเข้ามาในสนามชนโค ห้าม เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ในด้านระเบียบวิธีในการชนวู้ มีข้อปฏิบัติ คือ ต้องปฏิบัติตามกติกา ของทางสนามทุกอย่าง กรรมการกลางตัดสินเป็นที่สิ้นสุด เวลาเรียกวู้ชนเข้าสนามไปชน ต้อง นำวู้เข้าไปชนตามลำดับของโปรแกรมการชน เพื่อไม่ให้เป็นการเสียเวลาของคู่อื่น การล้างทำ ความสะอาดวู้โดยเจ้าหน้าที่ของทางสนามเมื่อนำวู้เข้ามาชน สามารถเข้าพร้อมวู้ชนได้ 10 คน เมื่อเข้ามาในสนามให้อยู่ฝ่ายละ 7 คน อีก 3 คน จำเป็นต้องขึ้นจากสนามทางสนามจะทำ ขอบเขตในการดูวู้ชนไว้ให้ถ้าฝ่ายไหนไม่นำวู้มาชนตามวัน เวลา ที่กำหนด ฝ่ายนั้นจะต้องเสีย ค่าปรับให้กับอีกฝ่ายหนึ่งตามที่ได้สัญญากันไว้มาก่อน ห้ามใส่สร้อยคอให้วู้ ในขณะที่กำลัง นำมาชนกันห้ามใส่ปกเขาให้กับวู้ชนในขณะที่จะทำการห้ามทาน้ำมันทั้งสิ้น ถ้าวู้ชนตัวใดทา

จะไม่มีกรณชนเกิดขึ้นห้ามเจ้าของวัวเข้าใกล้วัวในขณะที่วัวกำลังชนกันอยู่ ถ้าฝ่ายไหนโดนวัวจะปรับให้วัวชนตัวนั้นเป็นฝ่ายแพ้ทันทีการพนันโคนเขาเมื่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะพนันโคนเขาจะต้องให้อีกฝ่ายมาดูตอนที่กำลังพนันโคนเขา ต้องเสียค่าผ่านประตูตามที่สนามกำหนด ห้ามเจ้าของวัวชนพกพาอาวุธเข้าไปในสนาม เมื่อนำวัวเข้าไปในสนามแล้วเจ้าของวัวจะต้องนำเงินเดิมพันไปให้กรรมการก่อนที่ทำการ ถ้าวัวชนฝ่ายไหนต่อเขา ต้องทำตามสัญญาที่ลงลายลักษณ์อักษรไว้และด้านความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับกีฬาวัวชน เชื่อว่า การให้วัวชนกินน้ำมนต์มีความเชื่อกันว่าวัวชนจะศึกเหิม มีแรงในการต่อสู้ ดูศึกก่อนนำวัวชนเดินเข้าไปในสนามชนโค เลือกทิศที่ดีเพื่อเป็นสิริมงคลแก่วัวชน ดูวันชนว่าถ้านำวัวชนไปชนในวันนั้นจะชนะ หรือไม่ ประสบการณ์ชนชนะหลาย ๆ ครั้ง ถ้าชนหัวที่สามชนะหลังจากนี้จะชนะอยู่เรื่อย ๆ ขึ้นอยู่กับสภาพวัวชนด้วย ประพรมน้ำมนต์ที่หัววัวชนเพื่อเป็นสิริมงคลให้วัวชนมีแรงในการชน ถ้าวัวชนนอนหลังหลังให้คอกเป็นรางวัลชนแพ้ ถ้าวัวไม่เดินเข้าบ่อนวัว หรือสนามชนโค มีรางวัลชนแพ้ ดูวันก่อนนำวัวชนไปอยู่คอกวัว ไม่นิยมเลือกคอกวัว หรือโรงเรือนวัวชนที่ประตูหันไปทางทิศตะวันตก เพราะว่าถ้านำวัวชนไปอยู่แล้วจะไม่ชนะตามความเชื่อคนโบราณ ปลุกเสกขมิ้นแล้วทาให้วัวชนในวันที่วัวทำการชน เพื่อไม่ให้คู่ต่อสู้แทงเข้า การบนบานกับเจ้าที่คอกวัวว่าให้วัวชนที่มาพักที่คอกวัวให้ชนะ ให้วัวชนกินหญ้าสามคำก่อนเข้าสนามชนโค เพื่อให้วัวแรงดีเป็นสิริมงคลกับวัวที่ชนปลุกเสกกล้วยทาให้วัวชนเพื่อที่จะทำให้คู่ต่อสู้แทงไม่เข้า และดับกลิ่นสาบคอกถ้าเป็นวัวที่แก่กว่าห้ามเอาต้นเสม็ดเข้าคอกวัวคนโบราณเขาถือว่าวัวชนจะชนแพ้ เมื่อถึงวันที่วัวจะชน ห้ามให้คนหรือใคร ๆ นอนที่คอกวัวในวันวัวชน คนที่เลี้ยงวัวชนถ้าคนใดขายวัวชนในบ่อนวัวจะทำให้การเลี้ยงวัวชน ในครั้งต่อไปไม่ราบรื่นเจริญก้าวหน้าไม่ประสบความสำเร็จการดูฤกษ์ยามก่อนนำวัวชนเดินออกจากคอกวัวแล้วนำไปสนามชนโค ถังน้ำที่นำไปไว้เช็ดล้างวัวชนก่อนทำการชนจะไม่วางตั้งกับพื้นดินถ้าวันนอนเคี้ยวเอื้องในวันที่วัวจะชนมีกลางว่าชนะ

แนวทางส่งเสริมการจัดการค่ายกีฬาวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า มี 4 แนวทาง ได้แก่ 1) ส่งเสริมข้อจำกัดด้านกฎหมาย โดยนักกีฬาชนวัวเมื่อเข้ามายังสนามชนโคต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางสนามชนโคอย่างเคร่งครัด เช่น ไม่ก่อความวุ่นวายในสนามชนโคห้ามนำอาวุธเข้ามาในสนามชนโค ควรปฏิบัติทุกคนเน้นการตรวจอย่างละเอียด และไม่เลือกปฏิบัติเฉพาะคนใดคนหนึ่ง อยากให้มีความเท่าเทียมกันทุกคน ไม่ใช่พอมือตำแหน่งทางการเมืองกลับไม่ค้นอาวุธเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ห้ามเข้า อยากให้ออก พรบ. กฎหมาย ให้ผู้ที่เลี้ยงวัวทุกคนไม่ว่าจะเป็นวัวพื้นเมือง หรือวัวชนต้องฉีดยาป้องกันโรคทุกปีเพื่อป้องกันโรคระบาดในวัวชน

ส่งเสริมให้มีการเลี้ยงเพื่อจำหน่ายแต่ไม่ใช่เลี้ยงไว้เพื่อการพนัน หรืออาจจะจัดตั้งชมรมการเลี้ยง วัวชนเพื่อความสวยงาม และกฎหมายการพนันต้องศักดิ์สิทธิ์ ต้องเคารพกฎหมายต่าง ๆ เกี่ยวกับข้อห้ามต่าง ๆ ของสนามชนโค ทางเจ้าของสนามชนโคต้องนำไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

2) ส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว มีการส่งเสริมด้านประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสนามชนโครวมถึงแหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียง มีการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางโทรทัศน์ เฟสบุ๊ค เพื่อช่วยโปรโมท ชักชวนให้คนหันมาสนใจกีฬาวัวชนและดึงดูดให้คนเข้ามาชมกีฬาวัวชนมากขึ้น และเมื่อมีคนนอกพื้นที่ได้เข้ามาเที่ยวชมสนามชนโคส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนได้มีรายได้เพิ่มขึ้น เช่น ตลาดน้ำบ้านปากพล ชาวบ้านคนในชุมชนที่เลี้ยงวัวชนก็มีส่วนช่วยส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวโดยเป็นส่วนช่วยสนับสนุนนำวัวมาชนที่สนามชนโคบ้านปากพล เพื่อให้มีวัวชนหลายคู่ และดึงดูดคนต่างพื้นที่ให้เข้ามาเที่ยวชมกีฬาวัวชน และทางเกษตรอำเภอได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัวพันธุ์ไทย ฝึกหัดวัวไว้ใช้งานเพื่อการเกษตร เช่น การก่อตั้งเป็นกลุ่มชมรมอนุรักษ์วัวพันธุ์ไทย หรือสายพันธุ์วัวชนที่โด่งดังเอาไว้ จะเป็นส่วนช่วยส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวดึงดูดให้คนที่รักวัวชน ชอบเลี้ยงวัวเข้ามาชมศึกษา

3) ส่งเสริมด้านการรวมกลุ่มเพื่ออนุรักษ์พัฒนากีฬาวัวชน มีการตั้งชมรมกลุ่มอนุรักษ์โคพื้นเมืองปักษ์ใต้ โดยการชักชวนพรรคพวกเพื่อนคนเลี้ยงวัวชนร่วมกันจัดตั้ง เพื่อเป็นการอนุรักษ์พันธุ์วัวชนที่มีการชนเก่งประวัติการชนที่ดี และช่วยสืบทอดให้กีฬาวัวชนยังคงอยู่มีการจัดตั้งเป็นค่ายโคต่าง ๆ เลี้ยงไว้เพื่อการอนุรักษ์พันธุ์วัวไม่ใช่เลี้ยงไว้เพื่อการพนัน เช่น การตั้งกลุ่มเลี้ยงวัวพื้นบ้านไว้เพื่อจำหน่าย และการตั้งกลุ่มเลี้ยงวัวพื้นบ้านไว้สำหรับใช้ในทางการเกษตรไว้ใช้ทำไร่ไถนา และ

4) ส่งเสริมด้านข้อมูลทางด้านวิชาการ มีหน่วยงานของรัฐที่เข้ามาดูแลชาวบ้านในชุมชนที่เลี้ยงวัวพื้นบ้านให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักการดูแลวัว ต้องมีการฉีดวัคซีนให้วัวชนเมื่อเกิดโรคระบาดติดต่อ เพื่อเป็นการป้องกันการแพร่ระบาด เช่น โรคเท้าเปื่อยปากเปื่อยของวัวชนส่งเสริมการเลี้ยงวัวพื้นบ้านเพื่อการอนุรักษ์เพื่อใช้งานเพื่อใช้ประโยชน์ทางการเกษตรให้เป็นวิทยาทานวิถีชีวิตการเลี้ยงวัวชนของคนใต้เพื่อให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาต่อถึงภูมิปัญญาในการเลี้ยงวัวชน ไม่ว่าจะป็นขั้นตอนในการเลือกซื้อวัวชนที่มีลักษณะอย่างไร ให้ความรู้เกี่ยวกับกีฬาวัวชน และการตลาดแก่คนที่เข้ามาสอบถามเพื่อที่จะไปเลี้ยงวัวชน หรือจัดตั้งเป็นค่ายโค และให้ความรู้คำแนะนำแก่เด็ก และเยาวชนที่รัก และชอบกีฬาวัวชน และที่คิดจะเลี้ยงวัวชนเป็นอาชีพ

อภิปรายผล

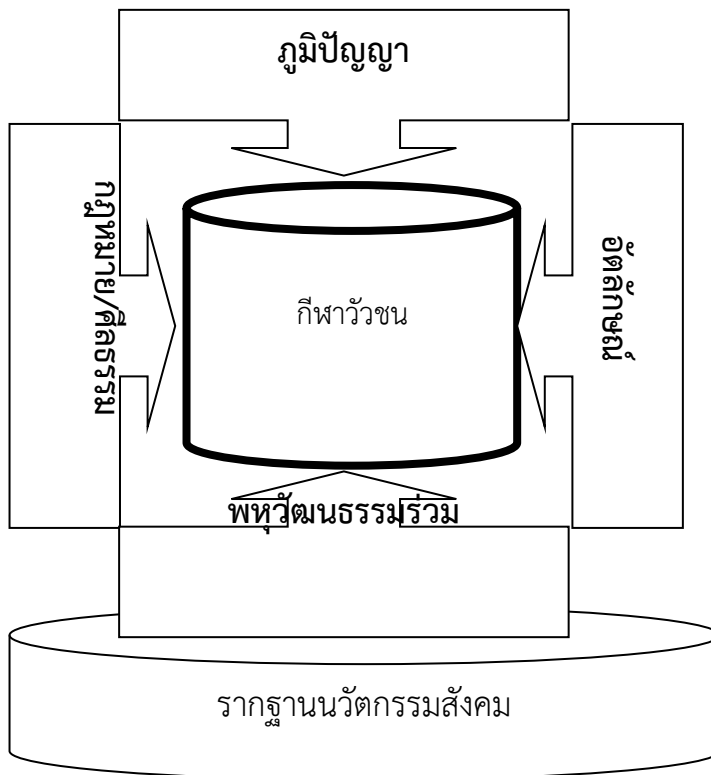
จากผลการศึกษาเรื่อง โรงเรียนวัวชนและภูมิปัญญาการจัดการค่ายกีฬาวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า กรณีศึกษา สนามกีฬาชนโคบ้านปากพล ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง พบประเด็นสำคัญ คือ ภูมิปัญญาในการเลี้ยงวัวชน การจัดการค่ายกีฬาวัวชน และแนวทางส่งเสริมการจัดการค่ายกีฬาวัวชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ภูมิปัญญาในการเลี้ยงวัวชน ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ ไพศาล รุ่งธงชัย และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาแนวทางการเลี้ยงวัวด้วยภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชนบ้านนาเปอะ ตำบลชาติตระการ อำเภอลำปาง จังหวัดพิจิตร (ไพศาล รุ่งธงชัย และคณะ, 2548) ผลการวิจัยพบว่า บ้านนาเปอะมีการเลี้ยงวัวด้วยภูมิปัญญาของชาวบ้านที่ได้สืบทอดกันมาเป็นเวลาหลายชั่วอายุคน ด้วยการอาศัยธรรมชาติป่า เขา เป็นสถานที่ที่ปล่อยให้วัวใช้เป็นแหล่งหากิน หลับนอน และดำรงชีวิตอยู่ประมาณ 8 เดือน ตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นฤดูฝนจนถึงช่วงเริ่มต้นของฤดูหนาว ซึ่งบนเขาจะเริ่มแล้งชาวบ้านจึงต้องนำวัวกลับมาเลี้ยงในพื้นที่ราบของหมู่บ้าน ประมาณ 4 เดือน เจ้าของวัวจะเดินทางขึ้นเขาไปดูวัวของตนเองประมาณ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยนำเกลือขึ้นไปให้วัวกินทุกครั้ง ชาวบ้านนาเปอะจะมีความผูกพันกับวัวทุกตัวที่เขาคือเจ้าของ โดยสังเกตได้จากการที่เจ้าของวัวเดินทางขึ้นเขาไปดูวัวเมื่อไปถึงบริเวณที่ปล่อยวัวไว้และตะโกนร้องเรียกไม่ก็คำวัวทุกตัวในฝูงเมื่อได้ยินเสียงเจ้าของก็จะกระโจนลัดเลาะเขามาหาเจ้าของทันทีหรือเวลาที่วัวเป็นแผลที่เกิดจากกิ่งไม้บาดเจ้าของ วัวก็จะอยู่เฝ้าเพื่อรักษาอย่างใกล้ชิดจนกว่าแผลจะหาย อาหารที่วัวชอบกิน ได้แก่ ใบไม้ หน่อไม้ และลูกไม้ทุกชนิด เป็นต้น

การจัดการค่ายกีฬาวัวชน ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ อาคม เดชทองคำ ได้ศึกษาเรื่อง หัวเขือวัวชน (อาคม เดชทองคำ, 2543) ผลการวิจัยพบว่า การชนวัวในปัจจุบันกลายเป็นธุรกิจการพนัน มีกระบวนการจัดการที่เป็นระบบ มีการเตรียมการ และมีการแบ่งงานกันทำ โดยมีเป้าหมายคือเพื่อดึงดูดให้ผู้คนเดินทางมาชม การบริหารจัดการธุรกิจการพนันวัวชน จึงเป็นการผสมผสานกันระหว่างทักษะทางสังคม และทักษะการบริหารธุรกิจ คือ ต้องบริหารความเชื่อมั่น และความไว้วางใจของเจ้าของวัว และนักพนัน ขณะเดียวกันก็มีเป้าหมายที่ผลกำไร การบริหารจัดการบ่อนชนวัว มีการแบ่งงานกันทำหลายฝ่ายโดยต้องใช้คนที่เหมาะสมกับงาน ต้องร่วมกันจัดการ และต้องมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

แนวทางส่งเสริมการจัดการค่ายกีฬาวัยรุ่น ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ สุพิชฌาย์ รัตนะ ได้ศึกษาเรื่อง ยุกระดับ "ชนวีว" กีฬาพื้นบ้าน เพื่อการท่องเที่ยว (สุพิชฌาย์ รัตนะ, 2547) ผลการวิจัยพบว่า การเลี้ยงวัยรุ่นในพื้นที่ภาคใต้เป็นวิถีดั้งเดิมที่สะท้อนอัตลักษณ์ของคนปักษ์ใต้ ที่มักจะนำวัยรุ่นมาชนกันเพื่อความบันเทิงระดับชุมชน แต่ปัจจุบันกระแสความนิยมในกีฬาประเภทนี้เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะในกลุ่มนักท่องเที่ยวจากมาเลเซีย และสิงคโปร์ล่าสุด จึงมีการลงทุนสร้างสนามชนวีวที่มีมาตรฐานสากลเทียบเท่าต่างประเทศ เพื่อหวังต่อยอดด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมพบว่า สนามแห่งนี้ได้พัฒนา และยกระดับสนามวัยรุ่นท้องถิ่นที่เปิดตามอัตภาพให้เป็นสนามเพื่อการท่องเที่ยวจุดนี้เองทำให้ผู้ที่ชื่นชอบกีฬาชนวีว รวมถึงนักท่องเที่ยวประทับใจ

องค์ความรู้ใหม่

จากองค์ความรู้สรุปได้ว่า ภูมิหลัง และพัฒนาการของวัยรุ่นภาคใต้ เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของชาวปักษ์ใต้ วัยชนมีที่มาจากวิถีที่เลี้ยงไว้ใช้งานตามธรรมชาติการ

เลี้ยงดูโดยอาศัยภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ วัวชนในปัจจุบันถูกคัดเลือกมาจากสายพันธุ์วัวชนโดยเฉพาะเป็นวัวชนที่มีสายเลือดมาจากพ่อพันธุ์ และแม่พันธุ์สายวัวชน กลุ่มคนที่นำวัวมาชนนั้นต้องรักชาวกฎกติกา มีจรรยาบรรณ ศีลธรรม และความเชื่อที่ถูกบ่มเพาะมา จนกลายเป็นค่านิยมที่ทำต่อ ๆ กันมา ทั้งนี้ สิ่งที่เชื่อมโยงกับมาระหว่างคน วัว วิถีชีวิต และอาชีพ จึงสามารถสะท้อนในมิติที่เป็นรากฐานของนวัตกรรมสังคมอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับปัจจุบันที่นำเทคโนโลยีมาช่วยให้การจัดการของวัวชนสะดวกและง่ายต่อการเลี้ยงมากขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาภูมิปัญญาในการเลี้ยงวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า 2) เพื่อศึกษาวิธีการจัดการค่ายกีฬาวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการจัดการค่ายกีฬาวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์มีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มผู้ที่มีหน้าที่ดูแลค่ายกีฬาวัวชน และสมาชิกสนามกีฬาชนโคบ้านปากพล ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) เจ้าของสนามกีฬา 2) กรรมการทำหน้าที่ดูแลค่ายกีฬา และ 3) สมาชิกสนามกีฬา ซึ่งทั้งหมดเป็นเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องการเลี้ยงวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า และผู้ที่ศึกษาวิธีการจัดการค่ายกีฬาวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป โดยนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปเป็นภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า ภูมิปัญญาในการเลี้ยงวัวชน มี 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านโครงสร้างร่างกาย ได้แก่ การคัดเลือกวัวชน 2) ด้านเชื้อสายวัวชนโดยตรง และ 3) กระบวนการฝึกฝนของวัวชน ซึ่งวิธีการจัดการค่ายวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า คือ สนามกีฬาชนโคบ้านปากพล สนามมีความพร้อม สบาย มีความแข็งแรง ความปลอดภัยมีกฎกติกา มีแนวปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ตั้งแต่การเริ่มเปรียบวัว จนถึงเสร็จสิ้นการชนโดยมีนายสนามเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด และแนวทางส่งเสริมการจัดการค่ายกีฬาวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า มี 4 ข้อ ประกอบด้วย 1) แนวทางส่งเสริมข้อจำกัดด้านกฎหมาย ได้แก่ นักกีฬาชนวัวต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางสนามชนโคอย่างเคร่งครัด 2) แนวทางส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ การส่งเสริมด้านประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสนามชนโค และแหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียง 3) แนวทางส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่ออนุรักษ์พัฒนากีฬาวัวชน ได้แก่ การจัดตั้งเป็นชมรมกลุ่มอนุรักษ์โคพื้นเมืองปักษ์ใต้ และตั้งเป็นค่ายโคต่าง ๆ และ 4) แนวทางส่งเสริมด้านข้อมูลทางด้าน

วิชาการ ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมภาคชุมชนเลี้ยงวัวพื้นบ้านเพื่อใช้ประโยชน์แรงงาน วัวกับภาคการเกษตรมากขึ้น ในด้านการอภิปรายผล ภูมิปัญญาในการเลี้ยงวัวชน การจัดการ ค่ายกีฬาวัวชน และแนวทางส่งเสริมการจัดการค่ายกีฬาวัวชน จากการศึกษาข้อมูลไม่พบ งานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยสรุปโดยรวมว่า วัวชนที่นำมาเลี้ยงนั้นจะพิจารณาถึงลักษณะหลายอย่างเป็นที่รู้จักกัน เช่น คุณลักษณะของขวัญ สี เขา นอก หู เพลงชน ฯลฯ ซึ่งผู้เป็นเจ้าของวัวจะเลี้ยงดูวัวชนอย่างดีและตั้งชื่อวัวชนตัวเก่ง ตามลักษณะหรือความสามารถ สนามชนวัวจะใช้ลานกว้าง ๆ หรือสนามเป็นสถานที่ชน ต่อมา เมื่อมีการจัดทำสนามบ่อนชนวัวถาวรขึ้น มีรั้วกัน มีปะรำสำหรับกรรมการ ใช้ตะโพน เป็น สัญลักษณ์สำหรับการชนวัวในสนาม มีนายสนามซึ่งเจ้าของวัวรู้จักมักคุ้นและเชื่อถือเป็นคนกลางในการชนวัวมีการพนันขันต่อกันเป็นธรรมดา วัวคู่ชนที่เข้าต่อหัวถือเป็นการเข้าสู่การตัดสิน แพ้ - ชนะ จนกว่าวัวตัวใดตัวหนึ่งวิ่งหนี หมดลีลาของการต่อสู้ก็ถือเป็นฝ่ายแพ้

ข้อเสนอแนะการดำเนินการวิจัย ได้แก่ 1) ควรมีการจัดสวัสดิการให้แก่คนที่นำวัวมา ชนเพิ่มมากขึ้นเพื่อเป็นการดึงดูดให้คนนำวัวมาชนมากขึ้น ควรปรับปรุงที่นั่งไว้สำหรับชนวัวให้ มากขึ้นเพียงพอต่อผู้เข้าชม ควรมีการส่งเสริมในเรื่องการแจกจ่ายเมล็ดพันธุ์หญ้าให้แก่คนที่ เลี้ยงวัวชน ควรมีการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องของการปฐมพยาบาลให้แก่คนที่เลี้ยงวัวชน และ ควรมีการถ่ายทอดภูมิปัญญาในการเลี้ยงวัวชนเพื่อให้มีการสืบทอดแก่รุ่นลูกหลานสืบต่อไป 2) ควรจัดให้มีการจัดกลุ่มเลี้ยงวัวชนภายในชุมชนเพื่ออนุรักษ์พันธุ์วัวชน และสนับสนุนให้ เยาวชนมีอาชีพเสริมสามารถสร้างรายได้ให้แก่ตัวเองโดยการทำแปลงหญ้าขาย หรือว่ารับจ้าง เลี้ยงวัวชน และ 3) ควรมีหน่วยงานภาครัฐมาให้ความรู้ในเรื่องการฉีควัคซีนแก่คนที่เลี้ยงวัวชน ภายในชุมชน เป็นประจำทุกปี และควรจัดให้มีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้ในการเลี้ยงวัว

เอกสารอ้างอิง

- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ไพศาล ธีรวงษ์ และคณะ. (2548). *การศึกษาแนวทางการเลี้ยงวัวด้วยภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อ สร้างเศรษฐกิจชุมชนบ้านนาเปอะ ตำบลชาติตระการ อำเภอชาติตระการ จังหวัด พิษณุโลก*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- รงค์ บุญสวยขวัญ. (2561). การเมืองของการพนันวัวชนภาคใต้. *วารสารคณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 3(3), 241-266.

- วิเชียร ฦ นคร. (2545). *มรดกวัฒนธรรมทักษิณ*. นครศรีธรรมราช: สถาบันราชภัฏ นครศรีธรรมราช.
- สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2552). วัวชนคนปักษ์ใต้. *วารสารทักษิณ*, 1(2), 68-81.
- สุพิชฌาย์ รัตน์ะ. (2547). ยกระดับ "ชนวัว" กีฬาพื้นบ้าน เพื่อการท่องเที่ยว. เรียกใช้เมื่อ 20 มิถุนายน 2560 จาก <http://www.nationtv.tv/main/content/378414282/>
- อาคม เดชทองคำ. (2543). *หัวเชือกวัวชน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing (5th ed.)*. New York: Harper Collins Publishers.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม

วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม เป็นวารสารวิชาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม การศึกษาค้นคว้า และเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นิสิตนักศึกษา และคณะครู ในมิติทางด้านพระพุทธศาสนา วัฒนธรรม สังคมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ พัฒนาสังคม พัฒนาชุมชน และสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์และ วัฒนธรรม บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่าง น้อย 2 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับ ของบุคคลทั้งภายในและภายนอกวัด ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่าง การพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสารที่ชนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏใน บทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะ ผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการ ไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา กำหนดออกวารสารปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน) ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน และ ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัย เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา บริหารการศึกษา การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ภาษาศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่น ๆ

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจารณ์หรือ เสนอแนวคิดใหม่

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 6 - 12 หน้ากระดาษ A4 หรือ B5 (รวม เอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabunPSK เท่านั้น ตั้งค่า

หน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตารางต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่างพิมพ์เป็นตัวหนาเช่นตาราง 1 หรือ Table 1 และ รูป 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุวุฒิการศึกษาสูงสุด พร้อมระบุตำแหน่งทางวิชาการพิมพ์ด้วยตัวอักษรปกติอยู่ใต้ชื่อเรื่องโดยเอียงมาทางด้านขวา และให้ตัวเลขเป็นตัวยกท้ายชื่อผู้เขียนเพื่อแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับตำแหน่งทางวิชาการและชื่อหน่วยงาน

4) มีบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 300 คำตอบทคัดย่อ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 6 และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ ควรเว้นระยะพิมพ์ เพิ่มอีก 0.5 ช่วงบรรทัด

7) การใช้ตัวเลขค้าย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้ค้าย่อที่เป็น สากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

1) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุปมีความกะทัดรัด และสั้น

2) บทนำ (Introduction) ระบุความสำคัญของปัญหาการวิจัยกรอบแนวคิดและระบุวัตถุประสงค์การวิจัย

3) ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4) ผลการวิจัย/ผลการทดลอง (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปแบบตารางหรือแผนภูมิ

5) อภิปรายผล/วิจารณ์ (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

6) สรุป (Conclusion) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

7) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงไว้ในเชิงอรรถเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) ข้อเสนอแนะ (Suggestion)
- 6) เอกสารอ้างอิง (Reference) การอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้ระบบ APA

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาอ้างอิงควรได้มาจากแหล่งที่มีการตีพิมพ์ชัดเจน อาจเป็นวารสาร หนังสือหรือข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตทั้งนี้ผู้เขียนบทความต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องของเอกสารอ้างอิงทั้งหมดก่อนส่งต้นฉบับผู้เขียนบทความควรตรวจสอบถึงความถูกต้องของการอ้างอิงเอกสาร เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้องจะไม่ได้รับการส่งต่อเพื่อพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้ถูกต้อง

1. การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิง กำกับ

ท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง เอกสารที่อ้างอิงในบทความจะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ และเจ้าของบทความต้องรับผิดชอบถึงความถูกต้องของเอกสารที่นำมาอ้างอิงทั้งหมด โดยรูปแบบของการอ้างอิงเอกสาร มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์เล่มที่ชื่อเครื่องหมายทวิภาค (:) และเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิงเช่น (พระไตรปิฎกภาษาไทย/15/16/282-283), (พระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถาแปล/16/256-320)

2) ผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างชื่อผู้แต่งเครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์เครื่องหมายทวิภาค (:) และเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิง เช่น (พระมหาสุทิตย อากาศโร, 2554)

3) ผู้แต่งสองรายให้อ้างชื่อของผู้แต่งสองรายเครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์เครื่องหมายทวิภาค (:) และเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิงเช่น (พระมหาสุทิตยอากาศโร และเชมณัฎฐ์ อินทรสุวรรณ, 2553) หากมีเอกสารที่นำมาอ้างอิงมากกว่า 1 รายการให้ใช้เครื่องหมายอัฒภาค (;) คั่นระหว่างรายการอ้างอิงเช่น (พระธรรมโกศาจารย์ประยูรธมมจิตโต, 2548; พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, 2554)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรกเว้นวรรคหนึ่งครั้งเพิ่มคำว่าและคณะเครื่องหมายทวิภาค (:) และเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิงเช่น (พระเทพโสภณ, ประยูร ธมมจิตโตและคณะ, 2548)

5) ให้เรียงลำดับการอ้างอิงตามลำดับพญฺชนะตัวแรกของชื่อผู้แต่งเช่นเดียวกับลำดับการอ้างอิงในส่วนเอกสารอ้างอิง

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง เครื่องหมายจุลภาค ปีที่พิมพ์ และหน้าทีนำมาอ้างอิง เช่น (Keown, 2003)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งสองราย เครื่องหมายจุลภาค ปีที่พิมพ์ และหน้าทีนำมาอ้างอิง เช่น (Hersey & Blanchard, 2000) และให้ใช้เครื่องหมาย อัฒภาค (;) คั่นกลางระหว่างเอกสารที่นำมาอ้างอิงมากกว่า 1 เอกสาร เช่น (Keown, 2003 ; Hersey & Blanchard, 2000)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al, ปีที่พิมพ์ และหน้าทีนำมาอ้างอิง (Kaiser et al., 2008)

4) ให้เรียงลำดับการอ้างอิงชื่อผู้แต่ง

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการพิมพ์รายการสำนักพิมพ์/โรงพิมพ์

กรณีเป็นสำนักพิมพ์หรือบริษัทให้คงไว้เฉพาะชื่อ ดังตัวอย่าง

- 1) บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด ใช้ 21 เซ็นจูรี
- 2) สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ใช้ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 3) กรณีที่เป็นโรงพิมพ์ให้ใช้รูปแบบเต็ม เช่น โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราช

วิทยาลัย

2. เอกสารอ้างอิง

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา. : สถานที่พิมพ์. / สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์. / สำนักพิมพ์

หรือโรงพิมพ์. (// การวรรค 2 ครั้ง)

ตัวอย่าง :

พระมหาสุทนต์ อาภากร. (2560). เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ. (พิมพ์ครั้งที่

2). กรุงเทพมหานคร: พิสิษฐ์ ไทย ออฟเซต.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ. / ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง / (เลขหน้าที่

อ้าง).// สถานที่พิมพ์. / สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระสุริยา คงคาไหว (2560). การสร้างความคิดนามธรรมในวัฒนธรรมไทย ใน ปวีตร ว่องวีระ. *ทฤษฎี และวิธีวิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม*. (หน้า112). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร**รูปแบบ :**

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่/(ฉบับที่), /เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลข หน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระสุริยา คงคาไหว (2561). การบูรณาการหลักทวารวดีธรรมกับการปฏิบัติตนของ ครอบครัวไทยยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 3(2), 50-71.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ : ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อสารานุกรม,/(เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง). สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิทาจพันธ์. (2560). หม้อคอกควาย. ใน *สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขต หัวเมืองฝ่ายเหนือ*, (หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

Sturgeon, T.(2010). Sciencefiction. In *The encyclopaedia America*, (Vol. 24, pp.390-392). Danbury, CT: GrolierPress.

(6) หนังสือพิมพ์**รูปแบบ :**

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์, /เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2560). ประชาชนธุรกิจพอเพียง. *ผู้จัดการรายวัน*, น.13.

(7) วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รายงานการวิจัย**รูปแบบ :**

ผู้แต่ง //(ปีที่พิมพ์) // ชื่อวิทยานิพนธ์ // ใน / ระดับวิทยานิพนธ์ / ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์

ตัวอย่าง :

สมบูรณ์ ตาสนธิ. (2560). กระบวนการและขั้นตอนบรรลุนิยาม 4 ของพระอริยบุคคล. ใน
ดุชฎินิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

นายมนัส ภาคภูมิ. (2540). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดให้เป็น
ศูนย์กลางชุมชน. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) สัมภาษณ์**รูปแบบ:**

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์ // (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์) // ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์ // (ชื่อผู้
สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

วรพล ไม้สน (พลังวัชร). (5 พ.ย. 2559). หลักการ วิธีการ เป้าหมาย ในการปรึกษาทาง
โหราศาสตร์. (นางณัฐณัช แก้วผลึก, ผู้สัมภาษณ์)

(9) สื่อออนไลน์**รูปแบบ :**

ผู้แต่ง //(ปีที่เผยแพร่) // ชื่อเรื่อง // เรียกใช้เมื่อ / จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ทวีศักดิ์ อุ่นจิตติกุล. (2561). พระพุทธศาสนาเถรวาท จะสืบทอดดำรงอยู่อย่างไร? เรียกใช้
เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <https://www.dailynews.co.th/article/666936>
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2561). เลื่อนข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป
ระดับชำนาญงาน คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ 593/2562 .

เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.onab.go.th/category/news/คำสั่ง-ประกาศ/>

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต). (2560). *โลกทัศน์ชาวพุทธ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2560). *การแพทย์ยุคใหม่ในพุทธทัศน์*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก.
- พงศ์ศานต์ พิทักษ์มหาเกตุ. (2560). *ชาวบ้านกับช่องทางประกอบธุรกิจท่องเที่ยว แนวคิดในการจัดตั้งสหกรณ์บริการนำเที่ยวแนวอนุรักษ์แห่งประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- โกนิฐ์ ศรีทอง.(2560). *การบูรณาการภูมิปัญญาพระพุทธศาสนากับการเสริมสร้างความสมดุลของระบบนิเวศวิทยาชุมชน*. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- พระศรีคัมภีรญาณ (สมจินต์ สมมาปโย). (1 พฤษภาคม 2560). *การจัดการศาสนาและวัฒนธรรมในอุซาคาเนย์เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ*. สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2560, จาก http://www.mcu.ac.th/site/artidecontent_desc.php?artide_id=1304&articlegroup_id=274
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2560). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาเตปิฎก 2500*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก, 24 สิงหาคม 2560.
- Boo Elizabeth. (2010). *Ecotourism: The Potentials and Pitfalls*. Vol.1 and 2. World Wildlife Fund. Washington, D.C.
- Kiarash, A. (2010). Human Dignity in Islamic Bioethics. *The Iranian Journal of Allergy*, 6 (5), 25-28.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

1. ส่งด้วยตนเองหรือทางไปรษณีย์ เอกสารประกอบด้วย

1) ต้นฉบับ จำนวน 3 ชุด จำแนกเป็น

- ต้นฉบับที่ไม่ระบุชื่อผู้แต่ง จำนวน 2 ชุด

- ต้นฉบับที่ระบุชื่อผู้แต่ง จำนวน 1 ชุดเอกสารต้องระบุรายละเอียดของผู้เขียนบทความ (Author(s)) ได้แก่ ชื่อ ตำแหน่งและสังกัด หรือวุฒิการศึกษาสูงสุด อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เฉพาะผู้รับผิดชอบบทความ (Corresponding Author) ให้ระบุที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ หรือ E-mail ที่สามารถติดต่อได้ ในกรณีที่ต้นฉบับดังกล่าวมาจากหรือเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หรือหลักสูตร การศึกษา โปรดระบุชื่อหลักสูตรและสถาบันการศึกษาให้ชัดเจน

2) แผ่นซีดีบรรจุข้อมูลต้นฉบับ จำนวน 1 แผ่น (ระบุชื่อบทความและชื่อผู้เขียน)

3) แบบเสนอผลงานเพื่อตีพิมพ์ในวารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม

- แบบฟอร์มเสนอผลงานเพื่อได้รับการตีพิมพ์ในวารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม

- แบบฟอร์มสมัครสมาชิกวารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม

4) รูปถ่าย 1 นิ้ว จำนวน 1 รูป (ถ่ายหน้าตรง)

ส่งต้นฉบับบทความเพื่อเสนอตีพิมพ์ในวารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรมกองบรรณาธิการวารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม

โรงเรียนพระปริยัติธรรมสามัญวัดสระเรียง 572 ถนนราชดำเนิน ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000 โทร. 061-5262919 โทรสาร. 075-340-042
E-mail : theerawat.tho@mcu.ac.th

2. ส่งทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ แนบไฟล์ต้นฉบับ (File attachment) ในรูปแบบ MS Word ส่งมายัง E-mail: suriya.sur@mcu.ac.th เมื่อได้รับการยืนยันจากกองบรรณาธิการพิจารณาให้ตีพิมพ์ลงในวารสารแล้ว ผู้เขียนจะต้องส่งแผ่นซีดีบรรจุข้อมูลต้นฉบับ จำนวน 1 แผ่น มายังกองบรรณาธิการเพื่อนำเข้าสู่กระบวนการตีพิมพ์ต่อไป

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์

เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วย ภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 15 หน้า (รวมบทคัดย่อ ภาพ ตารางและ เอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของ รูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของ ผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดย การพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจ ประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความ แก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอ สงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความ วิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรมหรือไม่ผ่านการพิจารณาของกอง บรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับวารสาร ฉบับที่นำ บทความลงตีพิมพ์ผลงานจำนวน 1 ฉบับพร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสาร สังคมศาสตร์และวัฒนธรรม

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความ(ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ(อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนบทความ(ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนบทความ(อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด(ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด(อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt)

.....(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ : 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

.....(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords : 3-5 words

บทนำ : Introduction (18 pt)

.....(16 pt).....

วัตถุประสงค์การวิจัย : Research Objectives (16 pt)

1.....(16 pt).....

2.....(16 pt).....

วิธีดำเนินการวิจัย : Research Methodology (18 pt)

.....(16 pt).....

ผลการวิจัย : Results (18pt)

.....(16 pt).....

อภิปรายผล/วิจารณ์ : Discussion (18pt)

.....(16 pt).....

สรุป : Conclusion (18 pt)

.....(16 pt).....

ข้อเสนอแนะ : Recommendation (18 pt)

1.....(16 pt).....

2.....(16 pt).....

เอกสารอ้างอิง : References (18 pt)

.....ไทย (16 pt).....

.....Eng (16 pt).....

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

ชื่อบทความ(ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ(อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนบทความ(ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนบทความ(อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด(ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด(อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt)

...(16 pt).....

.....
.....
.....
.....
.....

คำสำคัญ : 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

...(16 pt).....

.....
.....
.....
.....
.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ : Introduction (18 pt)

.....(16.pt).....

เนื้อหา : Body (18pt)

.....(16.pt).....

สรุป : Conclusion (18 pt)

.....(16.pt).....

เอกสารอ้างอิง : References (18 pt)

.....ไทย (16.pt).....

.....Eng (16.pt).....